

کانون کارکنان بورس و اوراق بهادار

دوره آمادگی آزمون گواهینامه های حرفه ای بازار سرمایه

قوانین و مقررات معامله گری اوراق تامین مالی

تدوین: محمد صدرايي

فرزاد ميداني

مهرماه ۱۳۹۰

فهرست:

۱. آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس ۲
۲. آیین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران ۶
۳. دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران ۱۵
۴. ضوابط اعطای مجوز معامله اوراق بهادار به سرمایه‌گذار خارجی ۳۵
۵. دستورالعمل اجرایی معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران ۴۳
۶. دستورالعمل توثیق اوراق بهادار ۵۵
۷. دستورالعمل نحوه انجام معاملات و کالتهی اوراق بهادار ۶۳
۸. دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران ۶۵
۹. دستورالعمل ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای ۸۵
۱۰. دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط بورس اوراق بهادار تهران ۹۳
۱۱. ضوابط ایجاد کد مجازی تجمیعی جهت انجام معاملات عمده ۹۶
۱۲. چارچوب نقل و انتقال اوراق بهادار بین کد اصلی و کد مجازی مالک اوراق بهادار ۹۷
۱۳. ضوابط تأسیس صندوق‌های زمین و ساختمان ۹۸
۱۴. ضوابط نقل و انتقال سهام خارج از ساعت معاملات ۱۰۱
۱۵. دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش‌دهی دارندگان اطلاعات نهانی ۱۰۲
۱۶. دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار در خصوص کارگزاری‌های عضو ۱۰۴
۱۷. ضوابط محاسبه سهام شناور آزاد ۱۱۱
۱۸. دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران ۱۱۳

آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس (مصوب ۱۳۸۹/۱/۲۹ هیأت وزیران)

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۹ بنا به پیشنهاد شماره ۲۲۱۱۵۹ مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۲ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد به بند ۳ ماده ۴ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - "آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس" را به شرح زیر موافقت نمود:

ماده ۱ - اصطلاحات و واژه‌های مندرج در این آیین‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

- قانون:** قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ -
- شورا:** شورای عالی بورس و اوراق بهادار
- بورس:** بورس اوراق بهادار دارای مجوز از شورا
- بازار خارج از بورس:** بازار خارج از بورس دارای مجوز از شورا
- سازمان:** سازمان بورس و اوراق بهادار موضوع ماده ۵ قانون
- شخص خارجی:** هر یک از اشخاص زیر شخص خارجی محسوب می‌شود:
(الف) شخص حقیقی که تابعیت ایران را نداشته باشد.
(ب) هر شخص حقوقی که در کشوری غیر از ایران به ثبت رسیده باشد.
(ج) هر شخص حقوقی ثبت شده در ایران که مجموع سهام اشخاص موضوع قسمت‌های (الف) و (ب) در سرمایه آن بیش از پنجاه درصد باشد. در صورتی که صندوق سرمایه‌گذاری با سرمایه متغیر، شخص خارجی قلمداد شود، تا زمانی که سهم اشخاص موضوع قسمت‌های (الف) و (ب) در سرمایه آن به ۴۰ درصد تنزل نیابد، همچنان خارجی تلقی خواهد شد.
- متقاضی:** شخص خارجی یا شخص ایرانی با سرمایه دارای منشأ خارجی که طبق ماده ۴، تقاضای دریافت مجوز معامله را به سازمان ارائه داده است.
- مجوز معامله:** مجوزی که براساس این آیین‌نامه به منظور خرید، فروش یا خرید و فروش اوراق بهادار در هر بورس یا بازار خارج از بورس از سوی سازمان به متقاضی اعطا می‌شود.
- سرمایه‌گذار خارجی:** شخص خارجی که مجوز معامله را از سازمان دریافت نموده باشد.
- سرمایه‌گذار خارجی راهبردی:** سرمایه‌گذار خارجی که قصد تملک بیش از ده درصد (۱۰٪) سهام یک شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس را دارد، یا پس از تملک سهام یک شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس یک کرسی هیأت مدیره آن شرکت را در اختیار بگیرد.

۱۱. وجوه قابل انتقال: مبلغی به ریال که براساس تبصره (۱) ماده ۱۰ محاسبه و اعلام

می‌شود.

۱۲. عایدات سرمایه‌ای: تفاوت قیمت فروش اوراق بهادار با قیمت خرید آن است.

ماده ۲- اشخاص خارجی با رعایت این آیین‌نامه و پس از دریافت مجوز معامله، مجاز به معامله اوراق بهادار در بورس یا بازار خارج از بورس در حدود قید شده در مجوز معامله می‌باشند. سایر مقررات حاکم بر معامله و فعالیت اشخاص خارجی در بورس یا بازار خارج از بورس، همان مقررات حاکم بر اشخاص ایرانی خواهد بود.

ماده ۳- سرمایه‌گذار خارجی مجاز است تا سقف‌های تعیین شده در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۱ - در بورس یا بازار خارج از بورس سرمایه‌گذاری کند، مگر اینکه شورا در برخی موارد محدودیت‌هایی را در نظر بگیرد.

ماده ۴- اشخاص خارجی برای دریافت مجوز معامله اوراق بهادار در هر بورس یا بازار خارج از بورس باید اطلاعات و مدارک لازم را به همراه تقاضانامه‌ای براساس فرم‌های سازمان به سازمان ارائه نمایند.

تبصره (۱) اشخاص ایرانی می‌توانند به منظور استفاده از تسهیلات و مزایای پیش‌بینی شده در ماده ۱۰ این آیین‌نامه برای سرمایه‌گذاری آن بخش از سرمایه‌های خود که منشأ خارجی دارد، در بورس یا بازار خارج از بورس، با ارائه اطلاعات، مدارک و تقاضانامه موضوع این ماده به سازمان، مجوز معامله دریافت نمایند.

تبصره (۲) متقاضی موظف است هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده را به سازمان منعکس نماید.

تبصره (۳) مدارک موضوع این ماده باید به زبان فارسی یا انگلیسی ارائه شوند و به ترتیبی که سازمان تعیین می‌کند به تأیید مراجع صلاحیت‌دار برسند.

ماده ۵- سازمان موظف است ظرف هفت روز کاری پس از دریافت اطلاعات و مدارک کامل موضوع ماده ۴، مجوز معامله را صادر و به متقاضی یا نماینده وی اعلام کند.

ماده ۶- شخصی که مجوز معامله دریافت می‌کند موظف است به درخواست سازمان اطلاعات، اسناد و مدارک لازم را به سازمان، بورس یا بازار خارج از بورس یا مراجع دیگر ارائه نماید. در صورتی که وی، اطلاعات و مدارک مربوطه را به موقع به اشخاص تعیین شده تسلیم نکند، سازمان می‌تواند مجوز معامله سرمایه‌گذار خارجی را در خصوص خرید اوراق بهادار، تعلیق یا لغو نماید. در این صورت سرمایه‌گذار خارجی در دوران تعلیق یاد شده یا پس از لغو مجوز خرید، فقط دارای حق فروش اوراق بهاداری که به نام خود خریده است، می‌باشد.

ماده ۷- محدودیت تملک سهام توسط سرمایه‌گذاران خارجی غیر راهبردی در هر بورس یا بازار خارج از بورس، به شرح زیر است:

(۱) تعداد سهام در مالکیت مجموع سرمایه‌گذاران خارجی نباید از بیست درصد (۲۰٪) مجموع تعداد سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس یا بیست درصد (۲۰٪) تعداد سهام هر شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس بیشتر باشد.

(۲) تعداد سهام در مالکیت هر سرمایه‌گذار خارجی در هر شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس نمی‌تواند از ده درصد (۱۰٪) تعداد سهام آن شرکت بیشتر باشد.

تبصره (۱) بورس یا بازار خارج از بورس ضمن اطلاع‌رسانی موظف است ابزارهای لازم به منظور اجرای این ماده را فراهم نماید.

تبصره (۲) در صورتی که سازمان پس از بررسی، تشخیص دهد که نصاب بند (۲) در اثر فعل سرمایه‌گذار خارجی غیرراهبردی نقض شده است، سرمایه‌گذار خارجی به عنوان سرمایه‌گذار راهبردی تلقی می‌شود.

تبصره (۳) محدودیت‌های اعمال شده برای تملک سهام بانک‌ها و نهادها و واسطه‌های پولی موضوع ماده (۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۷ - در این آیین‌نامه نیز لازم‌الرعايه است.

ماده ۸- سرمایه‌گذار خارجی راهبردی پس از خرید سهام نمی‌تواند تا دو سال بدون مجوز سازمان، اصل سهام خریداری شده را بفروشد. فروش این‌گونه سهام مستلزم رعایت مقررات معاملات عمده سهام در بورس یا بازار خارج از بورس می‌باشد.

تبصره (۱) در صورتی که به علت افزایش سرمایه شرکت مربوط، درصد مالکیت سرمایه‌گذار خارجی راهبردی به‌گونه‌ای کاهش یابد که وی از شمول تعریف بند ۹ ماده (۱) خارج گردد، مقررات سرمایه‌گذار خارجی غیرراهبردی بر وی حاکم خواهد شد.

تبصره (۲) فروش حق تقدم سهام از محدودیت‌های این ماده مستثنی است.

ماده ۹- معامله سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، توسط نهاد مالی که شخص خارجی محسوب می‌شود، مشمول محدودیت‌های این آیین‌نامه نیست و مشمول همان محدودیت‌هایی است که نهادهای مالی مشابه ایرانی دارند، مشروط به این‌که:

۱. نهاد مالی یاد شده مجوز تأسیس یا فعالیت خود را طبق قانون و مقررات مربوط به آن، از سازمان دریافت کرده باشد.

۲. معاملات یاد شده به تشخیص سازمان و به منظور ارایه خدمات تخصصی نهاد مالی از قبیل تعهد خرید سهام صورت پذیرد.

ماده ۱۰- اشخاص خارجی یا ایرانی با دریافت مجوز معامله، مجاز به افتتاح حساب‌های ارزی و ریالی، انتقال ارز به داخل ایران و تبدیل آن به ریال و بالعکس در بانک‌های ایرانی برای انجام عملیات بانکی و سرمایه‌گذاری خود هستند. انتقال اصل سرمایه، عایدات سرمایه‌ای و سودهای نقدی دریافتی توسط اشخاص دارای مجوز معامله، به خارج از ایران با رعایت مقررات ارزی کشور و سایر ضوابط و مقررات مربوط مجاز خواهد بود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است، معادل ارزی وجوه قابل انتقال را که به شرح تبصره (۱) محاسبه و اعلام می‌شود، در صورت تک‌نرخ بودن ارز به نرخ رایج در شبکه رسمی کشور، و در غیر این صورت به نرخ بازار آزاد، در اختیار سرمایه‌گذار خارجی یا سرمایه‌گذار ایرانی دارای مجوز قرار دهد. در شرایط خاص به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مبلغ یاد شده طی یکسال و به فاصله چهار ماه و در اقساط برابر قابل پرداخت است. دستورالعمل لازم برای اجرای این ماده ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد رسید.

تبصره (۱) وجوه قابل انتقال به درخواست سرمایه‌گذار خارجی یا سرمایه‌گذار ایرانی دارای

مجوز معامله، توسط سازمان محاسبه و به بانک مرکزی اعلام می‌گردد. ضوابط مربوط به چگونگی تعیین منشأ خارجی سرمایه و چگونگی محاسبه وجوه قابل انتقال به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

تبصره (۲) هرگونه ممنوعیت انتقال ارز از کشور که در مقررات وضع شده یا می‌شود، شامل وجوه قابل انتقال، نمی‌گردد.

تبصره (۳) در صورتی که شخصی ایرانی دارای سرمایه با منشأ خارجی یا سرمایه‌گذار خارجی، مجوز سرمایه‌گذاری خارجی موضوع قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۱ - را دریافت نموده باشد، علاوه بر تسهیلات موضوع این ماده، از مزایا و تسهیلات پیش‌بینی شده در قانون یاد شده از جمله تسهیلات پیش‌بینی شده برای نقل و انتقال سرمایه خود به داخل یا خارج از ایران نیز برخوردار است.

ماده ۱۱- موارد زیر از شمول مواد (۷) و (۸) خارج است و مقررات لازم در مورد آنها براساس بندهای (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) ماده (۴) قانون به تصویب شورا می‌رسد:

۱- سهام ناشران ایرانی پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس که هم‌زمان در بورس یا بازار خارج از بورس کشور دیگری پذیرفته شده‌اند.

۲- آن بخش از سهام ناشران ایرانی پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس که برای معامله اشخاص خارجی در کشور دیگر به هر طریق اختصاص یابد.

۳- اوراق بهادار صادر شده توسط ناشر خارجی که در بورس یا بازار خارج از بورس ایرانی پذیرفته شده باشند.

۴- آن بخش از سهام ناشران ایرانی پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس که بصورت ارزی معامله می‌شوند.

ماده ۱۲- تملک سایر اوراق بهادار از قبیل اوراق مشارکت برای سرمایه‌گذار خارجی تابع سقف‌های تعیین شده توسط شورا خواهد بود.

ماده ۱۳- دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه به تصویب شورا می‌رسد، در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه، تمام یا برخی از وظایف و اختیارات سازمان، قابل تفویض به بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها، شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و کارگزاران می‌باشد. در صورت تفویض، سازمان موظف است بر عملکرد اشخاص یاد شده نظارت نماید.

ماده ۱۴- از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۶۱۹/ت ۳۳۰۷۰-ه مورخ ۱۳۸۴/۳/۱۶ لغو می‌گردد.

آیین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران (مصوب سال ۱۳۸۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار)

ماده ۱. تعاریف

منظور از "سازمان"، در این آیین‌نامه، سازمان بورس و اوراق بهادار و منظور از "بورس" شرکت بورس اوراق بهادار تهران سهامی عام است.

"معاملات"، خرید یا فروش اوراق بهاداری است که در بورس پذیرفته شده است. هر معامله در صورتی قطعیت می‌یابد که به تایید "بورس" برسد.

"تابلوی بورس" تابلویی است که برای ارائه اطلاعات طبقه‌بندی شده اوراق بهادار به کار می‌رود از قبیل تابلوی اصلی و فرعی، تابلو اوراق مشارکت دولتی و تابلوی اوراق مشارکت شرکت‌ها.

"عرضه"، عبارت است از اعلام آمادگی برای فروش اوراق بهادار از طرف کارگزار فروشنده.

"تقاضا"، عبارت است از اعلام آمادگی برای خرید اوراق بهادار از طرف کارگزار خریدار.

"مشتری"، شخصی است که متقاضی خرید (یا فروش) اوراق بهادار است. "مشتری" می‌تواند نماینده قانونی خریدار یا فروشنده باشد.

"سفارش"، درخواست خرید و یا فروش اوراق بهادار است که توسط "مشتری" به کارگزار ارائه می‌شود.

"قیمت پیشنهادی"، نرخ است که برای هر واحد اوراق بهادار از طرف کارگزار وارد سامانه معاملات می‌شود.

"قیمت باز"، نرخ است که اختیار تعیین آن از طرف "مشتری" به کارگزار واگذار می‌شود.

"قیمت محدود"، نرخ است که حداکثر یا حداقل آن از طرف "مشتری" به کارگزار اعلام می‌شود.

"قیمت معین"، نرخ ثابتی است که توسط "مشتری" برای انجام معامله به کارگزار اعلام می‌شود.

"واحد پایه معاملات متعارف"، حداقل میزان اوراق بهادار در هر معامله است که توسط "بورس" تعیین می‌شود.

"واحد پایه معاملات نامتعارف"، میزان اوراق بهاداری که از واحد پایه معاملات متعارف کمتر است.

"قیمت آغازین"، قیمتی است که در شروع جلسه رسمی معاملاتی برای هر ورقه بهادار در تابلو بورس اعلام می‌شود.

"قیمت پایانی"، قیمت هر ورقه بهادار در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی بورس است که محاسبه و توسط "بورس" اعلام می‌شود.

"حجم مبنا"، تعداد اوراق بهادار از یک نوع است که هر روز باید مورد دادوستد قرار گیرد تا کل درصد تغییر آن روز، در تعیین قیمت روز بعد ملاک باشد.

"سهام شناور آزاد" هر شرکت، بخشی از سهام آن شرکت است که دارندگان آن آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

"دامنه نوسان قیمت"، پایین‌ترین تا بالاترین قیمتی است که در آن دامنه، طی یک یا چند جلسه رسمی معاملاتی بورس، قیمت می‌تواند نوسان داشته باشد.

"بستن نماد"، توقف معاملات هر یک از انواع اوراق بهادار طی دوره معین طبق دستورالعمل مربوطه می‌باشد.

"محدودیت حجمی"، حداکثر تعداد اوراق بهاداری است که در هر نماد معاملاتی طی هر سفارش در سامانه معاملات وارد می‌شود. این رقم مضرب صحیحی از "واحد پایه معاملاتی متعارف" است.

"سپرده‌گذاری"، عملیاتی است که طی آن اوراق بهاداری که در سامانه معاملات به ثبت رسیده است، قابلیت معامله پیدا می‌کند.

"تسویه و پایاپای"، مرحله پایانی انجام معامله است که طی آن مالکیت اوراق بهادار به خریدار و وجوه حاصل از معامله به فروشنده منتقل می‌شود.

"نماد معاملاتی"، شناسه‌ای است که برای هر یک از اوراق بهادار به صورت منحصر به فرد در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه می‌تواند به صورت حروف، عدد و یا ترکیبی از هر دو باشد.

"کد معاملاتی"، شناسه "مشتری" جهت انجام معامله اوراق بهادار در سامانه معاملات است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می‌باشد.

"کد معاملاتی گروهی"، شناسه‌ای است که برای ورود سفارش‌های خرید و یا فروش گروهی برای هر شرکت کارگزاری در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می‌باشد.

"سامانه معاملاتی"، سیستم رایانه‌ای است که دریافت سفارش‌های خرید و فروش، تطبیق سفارش‌ها و در نهایت انجام معاملات از طریق آن انجام می‌شود.

"ایستگاه معاملاتی"، پایانه معاملاتی کارگزار است که با سامانه معاملاتی بورس در ارتباط می‌باشد. هر "ایستگاه معاملاتی" با کدی مشخص می‌شود که به آن "کد ایستگاه معاملاتی" گویند. ایستگاه‌های معاملاتی هر کارگزار با کدهای جداگانه تعریف می‌شود.

"معامله بلوک"، معاملاتی است که در آن قواعد مربوط به محدودیت حجمی و محدودیت قیمتی رعایت نمی‌شود. "معامله ترجیحی"، انتقال سهام شرکت‌های دولتی به کارکنان واحدها به منظور اجرای برنامه‌های خصوصی‌سازی است که به نرخ معینی انجام می‌شود.

"معاملات اشخاص خارجی"، خرید و فروش اوراق بهادار اشخاص خارجی است که حسب مورد، پس از اخذ مجوز از مراجع ذی‌ربط، اقدام به معامله اوراق بهادار می‌کنند.

"معاملات دوطرفه"، معاملاتی است که کارگزار هم‌زمان نقش کارگزار خریدار و فروشنده را برعهده دارد.

"معاملات خوشه‌ای"، خرید یا فروش مجموعه‌ای از اوراق بهادار است که به طور یک‌جا معامله می‌شود.

"معاملات چرخشی"، معاملاتی است که با تکمیل چرخه آن ظرف یک جلسه معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله تغییری نمی‌کند.

"معاملات مشروط"، معاملاتی است که برای انجام و یا نحوه تسویه آن، شرایطی برابر مقررات "بورس" تعیین شده باشد.

"معاملات با اقربا"، خرید و فروش اوراق بهادار با همسر و اقربای درجه یک (طبقه اول نسبی طبق تعریف قانون مدنی) است.

"معاملات اعتباری"، معاملاتی است که درصدی از ثمن معامله از طریق بانک و یا مؤسسه مالی یا اعتباری تأمین مالی شده باشد.

"معاملات تجدید ساختار"، انتقال اوراق بهادار از طرف شرکت مادر به شرکت‌های تابعه با هدف تجدید ساختار است.
 "معاملات عمده"، معاملاتی است که تعداد سهام مورد معامله از درصد معینی از کل سهام آن شرکت، یا حجم معاملات آن طی دوره معین، و یا حجم معاملات کل بازار طی مدت معین، بیشتر باشد.
 "خرید گروهی"، خرید اوراق بهادار توسط کارگزار با کد معین، و تخصیص آن به مشتریان است.
 "فروش گروهی"، فروش اوراق بهادار تجمیع شده تعدادی از مشتریان با کد معین کارگزار می‌باشد.
 "انتقال قهری"، انتقال اوراق بهاداری است که با فوت دارنده آن به وراث قانونی وی صورت می‌گیرد.
 "انتقال قانونی"، انتقال اوراق بهاداری است که به موجب قوانین خاص و یا با حکم دادگاه صالحه به شخص دیگری صورت می‌گیرد.

"شاخص"، نماگری است که تغییرات قیمت یا بازده یک یا مجموعه‌ای از اوراق بهادار را طی دوره زمانی مشخص نشان می‌دهد.

"پذیرش مضاعف"، پذیرش اوراق بهاداری است که علاوه بر "بورس" در بورس دیگری نیز پذیرفته شده باشد.
 "بازگردان"، کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.

"عرضه اولیه"، منظور نخستین عرضه اوراق بهادار شرکت، پس از پذیرش آن در بورس است.
 "کارگزار معرف"، کارگزاری که در پذیرش اوراق بهادار نقش مشاور و کارشناس را برای عرضه اولیه برعهده داشته باشد.

"کارگزار متعهد پذیرهنویسی"، کارگزاری است که در عرضه اولیه اوراق بهادار به بورس، هماهنگی برای تأمین مالی خرید بخشی از اوراق را که به فروش نمی‌رسد، به عمل آورده باشد.

"حراج"، سازوکاری برای دادوستد اوراق بهادار برپایه انطباق سفارش‌های خرید و فروش مشتریان با در نظر گرفتن اولویت قیمت و زمان است.

"جلسه رسمی معاملاتی"، ساعاتی پیوسته از یک نشست کاری است که معاملات اوراق بهادار در این ساعات انجام می‌پذیرد. "بورس" می‌تواند در یک شبانه‌روز بیش از یک نشست رسمی معاملاتی داشته باشد.

تبصره: تعاریف و اصطلاحات دیگری که برحسب ضرورت‌های کار با سامانه کامپیوتری یا پیاده سازی نرم افزارهای جدید مورد نیاز باشد، توسط هیئت مدیره "بورس" تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۲. ساعت و روزهای انجام معامله اوراق بهادار در بورس، به استثنای روزهای تعطیل رسمی توسط هیئت مدیره "بورس" تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره: تغییرات ساعت و روزهای انجام معامله حداقل ۱۵ روز قبل از انجام بایستی به اطلاع عموم برسد.

ماده ۳. معاملات بورس، مگر در مواردی که در این آیین‌نامه آمده است، به طریق حراج انجام می‌شود. کارگزاران پیشنهادهای خرید و فروش خود را با توجه به سفارش‌های خریداران و فروشندگان، تعداد اوراق بهادار و قیمت آن‌ها را در سامانه معاملاتی وارد خواهند نمود.

ماده ۴. معاملات بورس با رعایت اولویت قیمت و زمان ورود سفارش به سامانه معاملاتی انجام می‌شود. جزییات نحوه انجام معاملات در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد.

ماده ۵. حدود و شیوه عملیات کارگزاران در خرید و فروش اوراق بهادار تابع "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد بود.

ماده ۶. هیئت مدیره "بورس" می‌تواند در مواردی که نوسان غیرعادی در قیمت پیشنهادی یا معاملاتی* اوراق بهادار در هر جلسه مشاهده کند، از انجام معامله جلوگیری نماید. چگونگی انجام کار در دستورالعمل "توقف معاملات" خواهد آمد. هیئت مدیره بورس می‌تواند اختیارات موضوع این ماده را به مدیرعامل تفویض نماید.

تبصره: در صورتی که کارگزار خریدار یا فروشنده نسبت به تصمیم جلوگیری از انجام معامله براساس این ماده معترض باشد، باید اعتراض خود را با ذکر دلایل، برای رسیدگی و تعیین تکلیف، به "سازمان" تسلیم نماید. رسیدگی به این اعتراض ظرف ۴۸ ساعت، به عمل می‌آید.

ماده ۷. شرایط و چگونگی عرضه اولیه اوراق بهادار تابع دستورالعمل "عرضه اولیه اوراق بهادار" خواهد بود.

ماده ۸. انواع معاملات اوراق بهادار، شرایط معامله، میزان اطلاعاتی که در زمان معامله می‌باید انتشار یابد، مراحل انجام سفارش خرید و فروش، و سایر شرایط انجام معامله در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد. تسویه وجوه و پایاپای اوراق بهادار و شرایط تسویه خارج از اتاق پایاپای، بر طبق "دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای" انجام خواهد شد.

ماده ۹. معاملات بورس باید در شرایط رقابتی و همواره به صورت حراج انجام شود. در صورتی که انجام معامله‌ای به صورت حراج ممکن نباشد، این معاملات با مصوبه شورای بورس خارج از جلسه رسمی معاملات قابل انجام است.

ماده ۱۰. در مواردی که کارگزاری برای اوراق بهادار خاصی به عنوان "کارگزار معرف" یا "کارگزار متعهد پذیرهنویسی"، عمل کند، بر طبق دستورالعمل "عرضه اولیه اوراق بهادار" حق تقدمی برای وی در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۱. وجوه مربوط به سهام معامله شده در بورس همراه با وکالت‌نامه فروش سهام و اصل سهام باید حداکثر تا ۷۲ ساعت از تاریخ معامله بین کارگزاران خریدار و فروشنده رد و بدل گردد. کارگزار فروشنده، موظف است تشریفات مربوط به انتقال سهام معامله شده را ظرف ۷۲ ساعت (سه جلسه معاملاتی) از تاریخ معامله انجام داده و سهام را تحویل خریدار نماید. در صورتی که علل یا توافقی دیگر در مورد تحویل بعد از مهلت‌های تعیین شده، وجود داشته باشد، مراتب باید حداکثر تا پایان نشست رسمی معاملاتی مربوط کتباً به اطلاع مدیرعامل "بورس" برسد. در هر صورت، معامله انجام شده، قطعی به شمار می‌رود. ساعات تسویه و یا مدت زمان مربوط به انتقال سهام، براساس "دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای" انجام خواهد شد.

ماده ۱۱ مکرر (۱) ^۱ کلیه معاملات عمده‌ای که فروشنده برای انجام معامله با شرایط اعلام آمادگی نماید، صرفاً با موافقت مدیرعامل انجام می‌شود. بورس تسهیلات لازم را با رعایت موارد زیر توسط کارگزاران برای انتقال سهام فراهم می‌آورد:

۱ - کارگزار فروشنده، مکلف است شرایط فروشنده را منطبق با مقررات بورس و براساس دستورالعمل معاملات دریافت و به بورس اعلام نماید.

^۱ ماده ۱۱ مکرر ۱ و ۲ مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۲۴ شورای عالی بورس و اوراق بهادار است.

۲ - کارگزار فروشنده، پس از مشخص شدن برنده رقابت، مکلف است سند تسویه خارج از پایاپای حصه غیرنقدی را که پس از تأمین شرایط اعلامی معامله از سوی خریدار به امضای طرفین معامله (خریدار و فروشنده) رسیده است به بورس تسلیم نماید. قطعیت معامله منوط به پرداخت حصه نقدی از سوی خریدار و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای، مطابق مقررات می‌باشد. مهلت رایه سند تسویه خارج از پایاپای و قطعیت معامله حداکثر ۹ روز کاری بعد از مشخص شدن برنده رقابت می‌باشد.

در صورت عرضه سهام جهت انجام معامله عمده از سوی سازمان خصوصی سازی، افزایش مهلت تسویه حصه نقدی و رایه سند تسویه خارج از پایاپای از ۹ روز کاری به ۳۰ روز کاری به درخواست آن سازمان و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس شورای عالی بورس و اوراق بهادار امکان پذیر می‌باشد.^۲

خاتمه مهلت، آخرین ساعت کاری روز نهم یا سی‌ام حسب مورد خواهد بود. ساعت کاری در ایام ماه مبارک رمضان از ساعت ۸ صبح تا ۳ بعدازظهر و سایر ایام از ساعت ۸ صبح تا ۴ بعدازظهر می‌باشد.^۳

۳- خریدار مکلف است از طریق کارگزار خود حداکثر تا پایان مهلت‌های مقرر در بند (۲) این ماده نسبت به تسویه حصه نقدی معامله از طریق اتاق پایاپای اقدام نماید.

۴ - در صورتی که حصه نقدی مطابق با شرایط اطلاعیه عرضه توسط کارگزار خریدار به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در موعد مقرر واریز نشود معامله محقق نشده و سهام موضوع اطلاعیه عرضه در مالکیت فروشنده باقی خواهد ماند. در این صورت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی کلیه کارمزدهای متعلقه را از محل ۳ درصد واریزی خریدار کسر و مابقی آن را به عنوان وجه‌الضمان ناشی از عدم انجام تعهدات خریدار به حساب کارگزار فروشنده جهت پرداخت آن به فروشنده واریز می‌نماید.

تبصره - وجه مازاد بر ۳ درصد واریزی از سوی خریدار به کارگزار وی مسترد خواهد شد.

۵ - به محض درج اطلاعیه عرضه سهام توسط بورس، سهام موضوع معامله به کد مخصوص که برای انجام معاملات عمده در نظر گرفته می‌شود انتقال می‌یابد و فروشنده و کارگزار فروشنده نمی‌توانند بدون موافقت بورس از عرضه سهام خودداری نمایند.

۶ - در صورتی که خریدار مطابق مقررات، برنده رقابت بوده و شرایط قطعیت معامله مندرج در اطلاعیه عرضه را فراهم نماید، فروشنده مکلف به امضای سند تسویه خارج از پایاپای و ارائه آن به کارگزار خود می‌باشد. در غیراینصورت فروشنده مکلف است علاوه بر کارمزدهای معامله، به برنده رقابت که به موجب دستورالعمل اجرایی این مقررات نسبت به واریز وجه یا رایه ضمانت‌نامه اقدام کرده است از قرار هر ماه ۲ درصد خسارت، معادل مبلغ واریزی یا ارزش ضمانت‌نامه بانکی برای مدتی که وجه واریزی در حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی متوقف بوده یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر در اختیار آن شرکت بوده است پرداخت نماید. انتقال سهام از کد مخصوص به کد مالکیت فروشنده منوط به پرداخت خسارت مندرج در این بند خواهد بود.

۷- فروشنده مجاز است حداکثر تا پنج درصد از حصه نقدی را در خارج از مهلت‌های مقرر در بند (۲) این ماده دریافت نماید. در این صورت حصه مزبور نیز غیرنقدی تلقی خواهد شد و همزمان با رایه سند تسویه خارج از پایاپای، آن

^۱ مصوبه ۸۵/۷/۲۴ شورای عالی بورس

^۲ مصوبه ۸۵/۷/۱۰ شورای عالی بورس

بخش نیز خارج از پایاپای تسویه شده و معامله قطعی می‌گردد. در صورت عدم توافق خریدار و فروشنده به شرح فوق، حصه نقدی باید به ترتیب مندرج در بند (۳) این ماده از طریق اتاق پایاپای تسویه شود.

۸- در صورت عدم امضای سند تسویه خارج از پایاپای از سوی خریدار یا فروشنده یا عدم ارایه آن به بورس معامله محقق نشده و به اختلاف طرفین براساس ترتیبات مقرر در ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران رسیدگی خواهد شد. متخلف علاوه بر پرداخت خسارت طرف مقابل مکلف است کلیه کارمزدهای معامله را به ذینفع آن پرداخت نماید. مبنای محاسبه خسارت قابل پرداخت حسب مورد براساس مفاد بند (۴) یا بند (۶) این ماده خواهد بود.

۹- در صورتی که معامله به هر دلیل محقق نشود حصه نقدی واریزی از سوی خریدار (غیر از ۳٪ از قیمت پایه جهت شرکت در رقابت) به کارگزار خریدار مسترد خواهد شد.

ماده ۱۱ مکرر (۲) کارگزار خریدار برای توزیع گسترده اوراق بهادار با موافقت مدیرعامل بورس می‌تواند از مهلت حداکثر ۳ روز کاری برای تخصیص و ارایه فهرست نهایی خریداران استفاده نماید.

ماده ۱۲. وجوه مربوط به معامله‌های اوراق مشارکت باید حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ معامله، واریز شود. در صورتی که وجوه اوراق مشارکت پس از ۲۴ ساعت پرداخت نشود، کارگزار فروشنده می‌تواند درخواست ابطال معامله یا اخذ جریمه هر روزی که وجه دیرتر پرداخته می‌شود، اقدام نماید. در هر صورت، کارگزار خریدار نمی‌تواند تقاضای ابطال معامله انجام شده را نماید و موظف به پرداخت خسارت به کارگزار فروشنده، است. جزئیات پایاپای و تسویه اوراق مشارکت براساس مفاد "دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای" خواهد بود.

ماده ۱۳. نحوه تکمیل اسناد مربوط به معاملات و تحویل آن‌ها به "بورس" و نیز نحوه تسویه وجه طبق دو دستورالعمل "نحوه انجام معاملات" و "سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای" انجام می‌شود.

ماده ۱۴. دستورهای خرید یا فروش اوراق مشارکت بانک مرکزی و دولت بدون توجه به محدودیت‌های مقرر در آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های بورس در "بورس" قابل معامله خواهد بود.

ماده ۱۵. انجام معاملات قهری، قانونی، اشخاص خارجی، گروهی، خوشه‌ای، مشروط، با اقربا، اعتباری، تجدید ساختار و ترجیحی طبق دستورالعمل‌های "نحوه انجام معاملات" و "سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای" انجام خواهد شد.

ماده ۱۶. کارگزاران موظف‌اند از انجام معاملات چرخشی اجتناب کنند، و در صورتی که سهواً این نوع معاملات را انجام داده، و بعداً به ماهیت معامله پی بردند، مراتب را بلافاصله به مدیرعامل "بورس" اطلاع دهند. جزئیات مربوطه در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد.

ماده ۱۷. در مواقعی که اعلام خرید کارگزاران یا قطعیت معامله مورد تردید باشد، رأی مدیرعامل "بورس" یا نماینده وی قطعی و لازم‌الاتباع می‌باشد.

ماده ۱۸. معاملات عمده براساس "دستورالعمل معاملات عمده" انجام می‌شود.

ماده ۱۹. نحوه و چگونگی وثیقه‌گذاری اوراق بهادار بر طبق "دستورالعمل توثیق اوراق بهادار" انجام می‌شود.

ماده ۲۰. "بورس" موظف به رعایت قوانین پولی و بانکی، مصوبات بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار در مورد "معاملات اعتباری" و ابلاغ این مصوبات و مصوبات "شورا"، "سازمان" و هیئت مدیره بورس به کارگزاران است.

ماده ۲۱. پذیرش اشتباهات سهوی کارگزاران در مورد معاملات تاحدی مجاز است که در دستورالعمل "توقف معاملات" تعیین شده است.

ماده ۲۲. کارگزاران موظفاند ضمن رعایت سفارش مشتریان از فرم‌هایی برای پذیرش سفارش‌های خرید و فروش مشتریان استفاده کنند که از طرف "بورس" طراحی شده است. سفارشی که به صورت غیرحضوری از طریق تلفن، فاکس، و یا به شکل الکترونیک به کارگزار داده می‌شود، باید به نحوی انجام شود که در دستورالعمل "نحوه انجام معاملات" تصریح شده است.

ماده ۲۳. نحوه ادامه معاملات ناتمام اوراق بهادار در نشست معاملاتی بعدی، بر طبق "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" انجام می‌شود.

ماده ۲۴. بازکردن و بستن نمادهای معاملاتی و صدور مجوز توقف نماد براساس "دستورالعمل توقف نمادها" انجام خواهد شد.

ماده ۲۵. "بورس" موظف است اطلاعات لازم از جمله قیمت آغازین و پایانی، شاخص و میزان سهم شناور آزاد را برای تحلیل بازار و انجام معاملات عادلانه و مبتنی بر عرضه و تقاضا به نحو مقتضی در اختیار بازار قرار دهد.

ماده ۲۶. نحوه انجام معاملات اوراق بهادار مختلف از جمله سهام، حق تقدم سهام، اوراق مشارکت، سبد سهام، و هر نوع اوراق بهاداری که در بورس پذیرش می‌شوند، براساس "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد بود.

ماده ۲۷. میزان کارمزد دریافتی کارگزاران از هر طرف معامله به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

در معاملات سهام هر یک از طرفین معامله کارمزدی از قرار ۴ در هزار مبلغ معامله به کارگزاری که معامله را از طرف آنها انجام داده پرداخت خواهد کرد. در معاملات اوراق مشارکت هر یک از طرفین کارمزدی از قرار ۰,۷۵ در هزار مبلغ معامله به کارگزار مربوط پرداخت خواهد کرد.

تبصره: حداقل کارمزد معاملات ۱۵,۰۰۰ ریال است. حداکثر کارمزد کارگزاران در یک معامله ۱۰۰ میلیون ریال است. در معاملات اوراق مشارکت حداقل مبلغ کارمزد کارگزاران ۲۰,۰۰۰ ریال و حداکثر آن ۳۰ میلیون ریال است.

ماده ۲۸. به منظور انجام پروژه‌های گسترش بورس به میزان ۰/۳ درصد از ارزش معامله سهام که ۰/۱۵ درصد آن را خریدار و ۰/۱۵ درصد آن را فروشنده پرداخت می‌کند، توسط سازمان وصول و مستقیماً به حساب بانکی خاصی به نام سازمان کارگزاران بورس واریز می‌شود. این وجوه منحصراً با تصویب شورای بورس به مصرف طرح‌ها و پروژه‌های توسعه بورس خواهد رسید. هرگونه دخل و تصرف در موجودی حساب بانکی مذکور توسط سازمان، بدون تصویب شورای بورس ممنوع می‌باشد. درصد یادشده از معاملات اوراق مشارکت دریافت نخواهد شد. در مورد سایر ابزارهای مورد معامله در بورس، در هر مورد موضوع در آیین‌نامه اوراق بهادار یادشده خواهد آمد.

تبصره: حداکثر کارمزد موضوع این ماده در هر معامله ۵۰۰ میلیون ریال می‌باشد که از هر یک از طرفین معامله دریافت می‌شود.

ماده ۲۹. کارگزاران مکلفاند دفاتر سفارش‌های دریافتی خود را مطابق دستورالعمل‌های مربوطه ثبت و از فرم‌هایی که سازمان مقرر می‌دارد استفاده کنند. مسئولیت حفظ فرم‌های سفارش مکتوب و الکترونیک و اطمینان از صحت سفارش‌های انجام‌شده با کارگزاران است.

^۴ کارمزد معاملات اوراق مشارکت مصوب ۸۴/۰۵/۰۱ شورای بورس

ماده ۳۰. کارگزاران مکلف‌اند تمام وجوهی را که از مشتریان خود برای انجام معامله دریافت

می‌دارند، در پایان هر روز در حساب جاری مخصوصی که نزد یکی از بانک‌ها و تحت عنوان "حساب جاری معاملاتی کارگزاری" به نام خود باز می‌کنند، منظور نمایند. در برگه مخصوصی که سازمان برای منظور نمودن وجه تهیه می‌کند، باید ذکر شود که وجوه مزبور بابت فروش یا خرید چه تعداد سهام یا اوراق مشارکت متعلق به فروشنده یا خریدار (با ذکر نام و مشخصات فروشنده یا خریدار) می‌باشد. کارگزاران مجاز نیستند به هیچ‌وجه وجوه مشتری را برای مدتی خارج از زمان تعیین شده در دستورالعمل نزد خود نگاه دارند، و یا هرگز از محل وجوه آن‌ها، برای سایر مشتریان و یا کارگزاری خود، معامله‌ای انجام دهند. جزییات امر در آیین‌نامه "نحوه نگهداری وجوه مشتریان" خواهد آمد.

ماده ۳۱. کارگزاران و نمایندگان آن‌ها که در امور مربوط به خرید و فروش سهام فعالیت دارند می‌توانند تا میزان نصاب‌های مندرج در زیر برای خود و افراد تحت تکفل خود، سهام به قیمت تابلو خریداری نمایند:

الف) اعضای حقیقی و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیئت‌مدیره و مدیرعامل و کارکنان شرکت‌های کارگزاری جمعاً تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال (به قیمت خرید).

ب) شرکت‌های کارگزاری تا سقف صد درصد سرمایه ثبت و پرداخت شده و یا هفتاد درصد ارزش ویژه حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری هر کدام که کمتر باشد.

تبصره: کارگزاران عبارت‌اند از مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های کارگزاری و نمایندگان کارگزاران عبارت‌اند از دارندگان گواهی‌های حرفه ای که در بورس فعالیت می‌کنند.

ماده ۳۲. در مورد انتقال سهام به مدیران و کارکنان واحدها، انتقال براساس مصوبه "انتقال سهام به کارکنان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس" انجام خواهد شد.

ماده ۳۳. تسویه معاملات در خارج از اتاق پایاپای و سیستم تسویه بورس فقط محدود به مواردی است که در "دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای" می‌آید.

ماده ۳۴. کارگزاران موظف‌اند مفاد این آیین‌نامه را رعایت و اجرا نمایند. در صورت عدم رعایت آن مشمول مقررات پیش‌بینی شده مربوطه خواهند شد.

ماده ۳۵. دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه پس از تصویب هیئت‌مدیره "سازمان" و ابلاغ آن معتبر و لازم‌الاجراست.

توضیح: مواد ۲۷ و ۲۸ تا تصویب کارمزدهای جدید به قوت خود باقی خواهد بود.

الحاقی:

(مصوبه ۸۳/۶/۳۰ شورای بورس)

با انجام برخی از معاملات در خارج از وقت قانونی به شرح ذیل موافقت می‌نماید:

سهامی که به موجب قراردادهای منعقد شده مابین ارگانهای دولتی (مانند سازمان صنایع ملی ایران) و اشخاص حقوقی و حقیقی که بنابر رای حکم تعیین شده توسط ریاست جمهوری یا هیئت وزیران و تنفیذ ریاست جمهوری می‌باید انتقال یابد، به قیمت توافق شده انجام شود.

سهامی که به موجب مقررات قانونی به منظور تأدیه دیون دولت به سازمان تامین اجتماعی، سازمان بازنشستگی و غیره منتقل می‌شود، به قیمت تعیین شده یا قیمت تابلوی بورس انتقال یابد.

سهامی که به سرمایه گذاری مربوط است که به تصویب سازمان سرمایه گذاری خارجی رسیده است و از طریق آن مصوبه سهامداران خارجی اجازه یافته اند به قیمت تعیین شده در مصوبه آن سازمان سهام را خریداری نمایند.

کانون کارگزاری بورس واورق بھادار

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران (مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل در اجرای مواد ۴، ۵، ۶، ۸، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۶ آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران (مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار) در ۱۸ فصل، ۱۲۳ ماده و ۳۴ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۱۳ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. **بازار عادی:** یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عادی اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود.

۲. **بازار معاملات عمده:** یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عمده اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود.

۳. **بورس:** بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) است.

۴. **توقف نماد:** جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار برای مدت محدود است.

۵. **تعلیق نماد:** جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار تا رفع دلایل تعلیق است.

۶. **حجم سفارش:** تعداد ورقه بهاداری است که در قالب یک سفارش، وارد سامانه معاملات می‌شود.

۷. **حراج پیوسته:** شیوه‌ای است که براساس آن، به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، معامله انجام می‌شود.

۸. **حراج ناپیوسته (Auction):** شیوه‌ای است که براساس آن، پس از ورود سفارش‌ها به سامانه معاملات، معامله براساس قیمت نظری گشایش (TOP) انجام می‌شود.

۹. **دامنه نوسان روزانه قیمت:** دامنه نوسان قیمت اوراق بهادار قابل معامله در بورس است که نسبت به قیمت مرجع تعیین می‌شود و ورود سفارش‌ها در هر روز صرفاً در این دامنه قیمت، مجاز است.

۱۰. **دستورالعمل پذیرش:** دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران مصوب هیأت مدیره سازمان است.

۱۱. **سفارش متوقف (Stop Order):** سفارش غیرفعالی است که فعال شدن آن در مورد سفارش‌های خرید، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن بیشتر شود و در مورد

سفارش‌های فروش، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن کمتر شود.

۱۲. **سهام پایه:** عبارت از مجموع تعداد سهام ثبت شده ناشر پذیرفته شده در بورس است. در محاسبه تعداد سهام پایه، سهام جدیدی که در مرحله پذیرهنویسی یا ثبت قانونی قرار دارند نیز لحاظ می‌شوند.

۱۳. **سود (زیان) قابل اعمال:** سود (زیان) خالص پس از کسر مازاد درآمدهای متفرقه بر هزینه‌های متفرقه است. در صورتی که مازاد درآمد (هزینه) های متفرقه معادل یا بیشتر از ۲۰ درصد سود (زیان) خالص باشد، تغییرات آن در ۲۰ درصد ضرب و به سود (زیان) قابل اعمال اضافه می‌شود.

۱۴. **شرکت سپرده‌گذاری مرکزی:** شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) است.

۱۵. **قیمت پایه:** قیمت مشخص و بدون قید و شرطی است که توسط فروشنده برای عرضه سهام در معاملات عمده تعیین و از طریق کارگزار فروشنده به بورس اعلام می‌شود و مبنای رقابت در معاملات عمده می‌باشد.

۱۶. **قیمت مرجع:** قیمت پایانی سهم یا قیمت تعدیل شده پایانی در روز معاملاتی قبل، حسب مورد است که توسط بورس محاسبه می‌شود.

۱۷. **قیمت تعدیل شده پایانی:** قیمتی است که پس از اعمال اثر تغییرات سرمایه و یا تقسیم سود نقدی در قیمت پایانی محاسبه می‌شود.

۱۸. **قیمت نظری گشایش (TOP):** قیمتی است که در مرحله گشایش، براساس سفارش‌های ثبت شده با استفاده از سازوکار حراج، توسط سامانه معاملاتی محاسبه و معاملات مرحله گشایش با آن قیمت انجام می‌شود.

۱۹. **معامله عمده:** معامله‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم قابل معامله در آن در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها بیش از سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی یک درصد سهام پایه و در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها کمتر یا مساوی سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی ۵ درصد باشد.

۲۰. **معاملات عمده شرایطی:** معامله عمده‌ای است که تسویه وجوه آن با شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه عمده براساس ضوابط مندرج در این دستورالعمل و مقررات مربوطه انجام می‌شود.

۲۱. **مقررات:** تمام مصوباتی است که توسط مراجع ذیصلاح از جمله مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران، شورا، سازمان و امثال آن در چارچوب اختیارات آنها وضع شده و بورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذیربط موظف به رعایت آنها هستند.

۲۲. **ناشر پذیرفته شده:** ناشری است که اوراق بهادار آن در بورس پذیرفته شده است.

۲۳. **واحد پایه سفارش (LOT):** تعداد مشخصی از اوراق بهادار است که حجم سفارش وارده به سامانه معاملاتی باید مضرب صحیحی از آن باشد.

فصل دوم: ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار

ماده ۲: معاملات اوراق بهادار، طی یک جلسه معاملاتی در روزهای شنبه تا چهارشنبه هر

هفته به استثنای ایام تعطیل رسمی از ساعت ۹ صبح تا ۱۲ انجام می‌شود. تمامی روزهایی که جلسه معاملاتی در آن برگزار می‌شود، روز کاری محسوب می‌گردند.

تبصره: هیأت مدیره بورس می‌تواند زمان و تعداد جلسه‌های معاملاتی را در صورتی که امکانات فنی و شرایط تسویه مهیا باشد، تغییر دهد.

ماده ۳: مدیر عامل بورس می‌تواند ساعات شروع و خاتمه و طول جلسه معاملاتی را در صورت بروز اشکالات فنی در سامانه معاملاتی تغییر دهد. این تغییرات باید بلافاصله و به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد. بورس باید مستندات مربوط به اشکالات فنی سامانه معاملاتی را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست سازمان، آن را ارایه نماید.

ماده ۴: معاملات دو طرفه و معاملات با اقرباء تابع ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار خواهد بود.

ماده ۵: معاملات اشخاص خارجی با رعایت مقررات مندرج در آئین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب ۸۹/۰۱/۲۹ هیأت وزیران، اصلاحات بعدی آن و سایر مقررات مربوط صورت می‌پذیرد.

فصل سوم: مراحل انجام معامله

ماده ۶: معاملات اوراق بهادار بر مبنای واحد پول رسمی جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود. هیأت مدیره بورس می‌تواند واحد پول دیگری را نیز با هماهنگی سازمان تعیین کند.

ماده ۷: معاملات اوراق بهادار از طریق سامانه معاملات و توسط کارگزاران عضو بورس انجام می‌شود.

ماده ۸: نماد معاملاتی، به تفکیک اوراق بهادار و بازارهای تعریف شده در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود.

ماده ۹: معاملات اوراق بهادار در یکی از بازارهای بورس انجام خواهد شد. مراحل انجام معاملات به شرح زیر است:

۱. **پیش‌گشایش:** این مرحله ۳۰ دقیقه قبل از شروع معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود؛

۲. **مرحله گشایش:** این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت، انجام می‌شود؛

۳. **مرحله حراج پیوسته:** این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن معاملات براساس حراج پیوسته انجام می‌شود؛

۴. **مرحله حراج ناپیوسته پایانی:** این مرحله بلافاصله پس از خاتمه مرحله حراج پیوسته و ۱۵ دقیقه قبل از مرحله معاملات پایانی شروع و به مدت ۱۵ دقیقه ادامه می‌یابد. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت اجرا می‌شود؛

۵. **مرحله معاملات پایانی:** ۱۵ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله با قیمت پایانی امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: معاملات بورس در هر جلسه معاملاتی حداقل شامل مراحل ۱ تا ۳ فوق

می‌باشد. استفاده از مراحل ۴ و ۵ با تصویب هیأت مدیره بورس و سه روز کاری پس از اطلاع‌رسانی به عموم امکان‌پذیر است.

تبصره ۲: هیأت مدیره بورس می‌تواند زمانی خارج از جلسه معاملاتی را برای ورود، تغییر یا حذف سفارش‌ها تعیین نماید.

فصل چهارم: انواع سفارش‌ها

ماده ۱۰: سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، حداقل باید حاوی موارد زیر باشد:

۱. نماد معاملاتی؛
۲. تعیین خرید یا فروش؛
۳. نوع سفارش؛
۴. حجم سفارش؛
۵. شرایط قیمتی؛
۶. کد معاملاتی؛
۷. اعتبار زمانی سفارش.

ماده ۱۱: انواع سفارش‌ها در سامانه معاملاتی به شرح زیر است:

۱. **سفارش محدود (Limit order):** سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود؛
۲. **سفارش با قیمت باز (Market order):** سفارشی است که بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند؛
۳. **سفارش باز - محدود (Market to limit order):** سفارشی است که فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملاتی شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود به قیمت آخرین معامله انجام شده در سیستم باقی می‌ماند؛
۴. **سفارش به قیمت گشایش (Market on opening order):** سفارشی است که فقط در مرحله پیش‌گشایش می‌تواند وارد سامانه معاملات شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و در مرحله گشایش با قیمت گشایش معامله خواهد شد. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود با قیمت گشایش در سیستم باقی می‌ماند؛
۵. **سفارش متوقف به باز (Stop loss order):** سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن، به سفارش با قیمت باز تبدیل می‌شود؛
۶. **سفارش متوقف به محدود (stop limit order):** سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن به سفارش محدود با قیمتی که از قبل در سفارش مشخص شده است، تبدیل می‌شود.

ماده ۱۲: سفارش‌ها به لحاظ نحوه اجرا به شرح زیر می‌باشند:

اجرای دو طرفه سفارش (Cross order): سفارشی است که با استفاده از آن، کارگزار می‌تواند اقدام به ورود همزمان سفارش خرید و فروش با حجم و قیمت یکسان نموده و معامله نماید. قیمت وارده به سامانه معاملاتی باید بیشتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی و کمتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی باشد. این سفارش فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملات شده و اجرا شود؛

سفارش دو بخشی (Iceberg order): سفارش خرید یا فروشی است که دارای دو بخش پنهان و آشکار است. بخش آشکار سفارش در صف خرید یا فروش قرار گرفته و قابل رویت می‌باشد و بخش پنهان آن به صورت غیرفعال است. حجم قسمت آشکار و پنهان سفارش توسط کارگزار تعیین می‌شود. در صورتی که کل بخش آشکار سفارش معامله شود، به میزان حجم قسمت آشکار، سفارش پنهان فعال شده و در نوبت قرار می‌گیرد. حداقل کل سفارش و حداقل حجم قسمت آشکار در سفارش‌های دو بخشی، توسط بورس تعیین می‌شود؛

سفارش انجام و ابطال (fill & kill): سفارش محدودی است که بلافاصله پس از ورود باید اجرا شود و در صورت عدم اجرای تمام یا بخشی از آن، مقدار باقیمانده به صورت خودکار از سامانه حذف خواهد شد. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد؛

سفارش همه یا هیچ (All or Non): سفارش محدودی است که اجرای آن منوط به معامله کل سفارش است. در صورت عدم امکان معامله کل سفارش بلافاصله بعد از ورود، سفارش به صورت خودکار از سامانه حذف می‌شود. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد.

ماده ۱۳: اعتبار زمانی سفارش‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

۱. **سفارش روز (Day):** سفارشی است که اعتبار آن در پایان روز معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

۲. **سفارش جلسه (Session):** سفارشی است که اعتبار آن در پایان جلسه رسمی معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملاتی حذف می‌شود؛

۳. **سفارش بدون محدودیت زمانی (Good Till Cancel):** این سفارش تا زمانی که توسط کارگزار حذف نشود در سامانه معاملاتی باقی مانده و معتبر می‌باشد؛

۴. **سفارش مدت‌دار (Good Till Date):** سفارشی است که اعتبار آن در پایان تاریخی که در زمان ورود سفارش مشخص شده به اتمام می‌رسد و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

۵. **سفارش زمانی (Sliding Validity):** کارگزار در زمان ورود سفارش، تعداد روزهای مشخصی (T) را جهت اعتبار سفارش مشخص می‌کند. این سفارش تا تاریخی که معادل تاریخ ورود سفارش به علاوه تعداد روزهای تعیین شده (T) است، معتبر بوده و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود.

ماده ۱۴: اولویت سفارش‌ها در سامانه معاملات بر حسب نوع سفارش، به ترتیب به شرح زیر می‌باشد:

الف) سفارش با قیمت باز و باز - محدود؛

ب) سفارش به قیمت گشایش؛

ج) سفارش محدود.

فصل پنجم: توقف نماد معاملاتی

ماده ۱۵: نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده در بورس در موارد زیر توسط بورس متوقف می‌شود:

۱. یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع منتشره توسط سازمان؛

۲. یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه منتشره توسط سازمان؛

۳. یک روز کاری قبل از سررسید پرداخت سود علی‌الحساب اوراق بهادار در صورت تقاضای ناشر پذیرفته شده.

ماده ۱۶: بورس نماد معاملاتی ناشران پذیرفته شده را بلافاصله پس از اعلام سازمان مبنی بر دریافت اطلاعات با اهمیت، در موارد زیر متوقف می‌کند:

۱. در صورتی که سود (زیان) قابل اعمال براساس پیش‌بینی‌های ارائه شده نسبت به سود (زیان) قابل اعمال براساس آخرین پیش‌بینی افشا شده سال مالی مربوطه، بیش از ۲۰ درصد تغییر داشته باشد؛

۲. در صورتی که سود (زیان) قابل اعمال براساس عملکرد واقعی نسبت به سود (زیان) قابل اعمال براساس آخرین پیش‌بینی افشا شده سال مالی مربوطه بیش از ۲۰ درصد تغییر داشته باشد؛

۳. در صورتی که سود (زیان) قابل اعمال براساس اولین پیش‌بینی ارائه شده نسبت به سود (زیان) قابل اعمال براساس آخرین پیش‌بینی یا عملکرد واقعی سال مالی قبل بیش از ۲۰ درصد تغییر داشته باشد؛

۴. در صورت خرید یا فروش دارایی ثابت و یا سهام به نحوی که قیمت تمام شده آن بیش از ۲۰ درصد ارزش مجموع دارایی‌ها براساس آخرین اطلاعات افشا شده ناشر پذیرفته شده باشد.

تبصره: تغییرات موضوع بندهای ۱ الی ۳، فقط در صورتی که قدر مطلق آن بیش از ۵۰ ریال باشد، منجر به توقف نماد معاملاتی می‌شود.

ماده ۱۷: در موارد زیر نماد معاملاتی توسط بورس تعلیق می‌گردد و رفع تعلیق نماد معاملاتی منوط به رفع دلایل تعلیق می‌باشد:

۱. در صورتی که بنا به اعلام سازمان حسابرس و بازرس قانونی نسبت به صورت‌های مالی ناشر پذیرفته شده، "اظهارنظر مردود" یا "عدم اظهارنظر" ارائه نموده باشد؛

۲. در صورت تعلیق پذیرش طبق دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران.

تبصره: سازمان می‌تواند جهت پیشگیری از تضییع حقوق سرمایه‌گذاران، در شرایطی که ابهام اساسی نسبت به شفافیت اطلاعات ناشر وجود داشته باشد یا حسب اطلاع ناشر مبنی بر وجود اطلاعات مهم (با اهمیت) نماد معاملاتی ناشر پذیرفته شده را تعلیق نماید.

ماده ۱۸: در صورتی که معاملات اوراق بهادار مظنون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشد، بورس می‌تواند رأساً یا به موجب اعلام سازمان نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی‌های لازم و حداکثر تا پایان روز معاملاتی بعد حسب مورد به تشخیص بورس یا سازمان خواهد بود.

ماده ۱۹: بورس باید دلیل توقف نماد معاملاتی را حداکثر تا پایان روز کاری توقف نماد

معاملاتی اطلاع رسانی نماید. همچنین بورس مکلف است حداقل ۱۵ دقیقه قبل از بازگشایی نماد معاملاتی مراتب را به اطلاع عموم برساند.

فصل نهم: بازگشایی نماد معاملاتی

ماده ۲۰: بازگشایی نمادهای معاملاتی ورقه بهادار با اعلام سازمان و طبق شرایط زیر انجام می شود:

۱. حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی عادی ناشر پذیرفته شده که تصمیمات آن تصویب صورت های مالی یا تقسیم سود باشد، بدون محدودیت دامنه نوسان؛
۲. حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی عادی که موضوع آن سایر موارد غیر از بند ۱ باشد، با محدودیت دامنه نوسان؛
۳. حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی فوق العاده ای که تصمیمات آن منجر به تغییر سرمایه ناشر پذیرفته شده نگردد، با اعمال محدودیت دامنه نوسان؛
۴. حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی و یا جلسه هیأت مدیره در خصوص تغییر سرمایه یا انتشار هرگونه اوراق بهادار دیگر به منظور تامین مالی، بازگشایی نماد طی مهلت مقرر در این بند منوط به افشای پیش بینی پس از اعمال اثرات تغییر سرمایه یا انتشار اوراق بهادار، بدون محدودیت دامنه نوسان؛
۵. نمادهای معاملاتی که به موجب ماده ۱۶ متوقف شده اند، در اولین جلسه معاملاتی پس از افشای اطلاعات، بدون محدودیت دامنه نوسان؛

۶. در صورتی که نماد معاملاتی اوراق بهادار قبل از سررسید پرداخت سود علی الحساب متوقف شده باشد، در روز معاملاتی پس از سررسید بازگشایی خواهد شد.

تبصره: مواعد زمانی جهت بازگشایی نمادهای موضوع این ماده، در شرایط خاص و با دستور مدیرعامل بورس می تواند حداکثر با یک روز تأخیر اعمال گردد.

ماده ۲۱: در صورت رفع دلایل تعلیق نمادهای معلق، بازگشایی نماد با اعلام سازمان بوده و چگونگی اعمال محدودیت دامنه نوسان توسط سازمان تعیین می شود.

ماده ۲۲: بازگشایی نماد معاملاتی از طریق حراج ناپیوسته با اعمال یک مرحله پیش گشایش شروع و با اجرای حراج ناپیوسته پایان می یابد. پس از این مرحله، معاملات از طریق حراج پیوسته در زمان باقیمانده تا پایان جلسه معاملاتی و در دامنه نوسان مجاز روزانه قیمت انجام می شود. قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته، قیمت کشف شده از طریق حراج ناپیوسته است.

تبصره: در صورتی که در دوره حراج ناپیوسته معامله ای صورت نپذیرد یا به دلیل غیر عادی بودن قیمت کشف شده یا حجم اوراق بهادار معامله شده، معاملات انجام شده در دوره حراج ناپیوسته توسط بورس تایید نگردد، به تشخیص بورس و پس از اطلاع رسانی، حراج ناپیوسته موضوع این ماده برای یکبار دیگر قابل تکرار است. به هر ترتیب در صورت عدم کشف قیمت، آخرین قیمت پایانی نماد معاملاتی، قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته خواهد بود.

فصل هفتم: دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی

ماده ۲۳: دامنه نوسان روزانه قیمت اوراق بهادار و حق تقدم، حجم مبنای اوراق بهادار،

محدودیت حجمی و واحد پایه سفارش با پیشنهاد هیأت مدیره بورس به تأیید هیأت مدیره سازمان خواهد رسید. بورس باید ۳ روز کاری قبل از اعمال تغییرات موارد فوق، مراتب را اطلاع‌رسانی نماید.

تبصره ۱: در مورد اوراق بهاداری که دارای بازارگردان می‌باشند، دامنه نوسان روزانه قیمت طبق مقررات بازارگردانی است.

تبصره ۲: بورس می‌تواند به درخواست کارگزار محدودیت حجم هر سفارش را جهت انجام معاملات بیشتر از یک میلیون سهم یا حق تقدم اعمال نماید.

تبصره ۳: بورس می‌تواند در عرضه‌های اولیه محدودیت حجم هر سفارش را برای کارگزاران خریدار و فروشنده متناسب با سهمیه هر کارگزار تغییر دهد.

ماده ۲۴: در صورتیکه حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم مساوی یا بیشتر از حجم مبنای شرکت باشد، قیمت پایانی سهم برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود، در غیر این صورت، قیمت پایانی به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

(تفاوت میانگین موزون قیمت سهام معامله شده نسبت به قیمت پایانی روز قبل * حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم تقسیم بر حجم مبنای) + قیمت پایانی روز قبل

تبصره: قیمت پایانی نمادهای معاملاتی اوراق مشارکت و حق تقدم سهم برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود.

فصل هشتم: گره معاملاتی

ماده ۲۵: گره معاملاتی وضعیتی است که:

۱. در آن یک نماد معاملاتی به رغم برخورداری از صف سفارش خرید یا فروش در پایان جلسه معاملاتی حداقل معادل یک برابر حجم مبنای برای شرکت‌هایی با ۳ میلیارد سهم و بیشتر و دو برابر حجم مبنای برای سایر شرکت‌ها، به علت عدم تقارن قیمت‌های درخواست خرید و فروش، حداقل به مدت ۵ جلسه معاملاتی متوالی مورد معامله قرار نگیرد یا متوسط معاملات روزانه آن در این دوره (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده)، کمتر از ۵ درصد حجم مبنای باشد؛

۲. کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد؛

۳. کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در کف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد.

ماده ۲۶: فهرست شرکت‌های مشمول گره معاملاتی توسط بورس استخراج و حداکثر تا پیش از شروع روز معاملاتی از طریق سامانه معاملات و همچنین سایت رسمی شرکت به اطلاع عموم می‌رسد.

ماده ۲۷: مقررات گره معاملاتی در مورد سهام شرکت‌هایی با سهام پایه کمتر از ۱۵۰ میلیون سهم با تشخیص مدیرعامل بورس می‌تواند اعمال نشود.

ماده ۲۸: برای نمادهای معاملاتی که بر اساس اعلام بورس مشمول گره معاملاتی می‌شوند، در ابتدای روز معاملاتی بعد و در مرحله گشایش، با دامنه نوسان ۲ برابر دامنه نوسان روزانه قیمت عادی آن نماد انجام و سپس در

حراج پیوسته معاملات در دامنه نوسان روزانه قیمت انجام می‌شود. قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته، قیمت کشف شده از طریق حراج ناپیوسته است.

تبصره: در صورت عدم انجام معامله از طریق حراج ناپیوسته، آخرین قیمت پایانی نماد معاملاتی، قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته خواهد بود.

فصل نهم: تأیید معاملات

ماده ۲۹: تمامی معاملات اوراق بهادار در بورس، در صورتی قطعیت می‌یابد که به تأیید بورس برسد.

ماده ۳۰: مدیرعامل بورس صرفاً در شرایط زیر، می‌تواند بخشی از معاملات اوراق بهادار را حداکثر تا پایان روز برگزاری جلسه معاملاتی تأیید نماید:

۱. براساس تقاضای کارگزار به دلیل وقوع آن دسته از اشتباهاتی که طبق مقررات مصوب هیأت مدیره سازمان احصاء می‌شود؛

۲. خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملات؛

۳. مزاد سهام یا حق تقدم سهام فروخته شده بیش از مقداری که مشمول تعریف معاملات عمده می‌گردد، از یک کد معاملاتی و طی یک جلسه معاملاتی.

۴. تمام معاملات یا صرفاً معاملات بیش از سهمیه، در صورت عدم رعایت سهمیه اعلام شده برای خرید یا فروش اوراق بهادار؛

۵. سایر موارد طبق قوانین و مقررات.

تبصره ۱: کلیه مدارک و سوابق معاملات تأیید نشده باید نگهداری شده و حسب درخواست به سازمان ارائه گردد.
تبصره ۲: عرضه‌های اولیه و عرضه‌های سهام شرکت‌های دولتی در راستای خصوصی‌سازی و معامله آخرین روز حق تقدم استفاده نشده، مشمول بند ۳ نمی‌باشند.

ماده ۳۱: در صورتی که ظن دستکاری قیمت یا استفاده از اطلاعات نهانی وجود داشته باشد، بورس می‌تواند معاملاتی را که با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم غیرعادی انجام شود، تأیید ننماید.

فصل دهم: ضوابط کلی معاملات عمده

ماده ۳۲: معاملات عمده در بازاری مجزا که به همین منظور در سامانه معاملاتی ایجاد شده انجام می‌شود. در این معاملات دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی اعمال نمی‌شود.

تبصره: برای انجام معاملات عمده، نماد سهم در بازار عادی باید باز باشد.

ماده ۳۳: عرضه سهام در معاملات عمده باید به صورت یکجا و از یک کد معاملاتی باشد.

تبصره: کد معاملاتی موضوع این ماده می‌تواند یک کد تجمیعی با رعایت مقررات مصوب سازمان باشد.

ماده ۳۴: برای انجام معامله عمده، کارگزار فروشنده باید درخواست کتبی خود مبنی بر فروش سهام یا حق تقدم سهام را به همراه اطلاعات و مستندات زیر، در قالب فرمت اطلاعاتی عرضه عمده مصوب بورس ارائه نماید:

۱. تعداد سهام یا حق تقدم سهام قابل عرضه؛

۲. قیمت پایه؛

۳. تاریخ شروع رقابت؛

۴. نام عرضه‌کننده به همراه تصویر سفارش فروش؛

۵. شرایط فروش از جمله نقدی یا اقساطی بودن ثمن معامله و در صورت اقساطی بودن نحوه تقسیط و وثایق مورد نیاز؛

۶. مدارکی دال بر مالکیت یا نمایندگی عرضه‌کننده در انتقال حقوق مالی و غیرمالی سهام یا حق تقدم سهام؛

۷. قرارداد پیشنهادی فروش، در صورت وجود؛

۸. اعلام مهلت تسویه طبق مقررات؛

۹. سایر اطلاعات به درخواست بورس.

تبصره: اطلاعات موضوع این ماده کتباً توسط فروشنده به کارگزار وی ارایه و پس از تأیید صحت مستندات اخذ شده توسط کارگزار فروشنده به بورس تحویل می‌گردد.

ماده ۳۵: درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام کمتر از پنج درصد سهام پایه در بازار معاملات عمده، حداقل تا ساعت ۱۰ صبح روز کاری قبل از عرضه باید در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعاتی عرضه عمده با مقررات به تشخیص مدیرعامل بورس، باید حداکثر تا پایان ساعت کاری همان روز از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی شود.

ماده ۳۶: درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام به میزان پنج درصد سهام پایه تا ۵۰ درصد آن، حداقل تا چهار روز کاری قبل از عرضه و درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام ۵۰ درصد یا بیشتر از آن نیز حداقل باید ۷ روز کاری قبل از عرضه در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعاتی عرضه عمده با مقررات به تشخیص مدیرعامل بورس، تا پایان همان روز کاری از طریق سایت رسمی بورس به اطلاع عموم برسد.

ماده ۳۷: بورس می‌تواند از انتشار اطلاعاتی عرضه عمده در صورتی که شرایط اعلامی توسط عرضه‌کننده مغایر اصل منصفانه بودن و شفافیت بازار باشد، خودداری نماید.

ماده ۳۸: مندرجات اطلاعاتی عرضه عمده پس از انتشار توسط بورس، قابل تغییر نیست. لذا هرگونه تغییر مفاد اطلاعاتی عرضه عمده به منزله انصراف فروشنده تلقی می‌شود.

ماده ۳۹: در صورت انتشار آگهی فروش در جراید، توسط فروشنده، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات ارایه شده به بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی بورس مبنای انجام معامله می‌باشد.

ماده ۴۰: نماد معامله عمده، حداکثر قبل از یک ساعت پایانی جلسه معاملاتی گشایش می‌یابد. در صورتی که به دلایل فنی یا اجرایی، شرایط گشایش نماد در این مهلت مهیا نگردد، رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول می‌شود.

تبصره: بورس باید مستندات مربوط به دلایل موضوع این ماده را در سوابق خود نگهداری نماید و حسب مورد به سازمان ارائه نماید.

ماده ۴۱: حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در معاملات عمده مانند بازار عادی است. مدیرعامل بورس می‌تواند حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را برای یک معامله عمده تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه معاملاتی بعد، مراتب را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۴۲: در معاملات عمده، هر کارگزار خریدار تنها می‌تواند در قالب یک سفارش خرید

رقابت نماید و امکان شرکت در رقابت توسط یک کارگزار با سفارش‌های مختلف برای چند شخص یا گروه وجود ندارد.

ماده ۴۳: هر کارگزار در یک معامله عمده نمی‌تواند همزمان در دو سمت عرضه و تقاضا فعالیت نماید.

ماده ۴۴: در معاملات عمده، تعداد سهام یا حق تقدم سهام هر سفارش خرید باید برابر تعداد سهام یا حق تقدم سهام اعلام شده در اطلاعیه عرضه عمده باشد. همچنین قیمت سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پایه باشد.

ماده ۴۵: کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید، صرفاً در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است.

ماده ۴۶: عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی مجاز است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل سه دقیقه گذشته باشد.

ماده ۴۷: در صورتی که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید، ۱۵ دقیقه گذشته باشد و سفارش خریدی با قیمت بالاتر طی این مدت ثبت نشده باشد، و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد، عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد. در هر حال بعد از گذشت ۱۵ دقیقه، ادامه رقابت توسط کارگزاران خریدار مجاز نمی‌باشد.

ماده ۴۸: در صورتی که در پایان جلسه معاملاتی، زمان ثبت بهترین سفارش خرید ثبت شده قبل از ده دقیقه پایانی بوده و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد.

ماده ۴۹: نحوه اجرای فنی مواد ۴۷ و ۴۸ در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود. عدم اقدام کارگزار فروشنده مطابق روش‌های اجرایی تعیین شده توسط بورس تخلف محسوب شده و موضوع جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

ماده ۵۰: در صورت ثبت سفارش خرید در ده دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با بهترین قیمت روز قبل، در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید.

ماده ۵۱: در صورتی که فروشنده به هر دلیلی از انجام معامله منصرف شود، باید قبل از شروع جلسه رسمی معاملاتی هر روز، انصراف خود را کتباً از طریق کارگزار فروشنده در دبیرخانه بورس ثبت نماید. در این صورت عرضه انجام نمی‌شود. در صورت اعلام انصراف پس از شروع جلسه معاملاتی، به انصراف مذکور در آن جلسه معاملاتی ترتیب اثر داده نخواهد شد و ملاک تصمیم‌گیری در این خصوص، زمان ثبت انصراف در دبیرخانه بورس خواهد بود.

ماده ۵۲: در صورتی که به هر دلیلی عرضه‌کننده از فروش سهام یا حق تقدم سهامی که اطلاعیه عرضه عمده آن توسط بورس منتشر شده است منصرف شود، عرضه عمده هر تعداد سهم از نماد معاملاتی که فروشنده از انجام معامله عمده آن انصراف داده است، توسط همان فروشنده، مستلزم درخواست مجدد کارگزار فروشنده جهت عرضه سهام مذکور به بورس و طی تشریفات معامله عمده حداقل دو ماه پس از انصراف از انجام معامله خواهد بود.

تبصره: موضوع انصراف فروشنده جهت رسیدگی بیشتر به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

ماده ۵۳: در صورت تداوم معاملات عمده در چندین جلسه معاملاتی، تعهدات فروشنده و خریدار و کارگزاران آنها، موضوع این دستورالعمل، در تمامی جلسات معاملاتی مجرا است.

فصل یازدهم: معاملات عمده شرایطی

ماده ۵۴: در معاملات عمده شرایطی، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۳ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شرط به نفع شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارایه کند.

تبصره: در صورتی که کارگزار خریدار قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله، توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مسترد می‌شود.

ماده ۵۵: در صورت پرداخت حصة نقدی از سوی خریدار و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی طبق آئین‌نامه معاملات اوراق بهادار در شرکت بورس اوراق بهادار تهران و قطعیت معامله، ثبت معامله در سیستم معاملاتی حداکثر تا پایان روز کاری بعد انجام خواهد شد.

تبصره: در صورت خودداری کارگزار فروشنده یا فروشنده از دریافت مستندات لازم جهت قطعی شدن معامله، کارگزار خریدار می‌تواند قرارداد موضوع بند ۷ ماده ۳۴ که به امضای خریدار رسیده است را به همراه سایر وثایق و مدارک لازم مورد اشاره در اطلاعیه عرضه عمده، جهت ثبت در سوابق به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه و رسید دریافت نماید.

ماده ۵۶: در خصوص معامله عمده شرایطی، کارگزار خریدار باید حداکثر تا پایان وقت اداری روز کاری بعد از معامله، اسامی خریداران به همراه تعداد و درصد قابل تخصیص به آنان و همچنین دستور خرید دریافت شده را به بورس ارایه نماید. کارگزار خریدار نمی‌تواند پس از مشخص شدن برنده رقابت و قبل از تسویه، نسبت به تغییر اسامی خریداران اعلامی به بورس و درصد قابل تخصیص به آنها مبادرت نماید.

تبصره: تغییر درصد سهام قابل تخصیص بین خریداران متعدد اعلامی با موافقت آنان و فروشنده و تأیید بورس امکان‌پذیر است.

ماده ۵۷: ضوابط کلی معاملات عمده، در خصوص معاملات عمده شرایطی نیز لازم‌الاجرا می‌باشد.

فصل دوازدهم: معاملات حق تقدم خرید سهام

ماده ۵۸: دارنده گواهی حق تقدم خرید سهام که مایل به فروش حق تقدم خود می‌باشد، در دوره پذیره‌نویسی به شرکت‌های کارگزاری مراجعه و نسبت به تکمیل درخواست فروش و تحویل گواهی حق تقدم خرید سهام به کارگزاری، اقدام می‌نماید.

ماده ۵۹: برای خریدار حق تقدم خرید سهام در بورس، "گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم"

صادر خواهد شد و معاملات دست دوم بر مبنای گواهینامه مذکور انجام می‌شود.

ماده ۶۰: گواهینامه نقل و انتقال صادره برای خریدار حق تقدم سهام در بورس، نشان‌دهنده کل حق تقدم‌های تحت تملک خریدار است. در صورتی که خریدار، دارای گواهی حق تقدم خرید آن سهم نیز باشد، کارگزار مکلف است گواهی مزبور را قبل از ارائه گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم، از خریدار دریافت کند.

ماده ۶۱: دارنده حق تقدم خرید سهام در صورتی که مایل به پذیره‌نویسی سهام جدید باشد، با تأدیه مبلغ پذیره‌نویسی و طی کردن فرآیند آن جهت تبدیل حق تقدم به سهم اقدام می‌نماید و کارگزار مربوطه و بورس در این خصوص مسئولیتی نخواهند داشت.

ماده ۶۲: در صورتی که دارندگان حق تقدم خرید سهام، وجه پذیره‌نویسی را در مهلت تعیین شده به حساب بانکی که در اعلامیه پذیره‌نویسی ناشر پذیرفته شده قید شده است، تأدیه ننمایند، حق تقدم آنها در حکم "حق تقدم استفاده نشده" تلقی خواهد شد.

ماده ۶۳: ناشر پذیرفته شده موظف است پس از پایان مهلت پذیره‌نویسی دارندگان حق تقدم، تعداد و مشخصات حق تقدم استفاده نشده را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اعلام نماید. در هر صورت مسئولیت اعلام مشخصات افرادی که از حق تقدم خود استفاده نکرده‌اند و تعیین تعداد آن به عهده ناشر پذیرفته شده است.

ماده ۶۴: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تمام حق تقدم‌های استفاده نشده را به یک کد معاملاتی منتقل می‌نماید و تعداد و کد معاملاتی آن را به ناشر پذیرفته شده، سازمان و بورس اعلام می‌کند.

ماده ۶۵: هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده باید حداکثر تلاش خود را در خصوص فروش حق تقدم استفاده نشده به بهترین قیمت انجام دهد.

تبصره: در صورتی که به تشخیص مدیرعامل بورس، مفاد این ماده رعایت نشود، در جهت حمایت از حقوق سهامداران ناشر پذیرفته شده، وی می‌تواند نسبت به عدم تأیید تمام یا قسمتی از معاملات مذکور اقدام نماید.

ماده ۶۶: کارگزار خریدار حق تقدم استفاده نشده، موظف است وجه پذیره‌نویسی حق تقدم خریداری شده را همزمان با تسویه وجه معامله حق تقدم به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، وجوه حق تقدم استفاده نشده را به کارگزار فروشنده پرداخت نموده و کارگزار فروشنده مکلف است وجوه مذکور را به حساب ناشر پذیرفته شده واریز نماید.

ماده ۶۷: سایر ضوابط مربوط به دادوستد حق تقدم خرید سهام، مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام می‌باشد.

فصل سیزدهم: معاملات اوراق مشارکت

ماده ۶۸: عرضه اولیه اوراق مشارکت در بورس، منوط به پذیرش و درج این اوراق براساس دستورالعمل پذیرش و سایر مقررات مربوط به بورس است.

ماده ۶۹: به منظور عرضه اولیه اوراق مشارکت، کارگزار عرضه‌کننده باید حداقل ۵ روز کاری قبل از آغاز دوره ثبت سفارش، گزارشی حداقل شامل قیمت اوراق مشارکت، تعداد اوراق مشارکت، تاریخ شروع و پایان دوره ثبت سفارش را مطابق فرم بورس پس از تأیید ناشر پذیرفته شده و کارگزار عرضه‌کننده به بورس ارسال نماید. بورس در صورت

موافقت با عرضه اولیه، این اطلاعات را در اطلاعیه عرضه اولیه اوراق مشارکت، قید نموده و حداقل ۲ روز کاری قبل از دوره ثبت سفارش منتشر می‌نماید.

ماده ۷۰: معاملات اوراق مشارکت در بورس، از زمان عرضه اولیه تا سررسید، منوط به داشتن حداقل یک بازارگردان است. بازارگردانی اوراق مشارکت براساس دستورالعمل بازارگردانی انجام می‌شود.

ماده ۷۱: در صورتی که ناشر پذیرفته شده برای اولین بار اوراق مشارکت را عرضه می‌نماید، مکلف است قبل از عرضه، تعهدنامه سپرده‌گذاری اوراق مشارکت را تکمیل و به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و بورس تحویل دهد.

تبصره: در اطلاعیه عرضه اولیه اوراق مشارکت، نمایندگی بلاعزل ناشر پذیرفته شده در سپرده کردن اوراق مشارکت قید می‌شود.

ماده ۷۲: در صورتی که اوراق مشارکت قبلاً و از طرق دیگر عرضه شده باشد، هیأت پذیرش حداقل تعداد اوراق مشارکت جهت سپرده شدن اوراق نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی را تعیین می‌نماید. معامله اوراق مشارکت در این حالت منوط به سپرده شدن حداقل تعیین شده طی مهلتی است که توسط هیأت پذیرش تعیین شده است.

ماده ۷۳: در عرضه اولیه اوراق مشارکت، کارمزد خرید و فروش به عهده ناشر پذیرفته شده است.

ماده ۷۴: ناشر پذیرفته شده مکلف است با عقد قرارداد با متعهد خرید، مابه‌التفاوت اوراق مشارکت ثبت شده و عرضه شده در دوره ثبت سفارش را به متعهد خرید واگذار نماید. تسویه این بخش از معاملات، به شکل خارج از پایایی می‌باشد.

ماده ۷۵: دوره ثبت سفارش حداکثر ۳ روز کاری است. کارگزاران موظفند، سفارش‌های دریافتی از مشتریان را براساس اولویت زمانی دریافت سفارش در دوره ثبت سفارش و با قیمت اسمی اوراق مشارکت، وارد سامانه معاملات می‌کنند.

تبصره ۱: سفارش‌های خرید باید با کد معاملاتی مشتری ثبت شود و ثبت سفارش‌ها با کد گروهی مجاز نیست.

تبصره ۲: سفارش‌های ثبت شده در دوره ثبت سفارش قابل اصلاح یا حذف هستند، لیکن پس از پایان این دوره، ورود، حذف یا اصلاح سفارش‌ها مجاز نیست.

تبصره ۳: واحد پایه سفارش، حداقل و حداکثر حجم هر سفارش و زمان ورود سفارش‌ها در دوره ثبت سفارش برای هر عرضه اولیه توسط بورس تعیین و قبل از شروع دوره ثبت سفارش از طریق سایت رسمی بورس و سامانه معاملاتی به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۷۶: در صورتی که حجم کل سفارشات ثبت شده در هر زمان برابر با کل اوراق مشارکت قابل عرضه در عرضه اولیه باشد بورس نماد معاملاتی اوراق مشارکت را متوقف نموده و اوراق مشارکت به خریداران تخصیص می‌یابد.

ماده ۷۷: کارگزار فروشنده در پایان هر روز از دوره ثبت سفارش نسبت به عرضه اوراق مشارکت به میزان سفارشات خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی اقدام خواهد نمود.

ماده ۷۸: اگر در پایان دوره ثبت سفارش، سفارش‌های ثبت شده کمتر از اوراق مشارکت عرضه شده باشد، ثبت سفارش حداکثر یک دوره با درخواست ناشر پذیرفته شده و موافقت بورس و با رعایت ماده ۱۷ دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار، تمدید می‌شود.

ماده ۷۹: در صورتی که حجم کل سفارش‌های ثبت شده در پایان دوره ثبت سفارش

کمتر از تعداد کل اوراق مشارکت عرضه شده باشد، متعهد خرید مکلف به ورود سفارش خرید برای باقیمانده اوراق خواهد بود.

تبصره: متعهد خرید ۳۰ روز فرصت دارد تا فهرست تخصیص اوراق مشارکت بین سرمایه‌گذاران را به بورس ارایه نماید.

ماده ۸۰: معامله اوراق مشارکت پذیرفته شده در بورس، صرفاً در بورس قابل انجام است. مبنای پرداخت سود و اصل مبلغ اوراق مشارکت در سررسید، فهرست دارندگان اوراق مشارکت نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی است.

ماده ۸۱: محدودیت دامنه نوسان روزانه قیمت از اولین روز کاری بعد از عرضه اولیه، روی نماد معاملاتی اوراق مشارکت اعمال خواهد شد.

ماده ۸۲: خریداران و فروشندگان اوراق مشارکت، با مراجعه به کارگزاران و تکمیل فرم‌های سفارش خرید یا فروش، نسبت به خرید و فروش اوراق مشارکت اقدام می‌کنند. سفارش‌های دریافتی از طریق کارگزاران وارد سامانه معاملات می‌شود و براساس اولویت قیمت و زمان، معاملات آن انجام می‌شود.

ماده ۸۳: قیمت خرید و فروش اوراق مشارکت براساس عرضه و تقاضای بازار در بورس تعیین و به صورت درصدی از ارزش اسمی اوراق مشارکت و با احتساب دو رقم اعشار بر مبنای فرمول زیر اعلام می‌شود.

ارزش پیشنهادی

$$\text{قیمت پیشنهادی (درصد)} = ۱۰۰ \times \frac{\text{ارزش اسمی}}{\text{ارزش اسمی}}$$

ارزش اسمی

ماده ۸۴: خریدار اوراق مشارکت ملزم است علاوه بر قیمت خرید اوراق مشارکت، سود انباشته اوراق مزبور (سود بین دو موعد سررسید که در امیدنامه اوراق قید شده است) و هزینه‌های معاملاتی را نیز پرداخت نماید.

ماده ۸۵: در صورت وجود اطلاعات مهم در بازار اوراق مشارکت، بورس یا سازمان حسب مورد می‌تواند نماد معاملاتی مربوطه را طبق مقررات متوقف و پس از انتشار اطلاعات نسبت به بازگشایی نماد اقدام نماید. دامنه نوسان روزانه قیمت در روز بازگشایی نماد اعمال نخواهد شد.

ماده ۸۶: ضامن، بازارگردان یا بازار ساز مکلف است در راستای ایفای تعهدات خود مبنی بر خرید اوراق، به ترتیبی که در بیانیه ثبت مشخص شده است نسبت به ورود سفارش‌های خرید لازم و حفظ آن طی دوره معاملاتی اقدام نماید.

ماده ۸۷: معامله بیش از یک درصد از کل اوراق منتشره یک ناشر، در چهارچوب ضوابط معاملات عمده قابل انجام است.

ماده ۸۸: تسویه وجوه معاملات اوراق مشارکت توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و یک روز کاری بعد از انجام معامله (T+1) صورت می‌گیرد. این شرکت برای خریدار و فروشنده گواهی نقل و انتقال اوراق مشارکت صادر می‌نماید.

ماده ۸۹: سایر مقررات مربوط به نحوه دریافت سفارش خرید و فروش اوراق و سایر مقررات مربوط از جمله احراز هویت مشتری دریافت کد معاملاتی و غیره مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام در این دستورالعمل می‌باشد.

فصل چهاردهم: شرایط دریافت و اجرای سفارش‌ها توسط کارگزاران

ماده ۹۰: مسئولیت احراز هویت مشتری بر عهده کارگزار است. کارگزار باید جهت انجام معاملات اوراق بهادار در بورس، مطابق مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی و سایر مقررات مرتبط، نسبت به احراز هویت و شناسایی مشتریان به شرح زیر اقدام نماید:

الف) احراز هویت و شناسایی شخص حقیقی:

- ۱- اخذ اصل مدرک شناسایی مشتری شامل شناسنامه و کارت ملی و در مورد اشخاص خارجی، گذرنامه معتبر و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مزبور؛
- ۲- اخذ اطلاعات در مورد آدرس محل سکونت و کار؛
- ۳- اخذ اطلاعات در مورد حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار مشتری؛
- ۴- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی مشتری؛
- ۵- اخذ اطلاعات در مورد هدف از انجام معاملات اوراق بهادار.

ب) احراز هویت و شناسایی شخص حقوقی:

- ۱- اخذ اطلاعات در خصوص اساسنامه، شرکت‌نامه، آگهی روزنامه رسمی در خصوص تأسیس و آخرین تغییرات آن، آگهی آخرین تغییرات مدیران و صاحبان امضای مجاز، ترکیب سهامداران، مالکان یا شرکاء بالای ده درصد، مؤسسان، اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان؛
- ۲- اخذ اطلاعات مربوط به حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار؛
- ۳- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی؛
- ۴- اخذ اصل مدرک شناسایی صاحبان امضای مجاز شامل شناسنامه و کارت ملی و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مذکور.

تبصره ۱: کلیه مستندات اخذ شده موضوع این ماده باید توسط کارگزار برابر با اصل شوند.

تبصره ۲: کلیه اطلاعات موضوع این ماده براساس فرمت‌های ابلاغی بورس اخذ خواهد شد.

ماده ۹۱: کارگزاران مکلف به ثبت و نگهداری مدارک مربوط به سوابق شناسایی مشتریان و اطلاعات، مستندات و سوابق مربوط به معاملات می‌باشند.

تبصره ۱: اسناد مربوط باید به گونه‌ای ثبت و نگهداری شود که امکان ارایه آن حسب درخواست سازمان و بورس وجود داشته باشد.

تبصره ۲: کارگزاران مکلفند علاوه بر مفاد این ماده، الزامات مندرج در مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی در خصوص نگهداری و امحاء اسناد را رعایت نمایند.

ماده ۹۲: در صورتی که مشتری از ارایه اطلاعات و مدارک مورد نظر موضوع ماده ۹۰ امتناع کند یا کارگزار اطلاعاتی برخلاف اطلاعات ارایه شده توسط مشتری احراز نماید، باید از انجام معامله برای مشتری خودداری کند.

ماده ۹۳: کارگزاران باید نسبت به نظارت مستمر بر مشتریان خود و تعیین اهداف سرمایه‌گذاری آنها به منظور اطمینان از انطباق عملیات و معاملات آنها با اطلاعات جمع‌آوری شده اقدام نمایند.

ماده ۹۴: کارگزار موظف است برای دریافت درخواست مشتریان از فرم‌های کاغذی یا

الکترونیک، طبق فرمت بورس استفاده کند.

تبصره: دریافت درخواست مشتریان به صورت الکترونیک اعم از تلفنی، فکس، اینترنت و سایر روش‌ها باید براساس دستورالعمل مصوب هیئت‌مدیره سازمان صورت گیرد.

ماده ۹۵: کارگزاران نمی‌توانند از دریافت درخواست‌های مشتریان که با رعایت مقررات ارایه می‌شود، خودداری نمایند.

ماده ۹۶: کارگزاران مکلفند از دفاتر ثبت سفارش مورد تأیید سازمان استفاده نمایند. سفارش‌های مشتریان به ترتیب زمان دریافت، در این دفاتر ثبت می‌شود. در این دفتر باید استانداردهای وضع شده توسط سازمان در خصوص ثبت و اجرای درخواست‌های مشتریان رعایت شود. کارگزاری مجاز به استفاده از کد معاملات گروهی و ثبت سفارش‌های گروهی هستند که مقررات موضوع این ماده را رعایت نمایند.

ماده ۹۷: کارگزاران در دریافت سفارش‌ها از وکیل یا نماینده قانونی مشتریان باید مقررات دستورالعمل انجام معاملات و کالتی را رعایت نمایند.

ماده ۹۸: کارگزاران مجاز به تغییر کد معاملاتی سفارشات ثبت شده در سامانه معاملات نمی‌باشند.

ماده ۹۹: ورود سفارش با اعتبار زمانی پایان روز، پس از پایان آخرین جلسه رسمی معاملاتی روزانه مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۰۰: کارگزاران موظفند سفارش مشتریان را همواره با رعایت صرفه و صلاح ایشان اجرا نمایند.

ماده ۱۰۱: در صورتی که اجرای سفارشات مشتریان منجر به نقض مقررات، دستکاری بازار یا معاملات متکی به اطلاعات نهانی گردد کارگزار مکلف است از اجرای سفارش مشتریان خودداری نموده و مراتب را به سازمان و بورس گزارش دهد.

فصل پانزدهم: ضوابط انتقال سهام به کارکنان شرکت‌ها در عرضه اولیه

ماده ۱۰۲: انتقال سهام به کارکنان ناشر پذیرفته شده در عرضه‌های اولیه که مشمول معاملات ترجیحی نباشد بنابر مفاد این فصل صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۰۳: کارگزار مکلف است بر اساس نامه مدیر عامل ناشر پذیرفته شده موضوع انتقال، حداقل اطلاعات زیر را دریافت نماید:

۱- نام شرکت و تعداد سهام موضوع انتقال؛

۲- مصوبه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده؛

۳- لیست کامل اسامی و مشخصات کارکنان ناشر پذیرفته شده که قرار است به ایشان سهام تخصیص یابد؛

۴- سفارش فروش سهامداران یا سهامداران عرضه‌کننده.

ماده ۱۰۴: کارگزار طی یک روز معاملاتی و حداکثر تا پایان روز کاری پنجمین جلسه رسمی معاملاتی پس از عرضه اولیه اقدام به تخصیص سهام به یک کد واسط می‌کند. انتقال سهام از کد واسط به کد مالکیت هر یک از کارکنان ظرف مهلتی که توسط مدیر عامل بورس تعیین می‌شود و حداکثر ۳۰ روز کاری پس از تخصیص به کد واسط می‌باشد، امکان‌پذیر است.

ماده ۱۰۵: در صورتی که به هر دلیل امکان انتقال سهام به کد معاملاتی برخی از

کارکنان ناشر پذیرفته شده در مهلت مقرر وجود نداشته باشد، سهام به کد فروشنده بازگردانده می‌شود.

ماده ۱۰۶: قیمت تخصیص سهام به کد واسط معادل قیمت میانگین وزنی معاملات روزانه سهام ناشر پذیرفته شده

طی روزی است که تخصیص سهام به کد واسط در آن روز انجام شده است.

ماده ۱۰۷: تعداد سهام قابل واگذاری به کارکنان، حداکثر معادل ۵٪ کل سهام ناشر پذیرفته شده خواهد بود. چنانچه

افزایش سرمایه ناشر پذیرفته شده در جریان ثبت باشد، مجموع سرمایه ثبت شده و افزایش سرمایه در جریان ثبت، مبنای تعیین ۵٪ فوق قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۰۸: تعداد سهام تعیین شده جهت واگذاری به اشخاص موضوع این دستورالعمل جزء سهمیه خرید کارگزار

خریدار در عرضه اولیه نمی‌باشد.

فصل شانزدهم: ضوابط معامله ترجیحی

ماده ۱۰۹: معامله ترجیحی، انتقال سهام شرکت‌های دولتی به کارکنان همان شرکت یا سایر اشخاص حقوقی به

منظور اجرای برنامه‌های خصوصی سازی است و با نرخ و شرایط تعیین شده در مصوبه مرجع ذیصلاح جهت تصمیم‌گیری در این خصوص انجام می‌شود.

ماده ۱۱۰: کارگزار جهت انجام معاملات ترجیحی باید درخواست انجام معامله ترجیحی را به همراه نامه سازمان

خصوصی‌سازی که حاوی حداقل اطلاعات زیر است به بورس ارائه نماید:

- نام ناشر پذیرفته شده و تعداد سهام موضوع انتقال؛
- قیمت انتقال؛
- نام عرضه‌کننده و کد معاملاتی وی؛
- اسامی کارکنان یا اشخاص حقوقی.

تبصره: مسئولیت صحت و سقم اطلاعات ارائه شده یا میزان سهام قابل تخصیص به هر یک از اشخاص بر عهده

بورس یا کارگزار نمی‌باشد.

ماده ۱۱۱: کارگزار اقدام به انتقال سهام به کد ترجیحی در خارج از جلسه رسمی معاملاتی و در بازار عادی سامانه

معاملاتی می‌کند. انتقال سهام از کد ترجیحی به کد معاملاتی هر یک از کارکنان ظرف مدت حداکثر ۳۰ روز کاری

پس از انتقال به کد ترجیحی، امکان‌پذیر است.

فصل هفدهم: ضوابط معاملات چرخی

ماده ۱۱۲: انجام معاملات چرخی به نحوی که تا پایان جلسه رسمی معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله در

خصوص تمام یا بخشی از اوراق بهادار موضوع معامله تغییر ننماید در بورس ممنوع است و بورس معامله مذکور را

تایید نخواهد کرد.

ماده ۱۱۳: در صورتی که این معاملات سهواً انجام شوند، کارگزار مکلف است مراتب را بلافاصله به مدیر عامل

بورس اطلاع دهد؛ به هر ترتیب بورس این معاملات را تأیید نخواهد کرد.

ماده ۱۱۴: چنانچه کارگزار از اعلام مراتب به بورس خودداری نماید یا بورس انجام

معامله را سهوی تشخیص ندهد، پرونده کارگزار متخلف برای رسیدگی به مراجع رسیدگی به تخلفات ارجاع می‌شود.

ماده ۱۱۵: در صورتی که بورس تشخیص دهد انجام یک معامله بصورت مستقیم یا غیرمستقیم طی یک دوره زمانی منجر به تغییر مالکیت نشود و این معامله با هدف شناسایی سود (زبان) انجام شده باشد موظف است از تأیید آن خودداری نماید.

فصل هجدهم: سایر مقررات

ماده ۱۱۶: محاسبه کارمزدهای معاملات بر مبنای معاملات، به ترتیبی که در سامانه معاملاتی ثبت شده است، صورت می‌گیرد.

ماده ۱۱۷: در خصوص معاملات برخط اوراق بهادار مفاد "دستورالعمل معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران" نیز، علاوه بر مفاد این دستورالعمل لازم الاجراست.

ماده ۱۱۸: نرخهای خدمات و کارمزدهای بورس از معاملات و نحوه وصول آن با رعایت سقفهای مصوب هیأت مدیره سازمان، توسط هیأت مدیره بورس تصویب و اعمال می‌گردد.

ماده ۱۱۹: در صورت پذیرش سهام شرکت‌هایی که در خصوص مالکیت سهام آن، محدودیت مقرراتی یا اساسنامه‌ای وجود دارد، بورس موظف است محدودیت‌های مذکور را براساس مقررات و در چارچوب امکانات عملیاتی خود کنترل نماید.

ماده ۱۲۰: کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط بورس اعلام شود و کلیه موارد اطلاع‌رسانی که مطابق این دستورالعمل الزامی می‌باشد از طریق سایت رسمی بورس انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۲۱: فقط اوراقی در بورس قابل معامله هستند که نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی سپرده شده و گواهی نقل و انتقال برای آن صادر شده باشد.

ماده ۱۲۲: بورس مکلف است بر محاسبات شاخص‌های تعریف شده در سامانه معاملات، محاسبه قیمت‌های پایانی و تنظیمات سامانه معاملات بصورت مستمر نظارت نماید و در صورت لزوم موارد را از مدیریت سامانه معاملات پیگیری نماید.

ماده ۱۲۳: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، مقررات مشروحه زیر و کلیه مقررات و ضوابط مغایر با این دستورالعمل لغو می‌شود:

۵- دستورالعمل اجرایی معاملات عمده نوع اول و دوم مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

۶- دستورالعمل عرضه اولیه و دادوستد دست دوم اوراق مشارکت در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

۷- دستورالعمل اجرایی دادوستد گواهینامه حق تقدم خرید سهام در دوره پذیرهنویسی در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

۸- دستورالعمل اجرایی توقف نماد معاملاتی اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۷/۱۶ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

۹- چارچوب انتقال عملیات و فعالیت‌های اجرایی سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران به بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۹ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

۱۰- مصوبه مربوط به نحوه انجام معاملات عمده سازمان خصوصی‌سازی در کلیه واگذاری‌های سهام توسط آن سازمان در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۵/۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

۱۱- دستورالعمل رفع گره‌های معاملاتی مصوب ۱۳۸۶/۶/۱۴ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

۱۲- مصوبه اخذ تضمین در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار.

۱۳- دستورالعمل انتقال سهام به کارکنان شرکت تازه پذیرفته‌شده در بورس مصوب ۱۳۸۳/۳/۱۱ شورای بورس.

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

ضوابط اعطای مجوز معامله اوراق بهادار به سرمایه‌گذار خارجی (مصوب)

۱۳۸۹/۹/۱۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

مقدمه:

به منظور دریافت اطلاعات و مدارک اشخاص خارجی یا اشخاص ایرانی دارای سرمایه با منشاء خارجی متقاضی معامله اوراق بهادار ناشران ایرانی، و صدور مجوز معامله مربوطه برای این متقاضیان مطابق آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب هیأت وزیران به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده ۱ آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب هیأت وزیران (که از این پس آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی نامیده می‌شود)، در این ضوابط نیز به همان معانی به کار رفته‌اند.

ماده ۲: هر شخص خارجی یا هر شخص ایرانی دارای سرمایه با منشاء خارجی که متقاضی دریافت مجوز معامله است، باید مدارک زیر را به یکی از شرکت‌های کارگزاری دارای مجوز فعالیت از سازمان تسلیم نماید.

الف- تقاضای مجوز معامله اوراق بهادار ناشران ایرانی برای اشخاص حقیقی یا حقوقی به زبان فارسی یا انگلیسی مطابق فرم‌های پیوست،

ب - مدارک شناسایی زیر:

۱- ب. در صورتی که متقاضی شخص حقیقی باشد:

▪ اصل و تصویر شناسنامه یا گذرنامه و کارت ملی برای ایرانیان با سرمایه منشاء خارجی و اصل و تصویر گذرنامه برای اشخاص خارجی،

۲- ب. در صورتی که متقاضی شخص حقوقی باشد:

▪ اصل و تصویر اساسنامه یا مدارک مشابه، مدرک تأسیس و مدرک نشان‌دهنده مشخصات و حدود اختیارات صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی؛

تبصره: مدارک موضوع این ماده باید به زبان فارسی یا انگلیسی ارائه شود. در صورتی که اصل مدارک موضوع بند

ب این ماده به زبان دیگری باشد، ارائه ترجمه آن به زبان فارسی یا انگلیسی کافی است؛ مشروط به اینکه ترجمه مذکور توسط مراجع رسمی ترجمه اسناد در ایران، کشور محل اقامت متقاضی یا کشور محل صدور مدرک تأیید شده باشد.

ماده ۳: شرکت کارگزاری موظف است تصویر مدارک موضوع بند (ب) ماده ۲ را با اصل آن‌ها مطابقت داده و در

صورت تطابق، با درج عبارت «برابر اصل است»، امضاء نماید و تقاضانامه را به همراه تصویر برابر اصل شده مدارک به منظور اخذ مجوز معامله، به سازمان ارسال کند.

تبصره ۵: در صورتی که تصویر مدارک یادشده، توسط مراجع ذیصلاح زیر برابر اصل شده باشد، ارائه اصل مدارک به کارگزاری و برابر اصل نمودن تصویر آن توسط کارگزاری ضروری نیست: الف) دفترخانه اسناد رسمی دارای مجوز از قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران؛ ب) سفارتخانه یا کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت متقاضی؛ ج) مراجع صالحی که در کشور محل اقامت متقاضی یا محل صدور مدرک برای این امر تعیین شده‌اند.

ماده ۴: سازمان در صورت کامل بودن اطلاعات و مدارک ارسالی، ظرف هفت روز کاری، مجوز معامله را مطابق نمونه پیوست به زبان فارسی و ترجمه آن به زبان انگلیسی به نام متقاضی و به امضای ریاست سازمان صادر کرده و به کارگزاری تحویل می‌دهد تا کارگزاری ظرف هفت روز کاری به متقاضی تسلیم کند. در صورت وجود نقص در اطلاعات و مدارک، مهلت‌های اعلام نواقص از طرف سازمان به کارگزاری و از طرف کارگزاری به متقاضی نیز مشابه فوق است.

تبصره ۶: مجوز معامله که به زبان فارسی صادر شده است قابل استناد و رسمی است. این موضوع باید در ترجمه مجوز معامله قید گردد.

ماده ۵: پس از دریافت مجوز معامله به شرح این ضوابط، در صورتی که شخص صاحب مجوز به انجام معامله در یکی از بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس ایرانی مجاز به معامله شده‌باشد، تشریفات دریافت کد معاملاتی، مشابه مقررات مربوطه صورت می‌پذیرد.

ماده ۶: این ضوابط در ۶ ماده و ۳ تبصره و ۴ پیوست در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۱۳ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجراست.

کانون کارگزاری بورس و اوراق بهادار

شرکت کارگزاری

باسلام و احترام

به پیوست تقاضای خود را برای دریافت مجوز معامله اوراق بهادار ناشران ایرانی به همراه مدارک لازم به منظور ارسال به سازمان بورس و اوراق بهادار و دریافت مجوز معامله به نام اینجانب تقدیم می نمایم.

ارادتمند

نام متقاضی

مهر و امضای متقاضی

کانون کارگزاری بورس واورق بهادار

تقاضای مجوز معامله در اوراق بهادار ناشران ایرانی (مخصوص اشخاص حقیقی)

به: سازمان بورس و اوراق بهادار

با احترام؛

اینجانب امضاءکننده‌ی این تقاضانامه، از سازمان بورس و اوراق بهادار تقاضا دارم تا مجوز معامله‌ی موضوع آیین‌نامه‌ی سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و دستورالعمل اجرایی آن را به نام اینجانب برای انجام معامله:

اوراق بهادار قابل معامله در شرکت بورس اوراق بهادار تهران

اوراق بهادار قابل معامله در شرکت فرابورس ایران

سایر اوراق بهادار صادره توسط ناشران ایرانی صادر نماید.

اطلاعات متقاضی

۱- مشخصات متقاضی (اطلاعات این قسمت مطابق مدرک شناسایی که تصویر آن به پیوست این تقاضا نامه است، تکمیل شود):

به تفکیک حروف

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

نام کوچک:

نام فامیل:

به تفکیک حروف

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

تاریخ تولد:

روز ماه سال

--	--	--

محل تولد: (کشور : استان / ایالت : شهر :) (.....)

جنسیت: زن مرد تابعیت:

مدرک شناسایی ارائه شده: (عنوان مدرک: شماره‌ی مدرک: کشور صادرکننده:)

۲- اطلاعات تماس:

اقامتگاه متقاضی (کشور: استان / ایالت: شهر:)

نشانی:

..... کدپستی:

.....

تلفن: فاکس: پست الکترونیک:

۳- فعالیت‌های جاری متقاضی:

.....

..

۴ - مبلغ سرمایه‌ی خارجی که متقاضی به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع این تقاضانامه، اختصاص خواهد داد:

مبلغ سرمایه	نوع ارز

۵ - جدول زیر برای تعیین زمان‌بندی ورود سرمایه تکمیل شود:

دوره‌ی زمانی	۱) ۶ تا ماه پس از صدور مجوز معامله	۲) ۶ تا ۱۲ ماه پس از صدور مجوز معامله	۳) بعد از ۱۲ ماه پس از صدور مجوز معامله

			مبلغ
			نوع ارز

۶- نحوه‌ی مدیریت سرمایه‌ی وارده^۳:

مستقیماً توسط متقاضی

به طور غیرمستقیم از طریق نماینده یا وکیل متقاضی

۷- اینجانب با آگاهی کامل از قوانین و مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع این تقاضانامه که توسط مقامات ذیصلاح در ایران به تصویب رسیده‌است و تعهد به رعایت آن‌ها، این تقاضا نامه را ارائه نموده‌ام و قبول دارم که در صورتی که این قوانین و مقررات را نقض نمودم، مطابق قوانین و مقررات ایران با اینجانب رفتار شود.

۸- امضاء متقاضی: (علاوه بر جدول زیر، صفحات قبلی این فرم نیز امضاء گردد)

نام	امضاء

متقاضی باید به همراه این تقاضانامه مدارک زیر را به کارگزاری تسلیم نماید:

(الف) نامه متقاضی خطاب به کارگزار مبنی بر درخواست دریافت مجوز معامله از سازمان.

(ب) اصل و تصویر شناسنامه یا گذرنامه و کارت ملی برای ایرانیان با سرمایه‌ی منشاء خارجی و اصل و تصویر گذرنامه‌ی معتبر برای اشخاص خارجی.

توضیحات:

۱ - مدارک فوق باید به زبان فارسی یا انگلیسی ارائه شود. در صورتی که اصل مدارک به زبان دیگری باشد ارائه‌ی ترجمه‌ی آن به زبان فارسی یا انگلیسی کافی است؛ مشروط به اینکه ترجمه مذکور به تأیید (۱-۱) مراجع رسمی ترجمه‌ی اسناد در ایران، (۱-۲) مراجع رسمی ترجمه‌ی اسناد در کشور محل اقامت متقاضی یا (۱-۳) مراجع رسمی ترجمه‌ی اسناد در کشور محل صدور مدرک رسیده باشد.

۲ - در صورتی که تصویر مدارک موضوع بند(ب) فوق توسط یکی از مراجع زیر برابر اصل شده باشد، ارائه‌ی اصل مدارک ضروری نیست: (۱-۲) دفترخانه اسناد رسمی دارای مجوز از قوه‌ی قضائیه‌ی ایران، (۲-۲) سفارتخانه یا کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت متقاضی یا (۲-۳) مراجع صالحی که در کشور محل اقامت متقاضی یا محل صدور مدرک برای این امر تعیین شده‌اند.

تقاضای مجوز معامله در اوراق بهادار ناشران ایرانی (مخصوص اشخاص

حقوقی)

به: سازمان بورس و اوراق بهادار

با احترام؛

اینجانب امضاءکننده این تقاضانامه، از سازمان بورس و اوراق بهادار تقاضا دارم تا مجوز معامله موضوع آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و دستورالعمل اجرایی آن را به نام اینجانب برای انجام معامله:

اوراق بهادار قابل معامله در شرکت بورس اوراق بهادار تهران اوراق بهادار قابل معامله در شرکت فرابورس ایران
سایر اوراق بهادار صادره توسط ناشران ایرانی صادر نماید.^۱

اطلاعات متقاضی

۱- مشخصات متقاضی :

به تفکیک حروف

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

نوع شخصیت حقوقی :

شماره ثبت :

سرمایه‌ی ثبت شده (با ذکر واحد پول) :

۲- وضعیت متقاضی با کدام یک از موارد زیر تطبیق دارد؟

خصوصی دولتی سایر (توضیح داده شود)

۳- اطلاعات تماس^۲ :

اقامتگاه/متقاضی (کشور):

استان / ایالت:

شهر:

نشانی..... کدپستی:.....

تلفن: فاکس: پست الکترونیک : تارنما:.....

۴- آیا شرکت در بورس اوراق بهاداری، پذیرفته شده است؟ بلی خیر

اگر پاسخ مثبت است در کدام بورس؟.....

۵- اطلاعات دارندگان بیش از ۵ درصد حق رأی متقاضی به شرح زیر است:

ردیف	نام دارنده حق رأی	تابعیت	درصد حق رأی	ذینفع نهایی ^۳

۶- فعالیتهای جاری متقاضی:.....

۷- مبلغ سرمایه خارجی که متقاضی به کشور وارد خواهد کرد:

مبلغ	نوع ارز

۸- جدول زیر برای تعیین زمان بندی ورود سرمایه تکمیل شود^۳:

دوره زمانی	۱ تا ۶ ماه پس از صدور مجوز معامله	۶ تا ۱۲ ماه پس از صدور مجوز معامله	بعد از ۱۲ ماه پس از صدور مجوز معامله
مبلغ			
نوع ارز			

۹- نحوه مدیریت سرمایه ی وارده:

مستقیماً توسط متقاضی

به طور غیرمستقیم از طریق نماینده یا وکیل متقاضی ۱۰- اینجانب با آگاهی کامل از قوانین و مقررات مربوط به سرمایه گذاری در اوراق بهادار موضوع این تقاضانامه که توسط مقامات ذیصلاح در ایران به تصویب رسیده است و تعهد به رعایت آن ها، این تقاضا نامه را ارائه نموده ام و قبول دارم که در صورتی که این قوانین و مقررات را نقض نمودم، مطابق قوانین و مقررات ایران با اینجانب رفتار شود.

۱۱- امضای مجاز متقاضی:

ردیف	نام کامل	سمت	تلفن	پست الکترونیکی	امضاء

متقاضی ملزم است به همراه این تقاضانامه مدارک زیر را به کارگزاری تسلیم نماید:

- (الف) نامه متقاضی خطاب به کارگزار مبنی بر درخواست دریافت مجوز معامله از سازمان بورس و اوراق بهادار.
 (ب) اصل و تصویر مدرکی که نشان دهنده سمت و حدود اختیارات اشخاصی که به عنوان صاحب امضای مجاز متقاضی اقدام به امضای این تقاضانامه نموده اند.
 (ج) اصل و تصویر اساسنامه و مدرک تأسیس متقاضی.

توضیحات:

- ۱ - مدارک فوق باید به زبان فارسی یا انگلیسی ارائه شود. در صورتی که اصل مدارک به زبان دیگری باشد ارائه ترجمه آن به زبان فارسی یا انگلیسی کافی است؛ مشروط به اینکه ترجمه مذکور به تأیید (۱-۱) مراجع رسمی ترجمه اسناد در ایران، (۱-۲) مراجع رسمی ترجمه اسناد در کشور محل اقامت متقاضی یا (۱-۳) مراجع رسمی ترجمه اسناد در کشور محل صدور مدرک رسیده باشد.
 ۲ - در صورتی که تصویر مدارک موضوع بندهای (ب) و (ج) فوق توسط یکی از مراجع زیر برابر اصل شده باشد، ارائه اصل مدارک ضروری نیست:
 (۱-۲) دفترخانه اسناد رسمی دارای مجوز از قوه قضائیه ایران، (۲-۲) سفارتخانه یا کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت متقاضی یا (۲-۳) مراجع صالحی که در کشور محل اقامت متقاضی یا محل صدور مدرک برای این امر تعیین شده اند.

به نام خدا

مجوز معامله

شماره مجوز :

تاریخ صدور مجوز :

این مجوز در اجرای آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب هیأت وزیران و دستورالعمل اجرایی آن توسط سازمان بورس و اوراق بهادار برای خرید و فروش اوراق بهادار زیر:

به نام شخص زیر صادر شده است:

شخص حقیقی :	نام :	تاریخ تولد :	محل تولد :	تابعیت :
شخص حقوقی :	نام :	شماره ثبت :	تاریخ ثبت :	محل ثبت :
				تابعیت :

اعتبار این مجوز برای خرید اوراق بهادار یاد شده حداکثر به مدت ۵ سال (تا تاریخ) است مگر اینکه به موجب آیین‌نامه‌ی صدرالاشاره لغو گردد. اعتبار این مجوز برای فروش اوراق بهاداری که صاحب مجوز براساس این مجوز خریداری کرده‌است، نامحدود می‌باشد.

صاحب این مجوز موظف است در خرید و فروش اوراق بهادار یاد شده، آیین‌نامه‌ی سرمایه‌گذاری خارجی فوق‌الاشاره و دستورالعمل اجرایی و سایر قوانین و مقررات مرتبط مصوب ذیصلاح ایرانی را رعایت نماید. سایر قوانین و مقررات حاکم بر صاحب این مجوز برای خرید و فروش اوراق بهادار یادشده، مشابه قوانین و مقررات حاکم بر اشخاص ایرانی است.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

مهر سازمان بورس و اوراق بهادار

کانون کارگزاری بورس و اوراق بهادار

دستورالعمل اجرایی معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرا بورس ایران (مصوب ۱۳۸۹/۷/۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل به منظور اجرای سفارش‌های خرید و یا فروشی که به صورت برخط (Online) به سامانه معاملاتی ارسال می‌شود، در تاریخ ۱۳۸۹/۷/۳ شامل ۱۹ ماده و ۹ تبصره و یک پیوست به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران و دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرا بورس ایران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل و قرارداد پیوست به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. عضو: کارگزار پذیرفته شده در بورس یا فرا بورس است که خدمات دسترسی برخط بازار را به مشتری ارائه می‌نماید.

۲. بورس: بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) است.

۳. دسترسی برخط بازار: فرآیندی است که طی آن سفارش‌های خرید و فروش و همچنین عملیات تغییر و یا انصراف از آنها توسط مشتری از طریق زیر ساخت دسترسی برخط بازار جهت اجرا به سامانه معاملاتی ارسال می‌شود.

۴. زیرساخت دسترسی برخط بازار: زیر ساختی است که به منظور دسترسی برخط به بازار توسط عضو استقرار یافته و استفاده می‌شود.

۵. سامانه معاملاتی: سیستم رایانه‌ای است که دریافت سفارش‌های خرید و فروش، تطبیق سفارش‌ها و در نهایت اجرای سفارش‌ها از طریق آن صورت می‌گیرد.
۶. سفارش: درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار است که توسط مشتری از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار، جهت اجرا به سامانه معاملاتی، ارسال می‌شود.
۷. فرابورس: فرابورس ایران (شرکت سهامی عام) است.
۸. کانون: کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار است.
۹. مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی است که متقاضی خرید یا فروش اوراق بهادار از طریق خدمات دسترسی برخط بازار می‌باشد و حائز شرایط مندرج در مواد ۷ و ۸ این دستورالعمل است.
- ماده ۲: سفارش‌های ارسالی از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار باید مطابق مقررات، ضوابط معاملاتی و مصوباتی باشد که توسط سازمان تعیین می‌شود.
- ماده ۳: زیرساخت دسترسی برخط بازار مورد استفاده عضو باید قبلاً از حیث مواردی از قبیل امنیت، حفظ اطلاعات محرمانه و قابلیت‌های فنی به تأیید سازمان رسیده و امکانات مناسبی را جهت کنترل و نظارت مستمر بر حفظ شرایط فوق در اختیار سازمان قرار دهد.
- تبصره ۱: زیر ساخت دسترسی بر خط بازار باید امکان ارائه خدمات دسترسی بر خط بازار را با استفاده از امضای الکترونیک داشته باشد.
- تبصره ۲: صدور تأییدیه مندرج در صدر این ماده رافع مسئولیت عضو در خصوص تأمین امنیت و قابلیت‌های فنی زیرساخت دسترسی برخط بازار نمی‌باشد.
- ماده ۴: عضو باید در موارد زیر از سازمان مجوز دریافت نماید:
- الف: بهره‌برداری از زیرساخت دسترسی برخط بازار،
- ب: اعمال تغییراتی در زیرساخت دسترسی برخط بازار مورد استفاده که مطابق مقررات نیازمند اخذ مجوز است،
- ج: بهره‌برداری از زیرساخت دسترسی برخط بازار پس از اعمال تغییرات موضوع بند (ب).
- تبصره: اخذ مجوز موضوع این ماده، رافع مسئولیت عضو در خصوص رعایت قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخط اوراق بهادار نمی‌باشد.

ماده ۵: درخواست اخذ مجوز موضوع ماده ۴ این دستورالعمل باید توسط عضو کتبا و به همراه مستندات مورد نیاز به سازمان ارایه شود. در صورت کامل بودن اطلاعات و مستندات فوق، سازمان نظر خود را مبنی بر پذیرش یا رد درخواست ارایه شده به عضو متقاضی اعلام می‌نماید.

ماده ۶: کلیه مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی عضو و کاربران وی در قبال استفاده از خدمات دسترسی برخط بازار و معاملات انجام شده از این طریق، بر عهده عضو می‌باشد.

ماده ۷: عضو در صورتی می‌تواند خدمات دسترسی برخط بازار را در اختیار مشتری قرار دهد که مشتری حائز شرایط زیر باشد:

۱. دانش لازم در خصوص فرآیند ورود سفارش از طریق زیر ساخت دسترسی برخط بازار،

۲. مهارت لازم در خصوص معامله اوراق بهادار،

۳. دانش لازم در خصوص قوانین و مقررات مرتبط با معامله اوراق بهادار،

۴. نداشتن منع معاملاتی که توسط سازمان یا سایر مراجع ذیصلاح اعلام شده باشد.

تبصره ۱: در مورد مشتریان حقوقی، شخص معرفی شده از سوی وی باید حائز شرایط موضوع این ماده باشد.

تبصره ۲: عضو بمنظور حصول اطمینان از کفایت دانش مشتریان در خصوص معاملات بر خط، باید فرایندهای مستمر آموزشی را جهت به روزرسانی دانش ایشان به صورت حضور یا الکترونیکی مستقر نماید.

تبصره ۳: سنجش توانایی مشتری از حیث شرایط موضوع این ماده توسط عضو و با مسئولیت وی انجام می‌شود.

تبصره ۴: نحوه اجرای مفاد این ماده توسط اداره نظارت بر کارگزاران سازمان ابلاغ می‌شود.

ماده ۸: عضو باید قراردادی را مطابق نمونه پیوست این دستورالعمل، با مشتریان در خصوص استفاده از خدمات دسترسی برخط بازار منعقد نماید.

ماده ۹: عضو باید برای مدیریت معاملات بر خط، واحدی مجزا تشکیل داده و شخصی را جهت مدیریت بخش مذکور منصوب نماید. مدیر معاملات بر خط موظف به نظارت مستمر بر مخاطرات ویژه معاملات بر خط و انجام اقدامات کنترلی و نظارتی لازم از جمله الزامات ابلاغی توسط سازمان می‌باشد.

ماده ۱۰: سازمان می‌تواند رعایت محدودیت‌هایی از قبیل موارد زیر را به اعضا ابلاغ نماید:

۱. محدودیت در نوع سفارش

۲. محدودیت در زمان فعالیت

۳. محدودیت فعالیت بر روی نماد معاملاتی، صنعت، بازار خاص یا بازارهای بورس و فرابورس
۴. محدودیت انجام معامله در عرضه های خاص
۵. محدودیت در حجم سفارش
۶. محدودیت در قیمت سفارش
۷. محدودیت معاملاتی برای مشتری خاص یا مشتریان
۸. محدودیت در تعداد مشتریان هر عضو
۹. محدودیت در حجم معاملات مشتریان
۱۰. محدودیت درصد تفاوت قیمت سفارش با دامنه مظنه بازار
۱۱. محدودیت درصد تفاوت قیمت سفارش با قیمت آخرین معامله
۱۲. محدودیت تفاوت قیمت نسبت به معامله قبل برای سفارشات با حجم پایین

تبصره: در صورت اعلام محدودیت جدید علاوه بر موارد موضوع این ماده، عضو مکلف است طی مهلت تعیین شده توسط سازمان امکان اعمال محدودیت را در زیرساخت دسترسی برخط بازار فراهم کند.

ماده ۱۱: زیرساخت دسترسی برخط بازار باید به گونه‌ای باشد که امکان اعمال محدودیت‌های وضع شده توسط سازمان فراهم شود و به صورت پارامتری قابل تنظیم باشد. محدودیت‌های وضع شده باید به صورت لحظه‌ای و برخط در زیرساخت دسترسی برخط بازار اعمال گردد و همزمان به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی شود.

ماده ۱۲: سفارش‌هایی که محدودیت‌های موضوع ماده ۱۰ این دستورالعمل در مورد آنها رعایت نشده است نباید توسط زیرساخت دسترسی برخط بازار پذیرفته و به سامانه معاملاتی ارسال شود. در این خصوص ضروری است سوابق این موضوع بصورت الکترونیکی ثبت و نگهداری شده و بلافاصله پیغامی مبنی بر عدم پذیرش سفارش برای مشتری ارسال گردد.

تبصره: رعایت این ماده در خصوص سفارش‌هایی که به دلیل محدودیت‌های وضع شده توسط عضو پذیرفته نمی‌شوند نیز ضروری است.

ماده ۱۳: تمامی سفارشات که جهت اجرا به سامانه معاملاتی ارسال می‌گردد با کد عضو ارائه دهنده خدمات دسترسی برخط بازار و کد مشتری، ثبت خواهند شد.

ماده ۱۴: عضو موظف است کلیه سوابق تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی را در زیرساخت دسترسی برخط بازار خود نگهداری و حسب درخواست به سازمان ارائه نماید.

ماده ۱۵: در صورت وقوع هرگونه تخلف از قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار از جمله مواد این دستورالعمل و یا به منظور پیشگیری از تخلفات، سازمان می‌تواند اقدامات زیر را به تنهایی یا توأمان انجام دهد:

۱. تعلیق و یا توقف امکان دسترسی برخط بازار متعلق به عضو،

۲. الزام عضو به تعلیق و یا توقف امکان استفاده از دسترسی برخط بازار برای یک یا چند مشتری و یا نمایندگان آنها.

ماده ۱۶: عضو نمی‌تواند بابت آرایه خدمات دسترسی برخط بازار، وجهی علاوه بر کارمزدهای مصوب سازمان از مشتری دریافت نماید.

ماده ۱۷: استفاده از زیرساخت دسترسی برخط بازار جهت معامله برای مشتریان توسط نمایندگان و شعب عضو منوط به اخذ مجوزهای لازم از بورس یا فرابورس می‌باشد. الزامات و شرایط ایجاد و نگهداری شعبه، نمایندگی و دفتر پذیرش که در سایر مقررات بیان شده یا می‌شود همچنان لازم الاجرا است.

ماده ۱۸: عضو باید رویه‌های معامله از طریق سیستم معاملات برخط بازار، محدودیت‌ها، شرایط و مخاطرات مربوط به این نوع معاملات را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم رسانده و هرگونه تغییر در موارد فوق را بلافاصله اعلام نماید.

ماده ۱۹: عضو جهت مدیریت حوادث پیش‌بینی نشده در معاملات برخط اوراق بهادار، از جمله قطعی برق، شبکه مخابراتی و اینترنت، باید رویه‌های مشخصی را اتخاذ نموده و به اطلاع مشتریان خود برساند.

پیوست

قرارداد استفاده از خدمات عضو جهت انجام معاملات برخط اوراق بهادار

قرارداد حاضر بین شرکت کارگزاری و مشتری به شرح ذیل منعقد گردید. تعاریف دستورالعمل اجرایی معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در این قرارداد به همان مفاهیم به کار رفته است.

ماده ۱: طرفین قرارداد

این قرارداد بین شرکت کارگزاری به مشخصات جدول زیر که از این پس در این قرارداد "عضو" نامیده می شود:

نام عضو:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
شماره ثبت نزد سازمان بورس:	شماره تلفن دفتر مرکزی:
شماره فاکس دفتر مرکزی:	کد پستی:
نام، نام خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضاء مجاز:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی:
۱- خانم / آقای	روزنامه رسمی شماره
سمت:	مورخ / / ۱۳
۱- خانم / آقای	سمت:
سمت:	
آدرس دفتر مرکزی:	

و مشتری حقیقی یا حقوقی به مشخصات جداول متناسب زیر که از این پس در این قرارداد "مشتری" نامیده می شود:

الف) برای اشخاص حقیقی ایرانی:

نام و نام خانوادگی:	جنسیت: ☐ مرد ☐ زن
کد مالکیت:	تاریخ دریافت کد مالکیت:
نام پدر:	تاریخ تولد: روز/ ماه/ سال:
محل تولد:	کد ملی:
شماره شناسنامه:	محل صدور شناسنامه:
شماره سریال شناسنامه:	شماره تلفن منزل با کد شهر:
شماره تلفن محل کار با کد شهر:	شماره تلفن همراه:
نام و کد بانک:	شماره حساب بانکی:
آدرس پست الکترونیکی:	
آدرس منزل:	
آدرس محل کار:	

ب) برای اشخاص حقوقی ایرانی:

نام:	شماره ثبت:
تاریخ ثبت:	محل ثبت:
کد مالکیت:	شناسه ملی:
شماره تلفن دفتر مرکزی:	شماره فاکس دفتر مرکزی:
نام، نام خانوادگی و سمت آخرین صاحبان امضاء مجاز:	شماره و تاریخ روزنامه رسمی:
۱- خانم / آقای	روزنامه رسمی شماره
سمت:	مورخ / / ۱۳
۱- خانم / آقای	شماره رسمی شماره
سمت:	
نام و کد بانک:	شماره حساب بانکی:
آدرس پست الکترونیکی:	
نوع شخصیت حقوقی:	
آدرس دفتر مرکزی:	

ج) برای اشخاص خارجی (حقیقی / حقوقی):

نام:	تابعیت:
شماره پاسپورت / شماره ثبت:	شماره سرمایه‌گذار خارجی:
شماره تلفن محل کار / شماره تلفن دفتر مرکزی:	نام و کد بانک:
شماره حساب بانکی:	آدرس پست الکترونیکی:
آدرس محل کار / آدرس دفتر مرکزی در ایران:	
آدرس محل کار / آدرس دفتر مرکزی در خارج از کشور:	

به شرح مواد آتی منعقد گردید.

ماده ۲: موضوع قرارداد

استفاده از خدمات معاملات برخط (online) اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و یا فرابورس ایران

ماده ۳: مدت قرارداد

این قرارداد از تاریخ / / ۱۳..... به مدت دو سال معتبر است.

ماده ۴: حقوق و تعهدات عضو

- ۴-۱- عضو باید نام کاربر و رمز عبور استفاده از سامانه معاملاتی را برای انجام معاملات برخط، به صورت محرمانه و چاپی ظرف حداکثر یک هفته پس از امضای این قرارداد، در اختیار مشتری قرار دهد و ارایه خدمات آغاز گردد.
- ۴-۲- عضو متعهد به ثبت و نگهداری کلیه سوابق تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی در زیرساخت دسترسی برخط بازار خود می‌باشد.
- ۴-۳- اعمال هرگونه محدودیت بر معاملات مشتری توسط عضو بایستی مستند به این قرارداد و قوانین و مقررات بازار سرمایه باشد. در صورت اعمال این محدودیت‌ها، عضو مسئولیتی در قبال خسارات وارده نخواهد داشت.
- ۴-۴- عضو متعهد است امکان ارایه خدمات پشتیبانی زیرساخت دسترسی برخط بازار را فراهم نموده و روش‌های ارایه آن را در سایت رسمی خود اعلام کند و حسب درخواست مشتری، جهت رفع مشکل اقدام نماید.
- ۴-۵- عضو حق ورود سفارش جدید برای مشتری یا تغییر، تعلیق و حذف سفارش‌های وارد شده توسط مشتری را در چارچوب قوانین و مقررات و با دستور مشتری دارا می‌باشد.
- ۴-۶- عضو متعهد است در چارچوب قوانین و مقررات، داده‌ها و اطلاعات شخصی مشتری را محرمانه نگه دارد.
- ۴-۷- عضو متعهد است از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار، همواره آخرین وضعیت حساب و سوابق معاملات مشتری را در اختیار وی قرار دهد و در صورت اعلام مغایرت از سوی مشتری، نسبت به بررسی موضوع و اعلام نتیجه بررسی به وی اقدام نماید. بدیهی است اعلام مغایرت، نافی مسئولیت مشتری در صورت عدم توجه به نظامات قراردادی و قوانین و مقرراتی نخواهد بود.
- ۴-۸- در راستای اجرای این قرارداد، حداقل موارد زیر از طریق وب سایت عضو به اطلاع سرمایه‌گذاران رسانده می‌شود:
- اطلاعات حساب مشتری نزد عضو شامل جزئیات خرید و فروش، واریز، برداشت و مانده حساب؛
 - رویه دریافت سفارش‌ها، پردازش و اجرای سفارش‌ها و همچنین پایاپای و تسویه معاملات از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار؛
 - رویه‌های مدیریت حوادث پیش‌بینی نشده در معاملات برخط اوراق بهادار از جمله قطعی برق، شبکه مخابراتی و اینترنت؛

- در خصوص قطعی دسترسی برخط بازار، اعلام موضوع قبل از وقوع در موارد قابل پیش‌بینی و بلافاصله پس از وقوع در موارد غیرقابل پیش‌بینی از طریق پست الکترونیکی یا به روش مقتضی دیگر؛
- اطلاع‌رسانی لازم در مورد نحوه مدیریت سفارش‌ها در زمان تعلیق یا محرومیت عضو از انجام معاملات؛
- رویه‌هایی برای حذف سفارش‌های ثبت شده در زمانی که امکان دسترسی برخط بازار وجود نداشته باشد؛
- اعلام قوانین و مقررات جدید و محدودیت‌های ابلاغی توسط سازمان در خصوص انجام معاملات برخط.

ماده ۵: تعهدات مشتری

- ۱-۵ مشتری باید گواهی‌نامه‌های موقت صادره اوراق بهاداری که قصد فروش آنها را دارد، حسب درخواست عضو در اختیار وی قرار دهد.
- ۲-۵ مشتری باید اطلاعات و مستندات لازم را جهت احراز هویت به عضو ارائه نماید.
- ۳-۵ مشتری تعهد می‌کند از انجام هرگونه معامله که منجر به نقض قوانین و مقررات گردد از جمله معاملات مبتنی بر اطلاعات نهانی و دستکاری بازار خودداری نماید.
- ۴-۵ مشتری باید شماره حساب بانکی را در بانکی که عضو اعلام می‌نماید، جهت دریافت وجوه ارائه نماید. هرگونه پرداخت به مشتری صرفاً از طریق واریز وجه به همان حساب که به نام مشتری است امکان‌پذیر می‌باشد.
- ۵-۵ مشتری متعهد است سفارش‌های خرید و فروش روزانه خود را در چارچوب قوانین و مقررات و سقف‌های اعلامی توسط سازمان به سامانه معاملات برخط ارسال کند.
- ۶-۵ مشتری متعهد به تغییر رمز عبور و سایر کدهای دسترسی قابل تغییر خود در فواصل زمانی حداکثر ماهه (حداکثر سه ماهه) می‌باشد. در صورت عدم تغییر، هرگونه مسئولیت ناشی از افشای رمز عبور بر عهده مشتری می‌باشد.
- ۷-۵ مشتری مسئولیت تبعات ناشی از استفاده نادرست از خدمات نرم‌افزاری سامانه معاملات برخط اوراق بهادار را بر عهده می‌گیرد.
- ۸-۵ در صورت عدم استفاده مشتری به مدت ۹۰ روز متوالی از حساب کاربری خود، عضو دسترسی مشتری را غیرفعال خواهد نمود. فعال شدن دسترسی مستلزم مراجعه مشتری به عضو می‌باشد.

۵-۹- مشتری متعهد می‌شود، اصول امنیت سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و محافظت از اطلاعات از جمله استفاده از نرم‌افزارهای ضد ویروس مناسب، محافظت از شناسه کاربر، کلیدواژه‌ها، کدهای رمزی و کلیه اطلاعات دریافتی از عضو را به منظور جلوگیری از دسترسی‌های غیرمجاز به سامانه، رعایت نماید.

۵-۱۰- مشتری متعهد می‌گردد، زیرساخت دسترسی برخط بازار را وسیله آموزش اشخاص ثالث قرار ندهد.

۵-۱۱- مشتری متعهد به پرداخت وجه معامله و کارمزدهای مربوطه در چارچوب قوانین و مقررات می‌باشد.

۵-۱۲- مشتری متعهد می‌گردد از قوانین و مقررات و شرایط اعلامی عضو در چارچوب قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخط پیروی کند.

۵-۱۳- مشتری متعهد است در هر بار ورود به سامانه معاملات برخط، اطلاعات مربوط به خرید و فروش اوراق بهادار از طریق زیرساخت دسترسی برخط بازار را کنترل و در صورت مغایرت، در اسرع وقت به عضو اطلاع دهد.

۵-۱۴- مشتری مسئول کنترل حساب‌های خود بوده و موارد زیر را فوراً به صورت الکترونیکی به عضو اطلاع می‌دهد:

- هرگونه سرقت یا استفاده غیر مجاز از رمز عبور، نام کاربری و شماره(های) حساب و نیز هرگونه احتمال وقوع آن؛
- هرگونه عدم دریافت تأییدیه ثبت سفارش؛
- دریافت تأییدیه ثبت سفارش یا معامله‌ای که مشتری دستور آن را صادر نکرده است؛
- هرگونه اطلاعات نادرست در موجودی حساب مشتری، سبد دارایی‌ها یا اطلاعات معاملات.

۵-۱۵- مشتری مجاز به هیچ‌گونه دخل و تصرف در زیرساخت دسترسی برخط بازار و نحوه دسترسی به آن به هر دلیل از جمله به منظور هرگونه بهره‌برداری تجاری یا غیرتجاری توسط خود یا به واسطه دیگری نیست و نمی‌تواند حق استفاده از این خدمات را به شخص دیگری واگذار کند.

۵-۱۶- مشتری اقرار می‌نماید که از دانش کافی در خصوص قوانین و مقررات معاملاتی و سایر قوانین و مقررات مرتبط با بازار سرمایه و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات در رابطه با استفاده از خدمات معاملات برخط برخوردار بوده، آموزش‌های لازم را در مورد نحوه استفاده از این خدمات دیده و خود را ملزم به رعایت آنها می‌داند.

۵-۱۷- مشتری متعهد است اختیارات، اطلاعات و دسترسی‌های لازم جهت بازرسی و نظارت بر زیرساخت دسترسی برخط بازار را حسب درخواست سازمان، بورس، عضو یا نمایندگان ایشان ارائه نماید.

ماده ۶: حدود مسئولیت طرفین

- ۱-۶ تنها دارنده نام کاربری و رمز عبور، مشتری است. مسئولیت استفاده و حفاظت از رمز عبور و نام کاربری و نیز مسئولیت انجام هرگونه معامله در این حساب که از طریق نام کاربری و یا رمز عبور مشتری صورت می‌گیرد بر عهده وی می‌باشد. مشتری همچنین مسئول خسارت‌هایی است که در نتیجه عدم رعایت قوانین و مقررات و مفاد این قرارداد توسط وی حادث شود.
- ۲-۶ عضو مسئول حوادثی که خارج از حیطه اختیار و بدون تقصیر وی رخ می‌دهد، نمی‌باشد.
- ۳-۶ در صورتی که به واسطه اعمال حقوق متعلق به عضو در این قرارداد، مشتری متحمل ضرر و زیان گردد، عضو مسئول جبران خسارت‌های وارده نخواهد بود.
- ۴-۶ انعقاد این قرارداد به منظور ارائه خدمات دسترسی برخط بازار از سوی عضو به مشتری می‌باشد و شامل ارائه سایر خدمات از قبیل خدمات مشاوره سرمایه‌گذاری، قانونی، مالیاتی، مالی و حسابداری نخواهد بود.
- ۵-۶ عضو مسئولیتی در قبال سودآوری و مخاطرات انجام معاملات برخط توسط مشتری ندارد.

ماده ۷: قابلیت استناد داده پیام‌ها

داده‌پیام‌ها و سوابق کلیه تراکنش‌های دریافتی از مشتری و ارسالی به وی که با رعایت قوانین و مقررات و در چارچوب مفاد این قرارداد ایجاد و نگهداری شده است در حکم اسناد معتبر و قابل استناد در مراجع قضایی و حقوقی می‌باشد. در صورت بروز اختلاف بین عضو و مشتری در خصوص این سوابق و داده‌پیام‌ها، اطلاعات مندرج در زیرساخت دسترسی برخط بازار عضو، معتبر و برای طرفین لازم‌الاتباع است.

ماده ۸: انحلال قرارداد

قرارداد مطابق ماده ۱۰ قانون مدنی منعقد شده و صرفاً در شرایط زیر پایان می‌یابد:

- ۱-۸ در صورت اعلام مشتری مبنی بر فسخ قرارداد و پس از تسویه کلیه دیون و تعهدات ناشی از معاملات برخط وی نزد عضو، قرارداد فسخ می‌شود.

- ۲-۸ در صورت تخلف مشتری از قوانین و مقررات مربوطه و با اعلام مراجع می‌شود. در این صورت عضو موظف است مراتب را به مشتری اطلاع دهد
- ۳-۸ در صورت تعلیق به مدت بیش از یکماه یا لغو مجوز عضو، قرارداد منقضی
- ۴-۸ در صورتی که در اثر بروز حوادث قهری، امکان ایفای تمام یا بخشی از تعهدات به موجب این قرارداد وجود نداشته و وضعیت مذکور به مدت بیست و یک روز از طرفین حق فسخ قرارداد را دارند.

ماده ۹: حل اختلاف

با توجه به حاکمیت قانون بازار اوراق بهادار بر اختلافات ناشی از معاملات در این بازار، این قرارداد در صورت عدم حصول توافق از طریق مذاکره فی‌مابین، مطابق ماده ۲۰۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ صورت می‌گیرد.

ماده ۱۰: تغییر قرارداد

این قرارداد در ۱۰ ماده و دو نسخه تنظیم گردیده و در تاریخ رسیده است. هرگونه تغییر در مفاد آن، منوط به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار در قوانین و مقررات مربوط به معاملات برخط، تغییراتی حاصل شود که تغییر در این قرارداد را ایجاب نماید، تغییرات مذکور، بدون نیاز به توافق ثانوی جزء لاینفک این قرارداد

مهر* و امضای مشتری

مهر

[تمام صفحات قرارداد باید توسط طرفین مهر و امضا شود.]

* مهر فقط برای اشخاص حقوقی است.

دستورالعمل توثیق اوراق بهادار (مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل با عنایت به وظایف شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) وفق ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و اساسنامه آن شرکت به پیشنهاد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۲۹، در ۱۸ ماده و ۶ تبصره به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران، دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران و اساسنامه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی جز مواردی که در زیر آمده است، در همان معانی در این دستورالعمل به کار رفته‌اند و سایر اصطلاحات به شرح زیر می‌باشند:

- الف. اوراق بهادار:** منظور اوراق بهاداری است که در شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، سپرده شده است.
- ب. اوراق بهادار وثیقه:** اوراق بهاداری است که تحت مالکیت وثیقه‌گذار قرار دارد و به دلایل قانونی یا مقرراتی ممنوعیتی جهت معامله اوراق بهادار مذکور وجود ندارد و به نفع وثیقه‌گیر توثیق شده است.
- ج. پایگاه داده‌ها:** سامانه‌ای است شامل اطلاعات مورد نیاز در خصوص ناشران اوراق بهادار، مالکان اوراق بهادار، اعضا و هرگونه اطلاعات مربوط به مالکیت اوراق بهادار که توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی راهبری می‌شود.
- د. توثیق:** مسدود نمودن اوراق بهادار وثیقه‌گذار در پایگاه داده‌ها به نفع وثیقه‌گیر، مطابق شرایط این دستورالعمل است.
- هـ. سپرده‌گذاری:** عملیاتی است که طی آن تمام یا قسمتی از اوراق بهاداری که در پایگاه داده‌ها به ثبت رسیده است، قابلیت معامله در بورس یا فرابورس را خواهند یافت.
- و. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی:** شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) است که طبق بند (۷) ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده است.
- ز. کد مالکیت:** شناسه مشتری جهت انجام معاملات اوراق بهادار در پایگاه داده‌ها است.
- ح. کد وثیقه:** کد مشخصی است که اوراق بهادار وثیقه به آن منتقل و مسدود می‌گردد.
- ط. وثیقه‌گذار:** منظور مالک اوراق بهادار یا نماینده وی است که اوراق بهادار را به نفع وثیقه‌گیر، توثیق می‌نماید.
- ی. وثیقه‌گیر:** شخصی است که وثیقه به نفع او انجام پذیرفته است.
- ک. وضعیت قابل فروش:** وضعیتی است که اوراق بهادار وثیقه به درخواست وثیقه‌گیر از حالت ممنوع‌المعامله به حالت قابل فروش درمی‌آید، لیکن تنها به کارگزار معرفی شده از سوی وثیقه‌گیر اجازه فروش داده می‌شود.

فصل اول - توثیق اوراق بهادار

ماده ۲- رسیدگی به درخواست‌های توثیق اوراق بهادار، منوط به ارسال درخواست کتبی وفق فرم‌های از پیش تعیین شده، از سوی وثیقه‌گذار به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد.

تبصره ۵: در صورتیکه وثیقه‌گذار شخص حقوقی باشد، فرم درخواست توثیق باید توسط صاحبان امضای مجاز، امضاء شود و آخرین روزنامه رسمی مؤید صاحبان امضاء مجاز ضمیمه گردد.

ماده ۳- چنانچه درخواست توثیق از سوی شخص حقوقی برای اوراق بهادار متعلق به اشخاص دیگر و به نیابت از ایشان به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه شود، وی باید ضمن تکمیل فرم درخواست توثیق، گواهی نماید که درخواست کتبی اشخاص مذکور مبنی بر اعطای اختیار به شخص حقوقی جهت توثیق اوراق بهادار را دریافت نموده است.

ماده ۴- به منظور توثیق اوراق بهادار، ضروری است در هنگام ارسال فرم درخواست موضوع ماده ۲، کارمزد معین توسط وثیقه‌گذار پرداخت و مستندات آن به همراه سایر مدارک به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارسال گردد. در غیر این صورت عملیات توثیق انجام نمی‌شود و مراتب به متقاضی اطلاع داده می‌شود. میزان کارمزد در چارچوب سقف‌های اعلامی توسط سازمان تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۵- در صورت تکمیل و ارسال مدارک مطابق مواد قبل، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی نسبت به انتقال دارایی اوراق بهادار مورد درخواست توثیق، از کد مالکیت وثیقه‌گذار به کد وثیقه در پایگاه داده‌ها اقدام می‌نماید.

تبصره ۱: پس از توثیق اوراق بهادار، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی نتیجه اقدامات را به صورت کتبی به ناشر اوراق بهادار، وثیقه‌گذار و وثیقه‌گیر اطلاع می‌دهد.

تبصره ۲: گواهینامه موقت اوراق بهادار وثیقه نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی نگهداری می‌گردد.

ماده ۶- پس از توثیق اوراق بهادار، حق تغییر مالکیت یا تبدیل وثیقه به غیر از موارد زیر، از وثیقه‌گذار سلب می‌شود.

الف. اجازه کتبی وثیقه‌گیر.

ب. حکم مرجع ذیصلاح قانونی.

ماده ۷- موارد زیر در صورت توافق طرفین وفق قرارداد فیما بین و به استناد فرم درخواست توثیق، جزو متعلقات وثیقه محسوب شده و حق برداشت، انتقال مالکیت یا تبدیل آنها به تبع وثیقه اولیه از وثیقه‌گذار سلب می‌شود:

الف. هرگونه حق تقدم که به واسطه مالکیت وثیقه‌گذار بر وثیقه به وی تعلق می‌گیرد.

ب. سهامی که در اثر افزایش سرمایه حاصل می‌شود.

ج. اوراق بهاداری که در اثر تقسیم اوراق بهادار وثیقه به چند ورقه بهادار، حاصل می‌شود.

د. وجوهی که در اثر فروش حق تقدم استفاده نشده موضوع قسمت (الف) این ماده به وثیقه‌گذار تعلق گیرد.

ه. سود متعلقه به اوراق بهادار وثیقه.

تبصره ۵: اقدامات مربوط به بندهای د و ه، مطابق قرارداد فیما بین طرفین توسط ناشر انجام می‌پذیرد و مسئولیت حسن اجرای آن به عهده ناشر است.

ماده ۸- وثیقه‌گیر می‌تواند با ارایه درخواست کتبی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از

آخرین وضعیت اوراق بهادار وثیقه توسط وثیقه‌گذار و یا وثیقه‌گذاران به نفع وی اطلاع حاصل نماید.

ماده ۹- در صورت لغو پذیرش اوراق بهادار از فهرست نرخ‌های بورس یا فرابورس، همچنین در مواردی که مقرر است اوراق بهادار وثیقه، به اوراق بهادار دیگری تبدیل شوند، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از حصول اطلاع از موضوع از طریق سازمان، بورس یا فرابورس، باید مراتب را به صورت کتبی به ناشر اوراق بهادار و وثیقه‌گیر اعلام نماید. در این صورت ناشر اوراق بهادار مسئولیت اجرای تعهدات شرکت سپرده‌گذاری مرکزی را در حفظ حقوق وثیقه‌گیر برعهده خواهد داشت.

ماده ۱۰- توثیق اوراق بهادار اعضای هیأت مدیره و یا رفع توثیق آن، موضوع ماده ۱۱۴ قانون تجارت، منوط به ارسال درخواست کتبی وفق فرم‌های از پیش تعیین شده، از سوی ناشر اوراق بهادار به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد.

تبصره: درخواست توثیق مستلزم ارسال صورتجلسه مجمع عمومی ناشر و آگهی روزنامه رسمی است که در آن اعضای هیأت مدیره معرفی شده‌اند.

فصل دوم- رفع توثیق اوراق بهادار

ماده ۱۱- رفع توثیق اوراق بهادار در صورت درخواست کتبی از سوی وثیقه‌گیر به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی وفق فرم‌های از پیش تعیین شده یا دستور مرجع ذیصلاح انجام می‌گردد.

تبصره: رفع توثیق بخشی از اوراق بهادار وثیقه به درخواست وثیقه‌گیر، در چند مرحله نیز امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۲- پس از رفع توثیق اوراق بهادار، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، دارایی وثیقه‌گذار را از کد وثیقه به کد مالکیت وی در پایگاه داده‌ها انتقال داده و نتیجه اقدامات را به صورت کتبی به ناشر اوراق بهادار، وثیقه‌گذار و وثیقه‌گیر یا مرجع ذیصلاح قانونی درخواست‌کننده اطلاع می‌دهد.

فصل سوم- فروش اوراق بهادار وثیقه

ماده ۱۳- فروش اوراق بهادار وثیقه منوط به ارسال درخواست کتبی فروش و معرفی کارگزار فروشنده از سوی وثیقه‌گیر به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی وفق فرم‌های از پیش تعیین شده می‌باشد.

ماده ۱۴- شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از دریافت درخواست فروش و مدارک مثبت ماده ۱۵، اوراق بهادار وثیقه را در پایگاه داده‌ها در وضعیت قابل فروش برای کارگزار فروشنده قرار داده و مراتب را به صورت کتبی به وثیقه‌گیر، وثیقه‌گذار و کارگزار فروشنده اطلاع می‌دهد.

ماده ۱۵- فروش اوراق بهادار وثیقه، موضوع ماده ۱۳، توسط وثیقه‌گیر در یکی از حالت‌های زیر امکان‌پذیر است:

۱. داشتن وکالتنامه یا صلح‌نامه رسمی که مؤید اعطای اختیار فروش باشد.

۲. ارایه دستور فروش توسط مراجع قضایی - قانونی ذیصلاح.

ماده ۱۶- وثیقه‌گیر باید مدارک و مستندات موضوع ماده ۱۵ را به منظور فروش اوراق بهادار وثیقه به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و کارگزار فروشنده ارائه نماید.

فصل چهارم- سایر موارد

ماده ۱۷- در تمامی مواردی که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ملزم به اطلاع‌رسانی

کتبی به وثیقه‌گیر و وثیقه‌گذار می‌باشد، نشانی ارایه‌شده در فرم‌هایی که به امضای اشخاص نامبرده رسیده است، ملاک عمل خواهد بود مگر تغییر نشانی به صورت کتبی به اطلاع شرکت سپرده‌گذاری مرکزی رسیده باشد.

ماده ۱۸- با تصویب این دستورالعمل، مقررات مغایر نسخ می‌شود. این دستورالعمل حاکم بر درخواست‌های توثیق اوراق بهاداری است که مطابق مقررات این دستورالعمل ارایه می‌شوند.

کانون کارگزاری بورس
واور قریبھادار

فرم شماره ۱: درخواست توثیق اوراق بهادار

شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:

اینجانب با مشخصات مندرج در جدول شماره ۱ و با توجه به توافق صورت گرفته با وثیقه گیر با مشخصات مندرج در جدول شماره ۲، درخواست توثیق اوراق بهادار تحت مالکیت خود را با مشخصات ذکر شده در جدول شماره ۳ و با شرایط مذکور در جدول شماره ۴ دارم، خواهشمند است اقدامات مقتضی در این خصوص را مبذول فرمایید.

ضمناً اینجانب با امضای این برگ می پذیرم که رفع توثیق صرفاً به درخواست وثیقه گیر می باشد.

به پیوست فیش شماره به مبلغ بابت کارمزد توثیق که به حساب شماره

..... نزد بانک ملی شعبه بورس واریز شده است، تقدیم می گردد.

با این توضیح که وثیقه گیر با توجه به توافق فی مابین در صورت داشتن وکالتنامه یا صلح نامه رسمی و یا حکم مرجع قضایی می تواند

نسبت به فروش اوراق بهادار وثیقه اقدام نماید.

اوراق بهادار
کانون کارگزاری بورس

این قسمت توسط وثیقه گذار تکمیل می گردد

جدول شماره ۱- مشخصات وثیقه گذار (حقیقی / حقوقی):

نام خانوادگی نوع شخصیت حقوقی	شماره شناسنامه شماره ثبت	محل صدور محل ثبت	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت "

نشانی و تلفن :

جدول شماره ۲- مشخصات وثیقه گیر (حقیقی / حقوقی):

نام خانوادگی نوع شخصیت حقوقی	شماره شناسنامه شماره ثبت	محل صدور محل ثبت	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت "

نشانی و تلفن :

جدول شماره ۳- مشخصات اوراق بهادار:

ردیف	نام ناشر	تعداد اوراق بهادار به عدد	تعداد اوراق بهادار به حروف

جدول شماره ۴- شرایط و متعلقات وثیقه :

توضیح: وثیقه گیر و وثیقه گذار بر اساس توافق فی مابین می توانند هر یک از موارد مندرج در دستورالعمل توثیق را جزو متعلقات وثیقه قرار دهند که در صورت تعیین، ضروری است موارد تصریح گردد. افزایش سرمایه های مربوطه در توثیق قرار می گیرد مگر آنکه طرفین توافقی بر خلاف آن داشته باشند و مراتب را به اطلاع شرکت سپرده گذاری مرکزی برسانند.

- به عنوان مثال : افزایش سرمایه های مربوطه (از قبیل: حق تقدم خرید اوراق بهادار- سهام ناشی از افزایش سرمایه) در توثیق قرار نگیرد.

• با این توضیح که سود اوراق بهادار و وجه ناشی از فروش حق تقدم استفاده نشده از طریق ناشر در توثیق قرار می گیرد و مسئولیت حسن اجرای آن با ناشر می باشد، لذا شرکت سپرده گذاری مرکزی در این خصوص مسئولیتی را بر عهده ندارد.

نام و امضای وثیقه گذار تاریخ:

این قسمت توسط وثیقه گیر تکمیل می گردد

کلیه شرایط مقرر در فرم درخواست توثیق ، مورد تایید اینجانب با مشخصات مندرج در جدول شماره ۲ می باشد.

نام و امضای وثیقه گیر تاریخ:

این قسمت توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) تکمیل می گردد

مدارک تکمیل است، انجام شد

قابل انجام نمی باشد

توضیحات :

نام و امضای اقدام کننده تاریخ:

* چنانچه درخواست توثیق اوراق بهادار اشخاص دیگر توسط وثیقه گذار ارائه گردد، وثیقه گذار باید گواهی نماید که درخواست کتبی اشخاص مذکور مبنی بر اعطای اختیار به وثیقه گذار به منظور توثیق اوراق بهادار را دریافت نموده است و گواهی فوق را ضمیمه فرم نماید. وثیقه گذار باید مسئولیت هرگونه ادعای صاحبان اوراق بهادار در گواهی یادشده را بر عهده گیرد.

* آدرس مکاتبات صرفاً نشانی مندرج در فرم می باشد و وثیقه گیر یا وثیقه گذار متعهدند هرگونه تغییر نشانی و تلفن خود را به صورت کتبی به شرکت سپرده گذاری مرکزی اعلام نمایند.

فرم شماره ۲: درخواست رفع توثیق اوراق بهادار

از: وثیقه گیر

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:

بازگشت به نامه شماره..... مورخ.....، خواهشمند است با توجه به مندرجات جداول زیر اقدامات مقتضی در خصوص رفع توثیق مبذول فرمایید.

جدول شماره ۱- مشخصات وثیقه گذار (حقیقی / حقوقی):

نام	نام خانوادگی	شماره شناسنامه	محل صدور	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت
نام شخص حقوقی	نوع شخصیت حقوقی	شماره ثبت	محل ثبت			"

جدول شماره ۲- مشخصات وثیقه گیر (حقیقی / حقوقی):

نام	نام خانوادگی	شماره شناسنامه	محل صدور	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت
نام شخص حقوقی	نوع شخصیت حقوقی	شماره ثبت	محل ثبت			"

جدول شماره ۳- مشخصات اوراق بهادار وثیقه:

ردیف	نام ناشر	تعداد اوراق بهادار وثیقه به عدد	تعداد اوراق بهادار وثیقه به حروف

جدول شماره ۴- شرایط و متعلقات وثیقه : (توضیح : مواردی که مطابق توافق طرفین وفق قرارداد فی مابین و درخواست توثیق اوراق بهادار، رفع توثیق می گردد، تصریح گردد).

به عنوان مثال: افزایش سرمایه‌های مربوطه (از قبیل: حق تقدم خرید اوراق بهادار- سهام ناشی از افزایش سرمایه) رفع توثیق می گردد.

• با این توضیح که رفع توثیق از سود اوراق بهادار و وجه ناشی از فروش حق تقدم استفاده نشده توسط ناشر صورت می پذیرد و شرکت سپرده گذاری مرکزی مسئولیتی در این خصوص بر عهده ندارد.

نام و امضای وثیقه گیر تاریخ:

نشانی و تلفن:

این قسمت توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) تکمیل می گردد

مدارک تکمیل است، انجام شد

قابل انجام نمی باشد

توضیحات:

نام و امضای اقدام کننده تاریخ:

فرم شماره ۳: درخواست فروش اوراق بهادار وثیقه

از: وثیقه گیر

شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:

بازگشت به نامه شماره..... مورخ.....، خواهشمند است با توجه به مندرجات جدول زیر اقدامات مقتضی در خصوص فروش اوراق بهادار وثیقه را توسط کارگزاری مبدول فرمایید.

جدول شماره ۱- مشخصات وثیقه گیر (حقیقی / حقوقی):

نام	نام خانوادگی	شماره شناسنامه	محل صدور	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت
نام شخص حقوقی	نوع شخصیت حقوقی	شماره ثبت	محل ثبت			"

جدول شماره ۲- مشخصات اوراق بهادار وثیقه:

ردیف	نام ناشر	تعداد اوراق بهادار وثیقه به عدد	تعداد اوراق بهادار وثیقه به حروف

جدول شماره ۳- مشخصات وثیقه گذار (حقیقی / حقوقی):

نام	نام خانوادگی	شماره شناسنامه	محل صدور	نام پدر	شماره ملی	کد مالکیت
نام شخص حقوقی	نوع شخصیت حقوقی	شماره ثبت	محل ثبت			"

جدول شماره ۴- شرایط و متعلقات وثیقه : (توضیح : مواردی که مطابق توافق طرفین وفق قرارداد فی مابین و درخواست توثیق اوراق بهادار به فروش می رسد، تصریح شود.)

<ul style="list-style-type: none"> به عنوان مثال : افزایش سرمایه های مربوطه (از قبیل: حق تقدم خرید اوراق بهادار- سهام ناشی از افزایش سرمایه) قابل فروش می باشد.
--

نام و امضای وثیقه گیر تاریخ :

نشانی و تلفن :

این قسمت توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) تکمیل می گردد

مدارک تکمیل است، انجام شد

قابل انجام نمی باشد

توضیحات :

نام و امضای اقدام کننده تاریخ :

دستورالعمل نحوه انجام معاملات و کالتی اوراق بهادار (مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

به منظور تسهیل انجام معاملات و کالتی و پیشگیری از وقوع تخلف در معاملات اوراق بهاداری که با استفاده از وکالت و توسط وکیل انجام می‌شود، دستورالعمل حاضر در ۱۳ ماده و ۲ تبصره در یکصد و شصت و ششمین جلسه هیئت مدیره به تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۰۳ به تصویب رسید.

ماده ۱ - اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، با همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار می‌روند. سایر تعاریف عبارتند از:

الف - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی؛ شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) است که طبق بند (۷) ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده است.

ب - تأییدیه؛ عبارتست از گواهی صادره از شرکت سپرده‌گذاری مرکزی که به موجب آن وکیل می‌تواند اوراق بهادار موضوع وکالتنامه را به نیابت از موکل خود از طریق شرکتهای کارگزاری به فروش رساند.

ماده ۲ - استفاده از سند وکالت جهت فروش اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس منوط به صدور "تأییدیه" از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و ارائه آن به شرکت کارگزاری می‌باشد. فروش اوراق بهادار با استفاده از سند وکالت توسط شرکتهای کارگزاری بدون رعایت ترتیبات این دستورالعمل تخلف محسوب شده و به منزله فروش بدون دستور تلقی خواهد شد.

ماده ۳ - وکیل باید رأساً سند وکالتنامه را همراه با مدارک هویت خود جهت احراز هویت به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و یا به یکی از دفاتر شرکتهای کارگزاری ارائه نماید. وکیل موظف است اصل اوراق بهاداری را که قصد فروش آن را با استناد به سند وکالت دارد، حسب مورد به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی یا دفتر کارگزاریها ارائه نماید.

تبصره: شرکتهای کارگزاری باید سند وکالت را همراه با مدارک هویت فردی وکیل و اوراق بهادار موضوع وکالت رویت و تصویر آن را برابر با اصل نموده و به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی جهت صدور تأییدیه ارسال نمایند.

ماده ۴ - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی باید تصویری از اوراق بهادار موضوع وکالت و مدارک هویت وکیل را که برابر با اصل شده باشد در سوابق تأییدیه صادره در بایگانی خود نگهداری نماید. مفاد تأییدیه صادره باید با مشخصات مندرج در تصویر مدارک یاد شده یکسان بوده و با مشخصات مندرج در سامانه پس از معاملات نیز مطابقت داشته باشد.

ماده ۵ - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از انجام اقدامات زیر نسبت به صدور تأییدیه اقدام می‌نماید:

الف - بررسی مفاد وکالتنامه و احراز سمت وکیل

ب - احراز هویت وکیل، در صورتی که وکیل مدارک لازم را مستقیماً به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارائه نماید.

ج - احراز مالکیت موکل نسبت به اوراق بهادار موضوع وکالتنامه

د - احراز حدود اختیار وکیل در فروش اوراق بهادار

ماده ۶ - در تأییدیه صادره از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی موارد زیر هم باید درج

شود؛

الف - نام و مشخصات فردی وکیل و موکل

ب - مشخصات اوراق بهاداری که وکیل می‌تواند به نیابت از موکل خود نسبت به فروش آن اقدام نماید.

ج - اختیار یا عدم اختیار وکیل در دریافت وجه با درج شماره حساب بانکی وکیل یا موکل به صورت کامل که طبق مندرجات سند وکالت ووجه حاصل از فروش باید به آن حساب واریز شود.

تبصره: معرفی شماره حساب بانکی مشترک ممنوع بوده و وکیل باید حسب مورد شماره حساب اختصاصی خود یا موکل خود را اعلام نماید.

ماده ۷ - شرکت‌های کارگزاری موظفند تأییدیه صادره از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی را مبنی بر مجوز انجام معامله توسط وکیل به "فرم درخواست فروش" ضمیمه نموده و در سوابق کارگزاری بایگانی نمایند.

ماده ۸ - شرکتهای کارگزاری مجاز به فروش اوراق بهادار یا واریز وجه آن خارج از ترتیبات مقرر در متن تأییدیه‌ای که در چهارچوب این دستورالعمل جهت انجام معامله با استفاده از سند وکالت صادر شده است نمی‌باشند.

ماده ۹ - تأییدیه صادره برای فروش اوراق بهادار توسط وکیل تا شش ماه پس از تاریخ صدور معتبر بوده و چنانچه وکیل در این مهلت دستور فروش اوراق بهادار را ندهد و یا پس از ارائه دستور فروش از سوی وکیل به هر دلیل اوراق بهادار موضوع تأییدیه در مهلت مذکور به فروش نرود، فروش اوراق بهادار یا اجرای دستور فروش ارائه شده منوط به ارائه تأییدیه جدید است.

ماده ۱۰ - وجوه حاصل از فروش اوراق بهادار که به‌وسیله وکیل و به نیابت از مالک اوراق بهادار به فروش می‌رسد به هر مبلغی که باشد باید حسب مورد و با توجه به مفاد تأییدیه صادره به حساب موکل یا وکیل واریز گردد. پرداخت وجه به صورت نقدی یا چک به وکیل یا موکل به هر ترتیب ممنوع است. در صورت عدم رعایت ترتیبات فوق، کارگزار علاوه بر مسئولیت در قبال دارندگان اوراق بهادار، متخلف محسوب می‌شود. واریز وجه حاصل از فروش اوراق بهادار به حساب بانکی وکیل منوط به آن است که اختیار وکیل در اخذ ثمن معامله صراحتاً در متن وکالت قید شود.

ماده ۱۱ - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی موظف است در پایان هر ماه گزارشی از تأییدیه‌های صادره را طی فرم مخصوصی به سازمان ارسال نماید.

ماده ۱۲ - شرکت‌های کارگزاری و مدیران و کارکنان آنها نمی‌توانند با استفاده از سند وکالت به وکالت از مشتریان خود نسبت به انجام معامله اوراق بهادار در بورس یا فرابورس اقدام نمایند.

ماده ۱۳ - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی باید مراحل صدور تأییدیه و سایر ترتیبات اجرایی در راستای اجرای این دستورالعمل را تدوین نموده و به اطلاع عموم برساند.

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران (مصوب ۱۳۸۸/۶/۷ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل در اجرای ماده ۵ آئین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار، بنا بر پیشنهاد مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۷ شرکت فرابورس ایران، در ۲۰ فصل، ۱۲۳ ماده و ۲۷ تبصره در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۷ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و دستورالعمل پذیرش و عرضه اوراق بهادار در فرابورس ایران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱. **اطلاعیه عرضه:** اطلاعیه‌ای است که قبل از معامله عمده توسط فرابورس، طبق فرمت مصوب هیئت مدیره فرابورس و بر اساس ضوابط این دستورالعمل منتشر می‌شود.

۲. **ایستگاه معاملاتی:** پایانه معاملاتی کارگزار است که با سامانه معاملاتی فرابورس در ارتباط می‌باشد.

۳. **بازار عادی:** از جمله بازارهای سامانه معاملاتی است که در آن معاملات عادی اوراق بهادار براساس مقررات این دستورالعمل، انجام می‌شود.

۴. **توقف نماد:** جلوگیری از انجام معاملات هر یک از انواع اوراق بهادار براساس مقررات است.

۵. **حراج:** سازوکاری برای دادوستد اوراق بهادار بر پایه انطباق بهینه سفارش‌های خرید و فروش مشتریان با در نظر گرفتن اولویت قیمت، منشاء و زمان است.

۶. **حراج پیوسته:** حراجی است که به صورت پیوسته انجام می‌شود و در طی آن امکان ورود، تغییر و حذف سفارش وجود دارد. در حراج پیوسته سفارش‌های خرید و فروش به محض تطبیق قیمت‌ها منجر به معامله می‌شود.

۷. **حراج ناپیوسته (Auction):** حراجی است که پس از ثبت سفارش‌ها در مرحله سفارش‌گیری انجام شده و معامله براساس قیمت نظری گشایش، از طریق سامانه معاملاتی انجام می‌شود.

۸. **جلسه رسمی معاملاتی:** دوره زمانی مشخصی در هر روز کاری است که انجام معامله در آن دوره طبق مقررات مقدور می‌باشد. فرابورس می‌تواند در یک روز معاملاتی بیش از یک جلسه رسمی معاملاتی داشته باشد.

۹. **خرید گروهی:** خرید اوراق بهادار توسط کارگزار با کد معاملات گروهی است که پس از معامله توسط کارگزار به کد مالکیت مشتریان تخصیص می‌یابد.

۱۰. **دامنه نوسان روزانه قیمت:** دامنه نوسان قیمت اوراق بهادار قابل معامله در فرابورس است که نسبت به قیمت مرجع تعیین می‌شود و ورود سفارش‌ها در هر روز صرفاً در این دامنه قیمت، مجاز است.

۱۱. **درخواست خرید/فروش:** درخواست مشتری به همراه شرایط آن مبنی بر خرید یا فروش اوراق بهادار است که در قالب فرم الکترونیک یا غیرالکترونیک به کارگزار ارایه می‌گردد. درخواست مذکور می‌تواند با قیمت معین، قیمت محدود یا قیمتی که اختیار آن به کارگزار واگذار می‌شود، ارایه گردد.
۱۲. **دوره سفارش‌گیری:** دوره زمانی قبول سفارش قبل از حراج ناپیوسته است که طی آن کارگزاران امکان ورود، تغییر و حذف سفارش در سامانه معاملات را دارند.
۱۳. **روز معاملات:** روزهای کاری است که طبق مقررات، معاملات فرابورس در آن انجام می‌شود.
۱۴. **رویه تسهیم به نسبت:** طبق رویه تسهیم به نسبت، اوراق بهادار تخصیص یافته به هر سفارش معادل حجم سفارش ثبت شده تقسیم بر کل سفارش‌های ثبت شده، ضربدر کل اوراق بهادار قابل عرضه است.
۱۵. **سامانه معاملات:** سامانه‌ای است الکترونیکی که عملیات مربوط به معاملات فرابورس از جمله دریافت سفارش، تطبیق و انجام معامله از طریق آن انجام می‌شود.
۱۶. **سرمایه پایه:** عبارت از مجموع سهام، سهام جایزه و حق تقدم‌های شرکت است که در مرحله پذیره‌نویسی یا ثبت قانونی قرار دارد.
۱۷. **سفارش:** درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار است که توسط کارگزار وارد سامانه معاملات می‌شود.
۱۸. **سفارش متوقف (Stop Order):** سفارشی است که براساس قیمت آخرین معامله بازار فعال می‌شود. در خصوص سفارش‌های خرید، زمانی این سفارش فعال می‌شود که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن بیشتر شود و در خصوص سفارش‌های فروش، زمانی این سفارش فعال می‌شود که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن کمتر شود.
۱۹. **شرکت سپرده‌گذاری مرکزی:** سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (شرکت سهامی عام) است.
۲۰. **عرضه اولیه:** نخستین عرضه اوراق بهادار، پس از پذیرش و درج در فرابورس است.
۲۱. **عرضه اولیه به روش حراج:** عرضه‌ای است که در یک جلسه معاملاتی بر مبنای رقابت خریداران انجام می‌شود.
۲۲. **فرابورس:** فرابورس ایران (شرکت سهامی عام) است.
۲۳. **قیمت پایانی:** قیمت هر ورقه بهادار است که در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی محاسبه و توسط "فرابورس" اعلام می‌شود.
۲۴. **قیمت پایه:** حداقل قیمت برای عرضه سهام در معاملات عمده است که توسط فروشنده تعیین و از طریق کارگزار فروشنده در درخواست وی برای معامله عمده به فرابورس اعلام می‌شود.
۲۵. **قیمت پیشنهادی:** نرخ است که برای هر واحد اوراق بهادار از طرف کارگزار وارد سامانه معاملات می‌شود.
۲۶. **قیمت مرجع:** قیمتی است که مبنای اعمال دامنه نوسان روزانه اوراق بهادار قرار می‌گیرد.
۲۷. **قیمت نظری:** قیمتی است که پس از اعمال اثر تغییرات سرمایه و یا تقسیم سود نقدی در قیمت پایانی محاسبه می‌شود.

۲۸. **قیمت نظری گشایش:** قیمتی است که در مرحله گشایش، براساس سفارش‌های

ثبت شده با استفاده از سازو کار حراج، توسط سامانه معاملاتی محاسبه و معاملات مرحله گشایش با آن قیمت انجام می‌شود.

۲۹. **کد معاملات گروهی:** شناسه‌ای است که برای ورود سفارش‌های گروهی هر ایستگاه معاملاتی در سامانه معاملات تعریف شده است.

۳۰. **محدودیت حجمی:** حداکثر تعداد اوراق بهاداری که طی هر سفارش در سامانه معاملات وارد می‌شود.

۳۱. **مذاکره:** فرآیند مظنه‌یابی و قیمت‌گذاری اوراق بهادار توسط معامله‌گران برپایه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک است.

۳۲. **مشتری:** شخصی است که متقاضی خرید یا فروش اوراق بهادار است.

۳۳. **معامله بلوکی:** معامله‌ای است که تعداد سهام و حق تقدم قابل معامله در آن برای شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها بیش از یک میلیارد عدد است بزرگتر یا مساوی نیم و کمتر از یک درصد سرمایه پایه و برای شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها کمتر یا مساوی یک میلیارد عدد است بزرگتر یا مساوی یک و کمتر از پنج درصد سرمایه پایه شرکت باشد.

۳۴. **معامله عمده:** معامله‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم قابل معامله در آن در شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها بیش از یک میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی ۱ درصد سرمایه پایه و در شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها کمتر یا مساوی یک میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی ۵ درصد باشد.

۳۵. **معاملات عمده شرایطی:** معامله عمده‌ای است که تسویه و جوه آن با شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه بر اساس ضوابط مندرج در این دستورالعمل انجام می‌شود.

۳۶. **مقررات:** الزاماتی است که توسط مراجع ذیصلاح در چارچوب اختیارات آنها وضع شده و فرابورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذیربط فرابورس موظف به رعایت آنها هستند.

۳۷. **نماد معاملاتی:** شناسه‌ای است که برای هر یک از اوراق بهادار به صورت منحصر بفرد در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه می‌تواند به صورت حرف، عدد یا ترکیبی از هر دو باشد.

۳۸. **واحد پایه سفارش (LOT):** تعداد مشخصی از اوراق بهادار است که سفارش وارده به سامانه معاملاتی باید ضریبی از آن باشد و برای هر ورقه بهادار مقدار آن توسط "هیئت مدیره فرابورس" تعیین می‌شود.

فصل دوم: ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار

ماده ۲: کلیه معاملات در فرابورس باید براساس ضوابط این دستورالعمل و در جلسه رسمی معاملاتی انجام شود.

تبصره: انجام معاملات در خارج از جلسه معاملاتی با تصویب هیئت مدیره سازمان و طبق شرایط تعیین شده توسط آن، امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۳: جلسات رسمی معامله انواع اوراق بهادار در فرابورس، به استثنای روزهای تعطیل رسمی در روزهای شنبه لغایت چهارشنبه هر هفته از ساعت ۹ آغاز و در ساعت ۱۲ همان روز خاتمه می‌یابد.

ماده ۴: تغییرات ساعت و روزهای انجام معامله و جلسات رسمی معامله با تصویب هیأت

مدیره فرابورس امکان‌پذیر خواهد بود. این تغییرات باید حداقل سه روز کاری قبل از اعمال، توسط فرابورس به اطلاع عموم برسد.

ماده ۵: فرابورس می‌تواند ساعات شروع و خاتمه و طول جلسه معاملاتی را در صورت بروز اشکالات فنی در سامانه معاملاتی تغییر دهد. این تغییرات باید بلافاصله و به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد. فرابورس مکلف است مستندات مربوط به اشکالات فنی سامانه معاملاتی را در سوابق خود نگهداری نماید.

فصل سوم: مراحل انجام معامله

ماده ۶: معاملات اوراق بهادار در فرابورس به ترتیب در بازار اول، بازار دوم، بازار سوم و بازار اوراق مشارکت انجام خواهد شد. مراحل انجام معاملات در بازار اول و دوم و بازار اوراق مشارکت به شرح زیر است:

پیش‌گشایش: این مرحله به مدت ۳۰ دقیقه قبل از شروع معاملات انجام می‌شود. در این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن در این مرحله معامله‌ای انجام نمی‌شود.

مرحله گشایش: بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش، با اجرای سفارش‌های موجود در سامانه معاملات و براساس سازوکار حراج ناپیوسته انجام می‌شود.

مرحله حراج پیوسته: مرحله‌ای است پس از انجام مرحله گشایش که طی آن معاملات براساس سازوکار حراج پیوسته انجام می‌شود.

مرحله حراج ناپیوسته پایانی: این مرحله بلافاصله پس از خاتمه مرحله حراج پیوسته به مدت ۱۵ دقیقه انجام می‌شود. در طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای در این مرحله انجام نمی‌شود و در پایان این مرحله با اجرای سفارش‌های موجود در سامانه معاملات و براساس سازوکار حراج ناپیوسته، معاملات انجام می‌شود.

مرحله معاملات پایانی: این مرحله طی پانزده دقیقه پایانی جلسه معاملاتی انجام می‌شود و طی آن ورود سفارش و انجام معامله صرفاً با قیمت پایانی امکان‌پذیر است.

تبصره: در معاملات فرابورس حسب مورد از تمام یا تعدادی از مراحل فوق جهت انجام معامله استفاده می‌گردد. هیأت مدیره فرابورس باید مراحل انجام معامله در هر بازار را مشخص و حداقل سه روز کاری قبل از اعمال، به اطلاع عموم برساند.

فصل چهارم: انواع سفارشات

ماده ۷: انواع سفارش‌ها در سامانه معاملات به شرح زیر است:

سفارش محدود (Limit order): سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود.

سفارش با قیمت باز (Market order): سفارشی است که بدون قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند.

سفارش باز - محدود (Market to limit order): سفارشی است که فقط در

مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملاتی شود. این سفارش بدون قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود به قیمت آخرین معامله انجام شده در سیستم باقی می‌ماند.

سفارش به قیمت گشایش (Market on opening order): سفارشی است که فقط در مرحله پیش گشایش می‌تواند وارد سامانه معاملات شود. این سفارش بدون قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و در مرحله گشایش با قیمت گشایش معامله خواهد شد. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود با قیمت گشایش در سیستم باقی می‌ماند.

سفارش متوقف به باز (Stop loss order): سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن، به سفارش با قیمت باز تبدیل می‌شود.

سفارش متوقف به محدود (stop limit order): سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن به سفارش محدود با قیمتی که از قبل در سفارش مشخص شده است، تبدیل می‌شود.

ماده ۸: سفارش‌ها به لحاظ نحوه اجرا به شرح زیر می‌باشند:

سفارش دو طرفه (Cross order): سفارشی است که با استفاده از آن، کارگزار می‌تواند اقدام به ورود همزمان سفارش خرید و فروش با حجم و قیمت یکسان نموده و معامله نماید. قیمت سفارش مذکور باید بیشتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی و کمتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی باشد. این سفارش فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملات شود.

سفارش دو بخشی (Iceberg order): سفارش خرید یا فروشی است که دارای دو بخش پنهان و آشکار است. بخش آشکار سفارش در صف خرید یا فروش قرار گرفته و قابل رویت می‌باشد و بخش پنهان آن به صورت غیرفعال است. حجم قسمت آشکار و پنهان سفارش توسط کارگزار تعیین می‌شود. در صورتی که کل بخش آشکار سفارش معامله شود، به میزان حجم قسمت آشکار، سفارش پنهان فعال شده و در نوبت قرار می‌گیرد. حداقل کل سفارش و حداقل حجم قسمت آشکار در سفارش‌های دو بخشی، توسط هیئت مدیره فرابورس تعیین می‌شود.

سفارش انجام و ابطال (fill & kill): سفارش محدودی است که بلافاصله پس از ورود باید اجرا شود و در صورت عدم اجرای تمام یا بخشی از آن، مقدار باقیمانده به صورت خودکار از سامانه حذف خواهد شد. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش از گشایش وجود ندارد.

سفارش همه یا هیچ (All or Non): سفارش محدودی است که اجرای آن منوط به معامله کل سفارش است. در صورت عدم امکان معامله کل سفارش بلافاصله بعد از ورود، سفارش به صورت خودکار از سامانه حذف می‌شود. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش از گشایش وجود ندارد.

ماده ۹: اعتبار زمانی سفارش‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

سفارش روز (Day): سفارشی است که اعتبار آن در پایان روز معاملاتی به اتمام رسیده و بصورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌گردد.

سفارش جلسه (Session): سفارشی است که اعتبار آن در پایان جلسه معاملاتی به

اتمام رسیده و بصورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌گردد.

سفارش بدون محدودیت زمانی (Good Till Cancel): این سفارش تا زمانی که توسط کارگزار حذف

نشود در سامانه معاملاتی باقی مانده و معتبر می‌باشد.

سفارش مدت‌دار (Good Till Date): سفارشی است که اعتبار آن در پایان تاریخی که در زمان ورود

سفارش مشخص شده به اتمام می‌رسد و از سامانه معاملات حذف می‌شود.

سفارش زمانی (Sliding Validity): کارگزار در زمان ورود سفارش، تعداد روزهای مشخصی (T) را جهت

اعتبار سفارش مشخص می‌کند. این سفارش تا تاریخی که معادل تاریخ ورود سفارش به علاوه تعداد روزهای تعیین

شده (T) است، معتبر بوده و پس از آن از سامانه معاملات حذف می‌شود.

ماده ۱۰: اولویت سفارش‌ها در سامانه معاملات بر حسب نوع سفارش، به شرح زیر می‌باشد:

الف) سفارش با قیمت باز و باز-محدود

ب) سفارش به قیمت گشایش

ج) سفارش محدود

فصل پنجم: توقف و بازگشایی نماد معاملاتی

ماده ۱۱: فرابورس موظف است با اعلام سازمان، نماد معاملاتی ورقه بهادار را متوقف نماید. از جمله مواردی که

می‌تواند منجر به توقف نماد معاملاتی گردد عبارتند از:

۱. حداقل یک روز قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام و قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره‌ای که طی آن مقرر است درخصوص اختیارات تفویض شده توسط مجمع عمومی فوق‌العاده در خصوص افزایش سرمایه تصمیم‌گیری شود.

۲. تغییر با اهمیت در اطلاعاتی که قبلاً توسط شرکت یا ناشر اوراق بهادار پذیرفته شده در فرابورس ارائه گردیده است و یا وجود اطلاعات جدید با اهمیت.

۳. عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس نسبت به صورت‌ها و اطلاعات مالی

۴. حداقل یک روز قبل از مواعد پرداخت سود و سررسید نهایی انواع اوراق مشارکت و گواهی سپرده

ماده ۱۲: نمادهای معاملاتی که با اعلام سازمان متوقف می‌شوند صرفاً با اعلام سازمان قابل بازگشایی هستند.

ماده ۱۳: فرابورس باید دلیل توقف نماد معاملاتی را حداکثر تا پایان روز کاری توقف نماد معاملاتی اطلاع‌رسانی

نماید. همچنین فرابورس مکلف است حداقل ۱۵ دقیقه قبل از بازگشایی نماد معاملاتی مراتب را به اطلاع عموم

برساند.

فصل ششم: دامنه نوسان قیمت و محدودیت حجمی

ماده ۱۴: دامنه نوسان روزانه قیمت در بازار اول، دوم و اوراق مشارکت فرابورس ۵ درصد برای اوراق فاقد

بازارگردان می‌باشد. در صورت وجود بازارگردان، دامنه مذکور، طبق قرارداد بازارگردانی تعیین می‌شود. نمادهای

معاملاتی در بازار سوم مشمول دامنه نوسان روزانه قیمت نمی‌باشند.

تبصره: تغییرات بعدی دامنه نوسان روزانه قیمت با پیشنهاد هیأت‌مدیره فرابورس به

تأیید هیئت‌مدیره سازمان خواهد رسید. تغییر دامنه نوسان قیمت باید یک روز کاری قبل از اعمال توسط فرابورس اطلاع‌رسانی شود.

ماده ۱۵: در زمان بازگشایی نمادهایی که به دلیل افشای اطلاعات با اهمیت متوقف شده‌اند، حسب مورد و با اعلام سازمان دامنه نوسان روزانه قیمت تا سقف ۵۰ درصد اعمال خواهد شد. این وضعیت تا پایان روزی که حجم معاملات سهام شرکت به صورت انباشته از روز بازگشایی نماد، حداقل به میزان ۰/۰۰۰۴ سرمایه پایه شرکت شود، ادامه خواهد یافت و دامنه نوسان قیمت از جلسه رسمی معاملاتی بعد از آن اعمال خواهد شد. مادامی که دامنه نوسان قیمت سهم باز است، قیمت روزانه متناسب با حجم معاملات انجام شده در آن روز نسبت به ۰/۰۰۰۴ سرمایه شرکت تعدیل و به عنوان قیمت پایانی آن روز در نظر گرفته می‌شود.

تبصره: سازمان می‌تواند سقف دامنه نوسان قیمت موضوع این ماده را در شرایط خاص افزایش دهد.

ماده ۱۶: قیمت پایانی نمادهای معاملاتی در بازار اول، دوم و اوراق مشارکت فرابورس برابر با قیمت میانگین موزون معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود.

ماده ۱۷: قیمت مرجع برای نمادهای فاقد بازارگردان، قیمت پایانی سهم در روز قبل می‌باشد. قیمت مرجع برای نمادهای دارای بازارگردان، در صورت اعلام قیمت توسط بازارگردان، قیمت اعلامی و در صورت عدم اعلام، قیمت پایانی سهم در روز قبل خواهد بود.

ماده ۱۸: واحد پایه سفارش معادل یک می‌باشد. تغییر واحد پایه سفارش با تصویب هیأت‌مدیره فرابورس و اعلام آن حداقل یک روز کاری قبل از اعمال، امکان‌پذیر است.

ماده ۱۹: محدودیت حجمی برای نماد شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها معادل یا بیش از یکصد میلیون عدد است، معادل ۵۰ هزار سهم و برای نماد سایر شرکت‌ها ۱۰ هزار سهم خواهد بود. تغییر محدودیت حجمی با تصویب هیأت‌مدیره فرابورس و اطلاع‌رسانی آن حداقل یک روز کاری قبل از اعمال امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره: محدودیت حجمی برای سایر اوراق بهادار توسط هیأت‌مدیره فرابورس تعیین می‌شود و تغییرات آن باید حداقل یک روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی گردد.

فصل هفتم: ابطال معاملات

ماده ۲۰: مدیرعامل فرابورس در شرایط زیر معامله یا معاملات اوراق بهادار را حداکثر تا پایان ساعات اداری روز کاری برگزاری جلسه معاملاتی باطل می‌نماید.

۶. اعلام کارگزار مبنی بر وقوع اشتباه و احراز آن توسط مدیرعامل فرابورس

۷. خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملات

۸. معامله سهام بزرگتر یا مساوی ۵ درصد برای شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها کمتر یا مساوی یک میلیارد عدد سهم یا حق تقدم است و بزرگتر یا مساوی یک درصد برای شرکت‌هایی که سرمایه پایه آنها بیش از یک میلیارد عدد است، در یک جلسه معاملاتی و توسط یک کد معاملاتی بدون رعایت ضوابط معاملات عمده

۹. عدم رعایت سهمیه اعلام شده برای خرید یا فروش اوراق بهادار براساس مقررات که موجب ابطال کل خرید یا فروش کارگزار می‌شود.

تبصره: در موارد خاص با تشخیص مدیرعامل فرابورس فقط خریده‌ها یا فروش‌های بیش از سهمیه ابطال خواهد شد

۱۰. سایر موارد طبق مقررات و مصوبات سازمان

فصل هشتم: ضوابط کلی معاملات عمده

ماده ۲۱: معاملات عمده در بازاری مجزا که به همین منظور در سامانه معاملات ایجاد شده است انجام می‌شوند. در این معاملات دامنه نوسان قیمت و محدودیت حجمی اعمال نمی‌شود.

تبصره: برای انجام معاملات عمده، نماد سهم در بازار عادی باید باز باشد.

ماده ۲۲: عرضه در معاملات عمده به صورت یکجا و از یک کد معاملاتی بوده و یا طبق مقرراتی است که به تصویب هیئت مدیره سازمان می‌رسد.

ماده ۲۳: برای انجام معامله عمده، کارگزار فروشنده باید درخواست کتبی خود مبنی بر فروش سهام یا حق تقدم سهام را به همراه اطلاعات و مستندات زیر، به فرابورس ارائه نماید:

۱۰. تعداد سهام یا حق تقدم سهام قابل عرضه

۱۱. قیمت پایه عرضه

۱۲. تاریخ عرضه

۱۳. نام عرضه‌کننده به همراه تصویر سفارش فروش

۱۴. شرایط فروش از جمله نقدی یا اقساطی بودن ثمن معامله و در صورت اقساطی بودن نحوه تقسیط و وثایق مورد نیاز

۱۵. حداکثر مهلت تسویه حصه نقدی و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای

۱۶. مدارکی دال بر نمایندگی عرضه‌کننده در انتقال حقوق مالی و غیرمالی سهام

۱۷. اعلام شرایط ضمن عقد در صورت ارائه قرارداد توسط فروشنده

۱۸. سایر اطلاعات به درخواست فرابورس

ماده ۲۴: درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام کمتر از پنج درصد سرمایه پایه، حداقل تا ساعت ۱۰ صبح روز کاری قبل از عرضه باید در دبیرخانه فرابورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعاتی عرضه با مقررات به تشخیص مدیرعامل فرابورس، باید حداکثر تا ساعت ۱۲ ظهر همان روز اطلاع رسانی شود.

ماده ۲۵: درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام به میزان پنج درصد سرمایه پایه یا بیشتر از آن، حداقل تا ساعت ۱۲ ظهر چهار روز کاری قبل از عرضه و درخواست عرضه سهام یا حق تقدم سهام ۵۰ درصد یا بیشتر از آن نیز حداقل باید ۷ روز کاری قبل از عرضه در دبیرخانه فرابورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعاتی عرضه با مقررات به تشخیص مدیرعامل فرابورس، تا پایان همان روز کاری از طریق سایت رسمی فرابورس به اطلاع عموم برسد.

ماده ۲۶: شرایط اعلام شده توسط کارگزار فروشنده پس از انتشار اطلاعاتی عرضه توسط فرابورس قابل تغییر نیست. در صورت تغییر در شرایط اطلاعاتی عرضه یا انصراف فروشنده از فروش سهام یا حق تقدم سهام، معامله عمده انجام نخواهد شد و انجام معامله منوط به درخواست مجدد فروشنده خواهد بود. در این صورت موضوع به مرجع رسیدگی به

تخلفات کارگزاران ارجاع و براساس اعلام فرابورس، سهام یا حق تقدم سهام تا زمان صدور رأی قطعی، غیرقابل معامله خواهد شد.

ماده ۲۷: در صورت تمایل فروشنده به انتشار آگهی فروش در جراید، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات ارایه شده به فرابورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی فرابورس قابل استناد می‌باشد.

ماده ۲۸: فرابورس مکلف است نماد معامله عمده را حداکثر تا یک ساعت پس از شروع جلسه معاملاتی گشایش نماید.

ماده ۲۹: حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در معاملات عمده مانند بازار عادی است.

تبصره: مدیر عامل فرابورس می‌تواند براساس وضعیت بازار، حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را برای جلسه معاملاتی بعد تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه معاملاتی بعد، مراتب را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳۰: هر کارگزار تنها می‌تواند از یک خریدار، سفارش خرید دریافت نماید و در رقابت شرکت کند.

ماده ۳۱: یک کارگزار در یک معامله عمده نمی‌تواند همزمان در دو سمت عرضه و تقاضا فعالیت نماید.

ماده ۳۲: در معاملات عمده، تعداد سهام یا حق تقدم سهام هر سفارش خرید باید برابر تعداد سهام یا حق تقدم سهام اعلام شده در اطلاعیه عرضه باشد. همچنین قیمت تعیین شده در سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پایه باشد.

ماده ۳۳: کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید، صرفاً در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است.

ماده ۳۴: کارگزار فروشنده مکلف است در صورت ثبت سفارش خرید در سامانه معاملاتی با قیمت پایه یا بیشتر از آن قبل از ۵ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، اقدام به عرضه نماید. عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی امکان‌پذیر است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل ۳ دقیقه گذشته باشد.

تبصره ۱: در صورت ثبت سفارش خرید در ۵ دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با همان قیمت در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید.

تبصره ۲: عدم رعایت ضوابط این ماده از سوی کارگزار خریدار یا فروشنده تخلف محسوب شده و فرابورس مکلف است موضوع را جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع نماید.

ماده ۳۵: در صورتی که تخلفات کارگزار خریدار یا کارگزار فروشنده مانع انجام معامله شود، متخلف مکلف به پرداخت یک درصد ارزش معامله به قیمت پایه به عنوان خسارت به طرف مقابل خواهد بود. در این خصوص کارگزار می‌تواند وثایق و تضامین لازم را حسب مورد از خریدار یا فروشنده دریافت نماید. همچنین در صورت عدم انجام معامله مطابق این ماده، کارگزار متخلف مکلف است کارمزدهای انجام معامله را بر حسب ارزش معامله به قیمت پایه به سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت نماید.

فصل نهم: معاملات عمده شرایطی

ماده ۳۶: در معاملات عمده شرایطی، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملات است که معادل ۳ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت نامه بانکی بدون قید و شرط از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به فرابورس ارایه کند.

تبصره ۱: در صورت عدم ایفای تعهدات تسویه از سوی کارگزار خریدار، سپرده موضوع این ماده پس از کسر کارمزدها و هزینه های معامله به عنوان خسارت به کارگزار فروشنده پرداخت می شود.

تبصره ۲: در صورتی که کارگزار خریدار پس از ارایه درخواست خرید و قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تایید مدیرعامل فرابورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله مسترد می شود.

ماده ۳۷: کارگزار خریدار مکلف است حداکثر ۹ روز کاری پس از انجام معامله، نسبت به تسویه حصة نقدی معامله از طریق پایاپای شرکت سپرده گذاری مرکزی اقدام نماید و مستندات لازم جهت تنظیم سند تسویه خارج از پایاپای حصة غیرنقدی را حداکثر ۸ روز کاری بعد از انجام معامله به فروشنده ارایه کند. کارگزار فروشنده مکلف است پس از دریافت مستندات لازم جهت تنظیم سند تسویه خارج از پایاپای و حداکثر ۹ روز کاری پس از انجام معامله، نسبت به ارایه سند تسویه خارج از پایاپای به فرابورس و شرکت سپرده گذاری مرکزی اقدام نماید. در صورت واریز حصة نقدی و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای به شرکت سپرده گذاری مرکزی حداکثر ۹ روز کاری بعد از انجام معامله، ثبت معامله در سیستم معاملاتی حداکثر تا پایان روز کاری بعد انجام خواهد شد.

تبصره ۱: در صورت خودداری کارگزار فروشنده یا فروشنده از دریافت مستندات موضوع این ماده، خریدار یا کارگزار خریدار می تواند اسناد فوق را جهت ثبت در سوابق به شرکت سپرده گذاری مرکزی ارایه و رسید دریافت نماید.

تبصره ۲: در صورت عرضه سهام جهت انجام معامله عمده از سوی سازمان خصوصی سازی افزایش مهلت تسویه حصة نقدی و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای تا ۳۰ روز کاری با اعلام سازمان خصوصی سازی امکان پذیر است.

تبصره ۳: در صورتی که کارگزار فروشنده زمانی را طولانی تر از مهلتی که در این دستورالعمل برای ارائه سند تسویه خارج از پایاپای مقرر گردیده، جهت تادیه حصة نقدی معامله تعیین کند، از نظر این دستورالعمل حصة مزبور نیز غیر نقدی تلقی می گردد.

ماده ۳۸: در خصوص معامله عمده شرایطی، کارگزار خریدار باید حداکثر تا پایان وقت اداری روز کاری بعد از معامله، اسامی خریداران به همراه تعداد و درصد قابل تخصیص به آنان و همچنین دستور خرید دریافت شده را به فرابورس ارایه نماید. تخصیص سهام براساس اسامی اعلام شده صورت می گیرد.

ماده ۳۹: از زمان انجام معامله تا زمان قطعی شدن آن، سهام به صورت مسدود در کد معاملاتی فروشنده باقی می ماند.

ماده ۴۰: در صورت عدم تسلیم سند تسویه خارج از پایاپای توسط کارگزار فروشنده یا

عدم تسویه حصه نقدی معامله توسط کارگزار خریدار در مهلت مقرر، انجام معامله توسط بورس قطعی نمی‌شود.

ماده ۴۱: در صورت عدم ارایه سند تسویه خارج از پایاپای طی مهلت مقرر توسط کارگزار فروشنده، موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع می‌شود. در صورتی که کارگزار فروشنده براساس رأی صادره قطعی متخلف شناخته شود، موظف است معادل یک درصد ارزش معامله بر حسب قیمت پایه را به کارگزار خریدار و کارمزدهای انجام معامله را بر حسب ارزش معامله به سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت نماید. کارگزار خریدار پس از کسر کارمزد خود مکلف به پرداخت مابقی مبلغ مذکور به عنوان خسارت به خریدار خواهد بود.

ماده ۴۲: در صورت عدم واریز حصه نقدی یا عدم ایفای تعهدات خریدار در خصوص سند تسویه خارج از پایاپای طی مهلت مقرر توسط کارگزار خریدار، موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع می‌شود. در صورتی که کارگزار خریدار براساس رأی صادره قطعی متخلف شناخته شود، کارمزد کارگزار خریدار، سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از محل سپرده موضوع ماده ۳۶ کسر و مابقی به حساب کارگزار فروشنده واریز خواهد شد. کارگزار فروشنده پس از کسر کارمزد خود مکلف به پرداخت مابقی مبلغ مذکور به عنوان خسارت به فروشنده خواهد بود.

ماده ۴۳: در خصوص معاملات عمده، موارد پیش‌بینی نشده در مواد ۲۱ الی ۴۲ تابع سایر رویه‌ها و قواعد معاملاتی تصریح شده در این دستورالعمل است.

فصل دهم: معاملات بلوک

ماده ۴۴: معاملات بلوک در نماد معاملاتی بازاری مجزا از نماد معاملاتی بازار عادی در سامانه معاملات انجام می‌شود.

ماده ۴۵: معاملات بلوک به روش حراج ناپیوسته و هر ۵ دقیقه یکبار برگزار می‌شود.

ماده ۴۶: قیمت مرجع روزانه برای بازار معاملات بلوک، معادل قیمت مرجع همان روز بازار عادی است.

ماده ۴۷: سایر شرایط معاملات بلوک، مشابه معامله در نماد اصلی است.

فصل یازدهم: ضوابط کلی عرضه اولیه

ماده ۴۸: عرضه اولیه منوط به پذیرش و درج اوراق بهادار براساس دستورالعمل پذیرش و افشای کامل اطلاعات مطابق با دستورالعمل افشای اطلاعات ناشران و سایر مقررات مربوط به فرابورس است.

ماده ۴۹: هیأت پذیرش روش عرضه اولیه اوراق بهادار را براساس پیشنهاد فرابورس تعیین می‌نماید.

ماده ۵۰: عرضه اولیه در فرابورس به روش ثبت سفارش مطابق دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد هیئت مدیره فرابورس به تصویب هیئت مدیره سازمان می‌رسد.

ماده ۵۱: در صورتی که به تشخیص هیأت پذیرش، سهام شناور آزاد شرکت به میزان کافی باشد، عرضه اولیه سهم به صورت زیر انجام می‌شود:

۱. حداقل ۳ روز کاری قبل از عرضه، مراتب توسط فرابورس اطلاع‌رسانی می‌شود.

۲. نماد معاملاتی در بازار عادی گشایش می‌یابد و در روز گشایش دامنه نوسان قیمت اعمال نخواهد شد. قیمت پایانی سهم میانگین موزون معاملات روزانه سهم در روز گشایش خواهد بود.
- تبصره:** مدیر عامل فرابورس می‌تواند قیمت‌گذاری سهم را منوط به معامله حجم مشخصی از سهام شرکت نماید و در صورت عدم انجام معامله در حجم مشخص شده، اقدام به ابطال معاملات و موکول نمودن عرضه به جلسات بعدی نماید. این موضوع باید در اطلاعیه منتشره در خصوص عرضه اولیه تصریح شود.
۳. در عرضه اولیه به روش فوق، باید سهام شرکت نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ثبت شده و بخش معینی از آن به تشخیص مدیرعامل فرابورس قابل معامله باشد.

فصل دوازدهم: عرضه اولیه به روش حراج

- ماده ۵۲:** قبل از عرضه اولیه به روش حراج، هیأت مدیره فرابورس اقدام به تعیین موارد زیر می‌نماید:
۱. حداقل تعداد سهام جهت عرضه در روز عرضه اولیه
 ۲. حداقل تعداد سهام که عرضه‌کننده باید به صورت تدریجی پس از عرضه اولیه، عرضه نماید و مهلت زمانی آن
 ۳. محدودیت خرید هر ایستگاه کاری و یا هر کد مالکیت
- تبصره ۱:** سهمیه هر ایستگاه کاری باید به نحوی تعیین شود که حداقل ۶۰ درصد و حداکثر ۹۵ درصد از ایستگاه‌های فعال کارگزاران عضو فرابورس امکان خرید سهام را داشته باشند.
- تبصره ۲:** مصوبات هیأت مدیره فرابورس در خصوص موارد موضوع این ماده، باید حداقل ۲ روز کاری قبل از عرضه توسط فرابورس اطلاع رسانی شود.
- ماده ۵۳:** کارگزاران پس از اعلام اطلاعات عرضه عمومی سهام توسط فرابورس نسبت به اخذ درخواست خرید از متقاضیان اقدام خواهند کرد. کلیه درخواست‌های اخذ شده جهت عرضه اولیه، باید به قیمت محدود باشند.
- ماده ۵۴:** کارگزار فروشنده موظف است حداقل پس از ۱۰ دقیقه از زمان گشایش نماد اقدام به عرضه سهام نماید. به هر ترتیب وی باید عرضه سهام را به گونه‌ای انجام دهد که تا پایان جلسه رسمی معاملاتی عرضه انجام شود.
- ماده ۵۵:** در صورتی که کمتر از ۵۰ درصد از سهام آگهی شده برای عرضه در روز عرضه اولیه به فروش برسد، فرابورس مکلف است کلیه معاملات روز اول را ابطال نموده و عرضه اولیه را به روز دیگری موکول نماید.
- ماده ۵۶:** کارگزاران خریدار نباید بیش از سهمیه مجاز خود اقدام به خرید سهام نمایند. در صورت خرید بیش از سهمیه مجاز توسط کارگزاران در عرضه اولیه، مدیر عامل فرابورس می‌تواند خریدهای بیش از سهمیه یا کل خریدهای کارگزاری در عرضه اولیه را ابطال نماید. هرگونه تخلف کارگزار در فرایند عرضه اولیه توسط فرابورس به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع و براساس مقررات به آن رسیدگی خواهد شد.
- ماده ۵۷:** کارگزاران برای خرید می‌توانند از کد خرید گروهی استفاده نمایند و پس از آن با توجه به قیمت درخواست خریدها، اولویت زمانی درخواست خریدها و منطقه جغرافیایی که درخواست خرید در آن از متقاضی اخذ شده است نسبت به تخصیص سهام اقدام نمایند و حتی الامکان به همه متقاضیانی که درخواست خرید کتبی ارائه داده‌اند اعم از حقیقی و حقوقی، سهمیه‌ای را تخصیص دهند. در هر صورت مسئولیت تخصیص عادلانه سهام بین مشتریان هر کارگزار در عرضه اولیه به عهده وی خواهد بود.

ماده ۵۸: سهامی که در روز عرضه اولیه به فروش نمی‌رسد و یا معامله آن ابطال می‌شود باید طبق نظر مدیرعامل فرابورس در روزهای آتی عرضه شود.

ماده ۵۹: در روز عرضه اولیه، صرفاً سهامدارانی می‌توانند سهام خود را عرضه نمایند که در زمره سهامداران متعهد عرضه قرار داشته باشند.

ماده ۶۰: پس از فروش کل سهام در نظر گرفته شده برای عرضه اولیه در روز اول، محدودیت نوسان قیمت برای سهام منظور خواهد شد.

فصل سیزدهم: معاملات حق تقدم خرید سهام

ماده ۶۱: دارنده گواهینامه حق تقدم خرید سهام که مایل به فروش حق تقدم خود می‌باشد، در دوره پذیرهنویسی به شرکت‌های کارگزاری مراجعه و نسبت به تکمیل درخواست فروش و تحویل گواهینامه حق تقدم خرید سهام به کارگزاری، اقدام می‌نماید.

ماده ۶۲: برای خریدار حق تقدم خرید سهام در فرابورس، "گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم" صادر خواهد شد و معاملات دست دوم بر مبنای گواهینامه مذکور انجام می‌شود.

ماده ۶۳: گواهینامه نقل و انتقال صادره برای خریدار حق تقدم سهام در فرابورس در صورتی که خریدار رأساً نیز دارای حق تقدم خرید سهام جداگانه باشد، نشان‌دهنده کل حق تقدم‌های خریدار خواهد بود. در این حالت، کارگزار پس از دریافت گواهینامه حق تقدم صادره از طرف شرکت، اقدام به تحویل گواهینامه نقل و انتقال به خریدار می‌نماید.

ماده ۶۴: خریدار حق تقدم سهام در صورتی که مایل به پذیرهنویسی سهام جدید باشد، با تأدیه مبلغ پذیرهنویسی و طی کردن فرآیند آن جهت تبدیل حق تقدم به سهم اقدام می‌نماید و کارگزار مربوطه و فرابورس در این خصوص مسئولیتی نخواهند داشت.

ماده ۶۵: دارندگان گواهینامه حق تقدم، در صورتی که وجه پذیرهنویسی را در مهلت تعیین شده به حساب بانکی که در اعلامیه پذیرهنویسی شرکت قید شده است، تأدیه نمایند، حق تقدم آنها در حکم "حق تقدم استفاده نشده" تلقی خواهد شد.

ماده ۶۶: ناشر موظف است حداکثر ظرف ۵ روز کاری پس از پایان مهلت پذیرهنویسی دارندگان حق تقدم، ضمن جمع‌آوری اطلاعات و مبالغ واریزی دارندگان حق تقدم، تعداد و مشخصات حق تقدم استفاده نشده را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اعلام نماید. در هر صورت مسئولیت اعلام مشخصات افرادی که از حق تقدم خود استفاده ننموده‌اند و تعیین تعداد آن به عهده ناشر است.

ماده ۶۷: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تمام حق تقدم‌های موضوع ماده ۶۶ فوق را به یک کد معاملاتی منتقل می‌نماید و تعداد و کد معاملاتی حق تقدم استفاده نشده را به ناشر، سازمان و فرابورس اعلام می‌کند.

ماده ۶۸: ناشر باید حداکثر تلاش خود را در خصوص فروش حق تقدم استفاده نشده به بهترین قیمت انجام دهد.

تبصره: در صورتی که به تشخیص مدیرعامل فرابورس، مفاد این ماده رعایت نشود، وی می‌تواند نسبت به ابطال تمام یا قسمتی از معاملات مذکور اقدام نماید.

ماده ۶۹ : کارگزار خریدار حق تقدم استفاده نشده، موظف است وجه پذیرهنویسی حق تقدم خریداری شده را به حساب شرکت واریز نماید.

ماده ۷۰ : سایر ضوابط مربوط به دادوستد گواهینامه حق تقدم، مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام می‌باشد.

فصل چهاردهم: ضوابط کلی معامله در بازار سوم فرابورس

ماده ۷۱ : در بازار سوم فرابورس سه نوع عرضه به شرح ذیل انجام می‌شود:

۱. عرضه یکجای اوراق بهادار

۲. عرضه خرد اوراق بهادار

۳. پذیرهنویسی اوراق بهادار

ماده ۷۲ : درخواست‌های تکمیل شده عرضه در "کمیته عرضه" فرابورس مورد بررسی قرار می‌گیرد. کمیته عرضه مراتب موافقت یا عدم موافقت با عرضه را ظرف مدت حداکثر ۷ روز کاری پس از ارائه درخواست‌های تکمیل شده به فرابورس، به کارگزار متقاضی عرضه ابلاغ می‌نماید.

ماده ۷۳ : مسئولیت کنترل تکمیل بودن مدارک و رعایت ضوابط و مقررات از طرف عرضه کننده به عهده کارگزار عرضه کننده است.

ماده ۷۴ : ترکیب اعضای کمیته عرضه، ضوابط و نحوه برگزاری جلسات، مدارک و مستندات که باید متقاضی عرضه ارائه نماید و نحوه اتخاذ تصمیم در کمیته عرضه به تصویب هیأت مدیره فرابورس می‌رسد.

ماده ۷۵ : در صورت موافقت کمیته عرضه، فرابورس اقدام به درج نام اوراق بهادار در فهرست عرضه و انتشار همزمان "بیانیه عرضه" می‌نماید.

فصل پانزدهم: عرضه یکجا در بازار سوم

ماده ۷۶ : دامنه نوسان قیمت و محدودیت حجمی در خصوص عرضه یکجا اعمال نمی‌شود.

ماده ۷۷ : عرضه یکجای اوراق بهادار به صورت یکجا و از یک کد معاملاتی بوده و یا طبق مقرراتی است که به تصویب هیئت مدیره سازمان می‌رسد.

ماده ۷۸ : شرایط اعلام شده توسط کارگزار فروشنده پس از انتشار اطلاعیه عرضه توسط فرابورس قابل تغییر نیست. در صورت تغییر در شرایط اطلاعیه عرضه یا انصراف فروشنده از فروش اوراق بهادار معامله عمده انجام نخواهد شد و انجام معامله منوط به درخواست مجدد فروشنده خواهد بود. در این صورت موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع و براساس اعلام فرابورس، اوراق بهادار تا زمان صدور رأی قطعی، غیرقابل معامله خواهد شد.

ماده ۷۹ : در صورت تمایل فروشنده به انتشار آگهی فروش در جراید، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات ارایه شده به فرابورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی فرابورس قابل استناد می‌باشد.

ماده ۸۰ : حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در عرضه یکجا، یک ریال می‌باشد.

تبصره : مدیرعامل فرابورس می‌تواند براساس وضعیت بازار، حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را برای جلسه معاملاتی بعد تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه معاملاتی بعد، مراتب را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۸۱: تعداد اوراق بهادار هر سفارش خرید باید برابر تعداد اوراق بهادار اعلام شده در

بیانیه عرضه باشد. همچنین قیمت تعیین شده در سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پایه باشد.

ماده ۸۲: کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید فقط در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است.

ماده ۸۳: کارگزار فروشنده مکلف است در صورت ثبت سفارش خرید در سامانه معاملاتی با قیمت پایه یا بیشتر از آن قبل از ۵ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، اقدام به عرضه نماید. عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی امکان‌پذیر است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل ۳ دقیقه گذشته باشد.

تبصره ۱: در صورت ثبت سفارش خرید در ۵ دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با همان قیمت در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید.

تبصره ۲: عدم رعایت ضوابط این ماده از سوی کارگزار خریدار یا کارگزار فروشنده تخلف محسوب شده و فراپورس مکلف است موضوع را جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع نماید.

ماده ۸۴: در صورتی که تخلفات کارگزار خریدار یا کارگزار فروشنده مانع انجام معامله شود، متخلف مکلف به پرداخت یک درصد ارزش معامله به قیمت پایه به عنوان خسارت به طرف مقابل خواهد بود. در این خصوص کارگزار می‌تواند وثایق و تضامین لازم را حسب مورد از خریدار یا فروشنده دریافت نماید. همچنین در صورت عدم انجام معامله مطابق این ماده، کارگزار متخلف مکلف است کارمزدهای انجام معامله را بر حسب ارزش معامله به قیمت پایه به سازمان، فراپورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت نماید.

ماده ۸۵: در معاملات عرضه یکجا، عرضه‌کننده می‌تواند شرایطی را جهت تسویه معاملات به صورت نقد و اقساط تعیین و در بیانیه عرضه اعلام نماید. در این صورت معامله مذکور عرضه یکجای شرایطی محسوب شده و مشمول مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۸۶: در عرضه یکجای شرایطی، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۳ درصد ارزش اوراق بهادار موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شرط از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به فراپورس ارایه کند.

تبصره ۱: در صورت عدم ایفای تعهدات تسویه از سوی کارگزار خریدار، سپرده موضوع این ماده پس از کسر کارمزدها و هزینه‌های معامله به کارگزار فروشنده پرداخت می‌شود.

تبصره ۲: در صورتی که کارگزار خریدار پس از ارایه درخواست خرید و قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید مدیرعامل فراپورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله مسترد می‌شود.

ماده ۸۷: کارگزار خریدار مکلف است حداکثر ۹ روز کاری پس از انجام معامله، نسبت به

تسویه حصة نقدی معامله از طریق پایاپای شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اقدام نماید و مستندات لازم جهت تنظیم سند تسویه خارج از پایاپای حصة غیرنقدی را حداکثر ۸ روز کاری بعد از انجام معامله به فروشنده ارائه کند. کارگزار فروشنده مکلف است پس از دریافت مستندات لازم جهت تنظیم سند تسویه خارج از پایاپای و حداکثر ۹ روز کاری پس از انجام معامله، نسبت به ارائه سند تسویه خارج از پایاپای به فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اقدام نماید. در صورت واریز حصة نقدی و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی حداکثر ۹ روز کاری بعد از انجام معامله ثبت معامله در سیستم معاملاتی حداکثر تا پایان روز کاری بعد انجام خواهد شد.

تبصره ۱: در صورت خودداری کارگزار فروشنده یا فروشنده از دریافت مستندات موضوع این ماده، خریدار یا کارگزار وی می‌تواند اسناد فوق را جهت ثبت در سوابق به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارائه و رسید دریافت نماید.

تبصره ۲: در صورت عرضه سهام جهت انجام معامله عمده از سوی سازمان خصوصی سازی افزایش مهلت تسویه حصة نقدی و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای تا ۳۰ روز کاری با اعلام سازمان خصوصی سازی امکان پذیر است

تبصره ۳: در صورتی که کارگزار فروشنده زمانی را طولانی تر از مهلتی که در این دستورالعمل برای ارائه سند تسویه خارج از پایاپای مقرر گردیده، جهت تادیه حصة نقدی معامله تعیین کند، از نظر این دستورالعمل حصة مزبور نیز غیر نقدی تلقی می‌گردد.

ماده ۸۸: در خصوص معامله عرضه یکجای شرایطی، کارگزار خریدار باید حداکثر تا پایان وقت اداری روز کاری بعد از معامله، اسامی خریداران به همراه تعداد و درصد قابل تخصیص به آنان و همچنین دستور خرید دریافت شده را به فرابورس ارائه نماید. تخصیص اوراق بهادار براساس اسامی اعلام شده توسط کارگزار خریدار صورت می‌گیرد.

ماده ۸۹: از زمان انجام معامله تا زمان قطعی شدن آن، اوراق به صورت مسدود در کد فروشنده باقی می‌ماند.

ماده ۹۰: در صورت عدم تسلیم سند تسویه خارج از پایاپای توسط کارگزار فروشنده یا عدم تسویه حصة نقدی معامله توسط کارگزار خریدار در مهلت مقرر، انجام معامله توسط فرابورس قطعی نمی‌شود.

ماده ۹۱: در صورت عدم ارائه سند تسویه خارج از پایاپای طی مهلت مقرر توسط کارگزار فروشنده، موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع می‌شود. در صورتی که براساس رأی صادره قطعی کارگزار فروشنده متخلف شناخته شود وی موظف است معادل یک درصد ارزش معامله بر حسب قیمت پایه را به کارگزار خریدار و کارمزدهای انجام معامله را بر حسب ارزش معامله به سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پرداخت نماید. کارگزار خریدار پس از کسر کارمزد خود مکلف به پرداخت مابقی مبلغ مذکور به عنوان خسارت به خریدار خواهد بود.

ماده ۹۲: در صورت عدم واریز حصة نقدی یا عدم ایفای تعهدات خریدار در خصوص سند تسویه خارج از پایاپای طی مهلت مقرر توسط کارگزار خریدار، موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع می‌شود. در صورتی که براساس رأی صادره قطعی کارگزار خریدار متخلف شناخته شود، کارمزد کارگزار خریدار، سازمان، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از محل سپرده موضوع ماده ۸۶ این ماده کسر و مابقی به حساب کارگزار فروشنده واریز خواهد شد. کارگزار فروشنده پس از کسر کارمزد خود مکلف به پرداخت مابقی مبلغ مذکور به عنوان خسارت به فروشنده خواهد بود.

ماده ۹۳ : موارد پیش‌بینی نشده در ضوابط عرضه یکجا، تابع سایر رویه‌ها و قواعد معاملاتی تصریح شده در این دستورالعمل است.

فصل شانزدهم : عرضه خرد در بازار سوم

ماده ۹۴ : در عرضه خرد، متقاضی خرید شخصی است که خریدار حجم معینی از اوراق بهادار مشخص از سوی مالکان آن است.

ماده ۹۵ : در صورت درج اوراق بهادار متعاقب درخواست متقاضی، کمیته عرضه مهلتی را برای خرید نامبرده تعیین که این مهلت به همراه سایر شرایط اعلامی از سوی متقاضی خرید در بیانیه عرضه منتشر می شود.

ماده ۹۶ : مالکان اوراق بهادار در صورت تمایل جهت فروش اوراق خود به متقاضی خرید باید اوراق مذکور را از طریق کارگزار خود نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی سپرده نموده و سپس سفارش فروش خود را از طریق کارگزار در سامانه معاملاتی ثبت نمایند.

ماده ۹۷ : در پایان مهلت تعیین شده جهت خرید، کارگزاران خریدار اقدام به ورود سفارش با حجم اعلامی خواهند نمود و معاملات با اجرای یک حراج تک قیمتی انجام خواهد شد.

ماده ۹۸ : تسویه معاملات در بازار عرضه خرد، تابع مقررات مربوط به تسویه معاملات عادی خواهد بود.

فصل هفدهم : پذیره نویسی در بازار سوم

ماده ۹۹ : پذیره‌نویسی اوراق بهادار از جمله سهام شرکت‌های سهامی عام، اوراق مشارکت و گواهی سپرده براساس مجوز صادره از سازمان و مفاد بیانیه ثبت انجام خواهد شد.

ماده ۱۰۰ : کارگزار عرضه‌کننده مکلف است حداقل ۷ روز کاری قبل از زمان عرضه پیشنهادی خود، مدارک و اطلاعات زیر را به فرابورس ارایه نماید:

۱. تاییدیه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مبنی بر سپرده شدن کل اوراق مورد پذیره نویسی
۲. بیانیه ثبت
۳. اطلاعیه پذیره‌نویسی
۴. نحوه پایاپای و تسویه وجوه اوراق
۵. اعلام شرایط در نظر گرفته شده برای کارگزاران خریدار در خصوص امکانات آنها و یا زمان توزیع اوراق در شبکه داخلی کارگزاران
۶. اطلاعات و مدارکی که کارگزاران خریدار در زمان پذیره‌نویسی باید از خریداران اخذ و به ناشر ارایه نمایند، از قبیل مشخصات هویتی خریداران و شماره حساب بانکی

ماده ۱۰۱ : فرابورس در صورت کفایت مدارک و مستندات ارایه شده، حداقل ۳ روز کاری قبل از شروع پذیره‌نویسی نسبت به انتشار اطلاعیه پذیره‌نویسی و بیانیه ثبت اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۰۲ : در روز اول پذیره‌نویسی نماد اوراق توسط فرابورس به نحوی گشایش می‌گردد که سفارشات با قیمت ثابت مندرج در بیانیه عرضه قابل ورود به سیستم باشد. در پذیره نویسی واحد پایه سفارشات و محدودیت حجمی به نحوی تعیین می‌گردد که حتی‌الامکان منطبق با شرایط مندرج در اطلاعیه عرضه باشد. تنظیمات سامانه معاملاتی از

جمله دامنۀ نوسان قیمت، واحد پایه سفارش و محدودیت حجمی براساس شرایط مندرج در اطلاعیه پذیرهنویسی توسط کمیته عرضه تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰۳: کارگزاران پس از گشایش نماد، امکان ورود سفارش خرید را طی دوره مشخص شده در اطلاعیه پذیرهنویسی به سامانه معاملات خواهند داشت. سفارش‌های خرید باید با شرایط مندرج در بیانیه عرضه مطابقت داشته باشند. فرابورس می‌تواند سفارش‌هایی را که با شرایط مزبور منطبق نیست حذف نماید.

ماده ۱۰۴: در طول دوره پذیرهنویسی، در پایان هر روز در صورتی که حجم سفارش‌های خرید معادل یا بیشتر از کل اوراق بهادار مورد پذیرهنویسی شود، عرضه اوراق به صورت تسهیم به نسبت انجام خواهد شد.

ماده ۱۰۵: در صورتی که در پایان دوره پذیرهنویسی تعداد تقاضای ثبت شده در سامانه معاملاتی کمتر از کل اوراق مورد پذیرهنویسی باشد، متعهد پذیرهنویس مکلف به ورود سفارش به میزان مابه‌التفاوت سفارش‌های ثبت شده و کل اوراق مورد پذیرهنویسی خواهد بود. پس از ورود سفارش متعهد پذیرهنویسی، عرضه انجام خواهد شد.

ماده ۱۰۶: در صورتی که طبق بیانیه ثبت مقرر شود که بخشی از عرضه اوراق از طریق شبکه بانکی یا شبکه کارگزاری‌های دیگر انجام شود، این اوراق می‌تواند طی دوره پذیرهنویسی از طریق شبکه‌های مذکور فروخته شود. در پایان هر روز از دوره پذیرهنویسی بر اساس وجوه واریزی به حساب بانکی مربوطه و اعلام کارگزار، فرابورس اوراق پذیرهنویسی شده را به کد واسط منتقل می‌نماید. کارگزار باید طی مدت حداکثر ۱۰ روز پس از پایان دوره پذیرهنویسی، فهرست خریداران اوراق را به فرابورس ارائه نماید تا اوراق خریداری شده به کد مشتریان تخصیص یابد. در صورت عدم ارایه تمام یا قسمتی از کدهای معاملاتی، اوراق باقیمانده به حساب کارگزار منتقل می‌شود.

فصل هجدهم: شرایط معاملات دست دوم بازار اوراق مشارکت

ماده ۱۰۷: در صورت وجود اطلاعات با اهمیت تأثیرگذار بر قیمت اوراق بهادار پذیرفته شده در بازار اوراق مشارکت، فرابورس می‌تواند نماد معاملاتی مربوطه را طبق مقررات متوقف و پس از انتشار اطلاعات نسبت به بازگشایی نماد اقدام نماید. دامنۀ نوسان قیمت در روز بازگشایی نماد اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۰۸: خریدار ملزم است علاوه بر قیمت خرید اوراق مشارکت و هزینه‌های معاملاتی، سود انباشته اوراق مزبور (سود بین دو موعد سررسید که در امیدنامه اوراق قید شده است) را نیز پرداخت نماید.

ماده ۱۰۹: ضامن، بازارگردان یا بازار ساز مکلف است در راستای ایفای تعهدات خود مبنی بر خرید اوراق، به ترتیبی که در بیانیه ثبت مشخص شده است نسبت به ورود سفارش‌های خرید لازم و حفظ آن طی دوره معاملاتی اقدام نماید. در صورتی که کل سفارش وارده ضامن، بازارگردان یا بازار ساز معامله گردد نامبرده موظف به ورود سفارش جدید تا حداکثر ۵ دقیقه پس از آن می‌باشد.

ماده ۱۱۰: در صورتی که شخصی دارنده بیش از ۵ درصد از کل اوراق منتشره باشد، بصورت اختیاری می‌تواند اوراق خود را بصورت عمده و با شرایط و ضوابط معاملات عمده عرضه نماید.

ماده ۱۱۱: سایر مقررات مربوط به نحوه دریافت سفارش خرید و فروش اوراق و سایر مقررات مربوط از جمله احراز هویت مشتری دریافت کد معاملاتی و غیره مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام در این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۱۱۲: فقط اوراقی در فرابورس قابل معامله هستند که نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی سپرده شده و گواهی نقل و انتقال برای آن صادر شده باشد.

فصل نوزدهم: شرایط فعالیت کارگزاران و بازارگردان

ماده ۱۱۳: انجام معاملات توسط کارگزاران در فرابورس، منوط به عضویت ایشان در فرابورس می‌باشد. عضویت کارگزاران در فرابورس براساس دستورالعملی است که به پیشنهاد هیئت مدیره فرابورس به تصویب هیئت مدیره سازمان خواهد رسید.

ماده ۱۱۴: کارگزار موظف است برای دریافت درخواست مشتریان از فرم‌های الکترونیکی یا غیر الکترونیکی، طبق فرمت ابلاغ شده توسط فرابورس استفاده کند.

ماده ۱۱۵: مسئولیت احراز هویت مشتری بر عهده کارگزار است. کارگزار باید مطابق مقررات، هویت مشتری را احراز نماید.

ماده ۱۱۶: کارگزاران مکلف به دریافت درخواست‌های مشتریان و اجرای آن طبق مقررات می‌باشند. عدم دریافت درخواست مشتریان، ثبت و یا اجرای آن برخلاف مقررات، تخلف محسوب شده و موضوع توسط فرابورس جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاران ارجاع خواهد شد.

ماده ۱۱۷: فقط کارگزاری مجاز به استفاده از کد معاملات گروهی و ثبت سفارش‌های گروهی می‌باشند که از دفتر ثبت سفارش مورد تایید سازمان استفاده نمایند. در این دفتر باید استانداردهای وضع شده توسط سازمان در خصوص ثبت و اجرای درخواست‌های مشتریان رعایت شود.

ماده ۱۱۸: بازارگردانی در فرابورس به دو روش بازارگردانی مبتنی بر حراج و بازارگردانی مبتنی بر مذاکره امکان پذیر می‌باشد. بازارگردانی مبتنی بر مذاکره صرفاً در بازار دوم و بازار اوراق مشارکت امکان پذیر است و مقررات آن به تصویب هیئت مدیره فرابورس می‌رسد.

ماده ۱۱۹: فعالیت بازارگردانی مبتنی بر حراج در فرابورس مطابق دستورالعمل فعالیت بازارگردانی مصوب هیئت مدیره سازمان انجام خواهد شد.

ماده ۱۲۰: بازسازی در فرابورس براساس دستورالعمل اجرایی بازسازی سهام مصوب ۸۴/۱۰/۳ هیئت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران امکان پذیر بوده و جهت اجرا در فرابورس کلیه وظایف و اختیارات سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران در دستورالعمل مذکور بر عهده فرابورس خواهد بود. همچنین در دستورالعمل مذکور عبارت "شرکت بورسی" به "ناشری که اوراق آن در فرابورس پذیرفته شده است" و عبارت "کارگزار بورسی" به "کارگزار پذیرفته شده در فرابورس" تغییر می‌یابد. درخواست بازسازی و تعهدات بازساز طی فرمی که به تصویب هیئت مدیره فرابورس می‌رسد، از طریق کارگزاران به فرابورس اعلام می‌شود.

فصل بیستم: سایر مقررات

ماده ۱۲۱: نرخ‌های خدمات و کارمزد‌های فرابورس و نحوه وصول آن در چارچوب سقف‌های مصوب هیئت مدیره سازمان، توسط هیئت مدیره فرابورس تصویب و اعمال می‌گردد.

ماده ۱۲۲: در صورت پذیرش سهام شرکت‌هایی که در خصوص مالکیت سهام آن، محدودیت مقرراتی یا اساسنامه‌ای وجود دارد، فرابورس موظف است محدودیت‌های مذکور را بر اساس مقررات و در چارچوب امکانات عملیاتی خود کنترل نماید.

ماده ۱۲۳ : کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط فرابورس اعلام شود و

کلیه موارد اطلاع رسانی که مطابق این دستورالعمل الزامی می باشد از طریق سایت رسمی فرابورس انجام خواهد گرفت.

کانون کارگزاری بورس واورق بھادار

دستورالعمل ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای (مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل با عنایت به وظایف شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) که از این پس در این دستورالعمل "شرکت سپرده‌گذاری مرکزی" نامیده می‌شود، وفق بند ۷ ماده ۱ و بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و به منظور تنظیم مقررات ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران، به پیشنهاد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، در تاریخ ۱۳/۵/۱۳۸۸، در ۳۵ ماده و ۱۶ تبصره به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱:

اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار و اساسنامه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی جز مواردی که ذیلاً آمده است، در همان معانی در این دستورالعمل به کار رفته‌اند و سایر اصطلاحات به شرح زیر می‌باشند:

الف - فرابورس: شرکت فرابورس ایران (سهامی عام) می‌باشد.

ب - ثبت: درج اطلاعات کامل مربوط به اوراق بهادار ناشران و مالکان این اوراق در پایگاه داده‌ها.

ج - سپرده‌گذاری: عملیاتی است که طی آن تمام یا قسمتی از اوراق بهاداری که در پایگاه داده‌ها به ثبت رسیده است، قابلیت معامله در بورس یا فرابورس را خواهند یافت.

د - تسویه و پایاپای: مرحله‌ای است که طی آن حقوق خالص و تعهدات طرفین معامله محاسبه و وجوه حاصل از معامله در روز تسویه به فروشنده منتقل می‌شود.

ه - عضو: کارگزار، کارگزار/ معامله‌گر و هر شخص حقوقی دیگری است که تحت این عنوان مطابق قانون و مقررات نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پذیرفته شده است.

و - صندوق ضمانت تسویه (صندوق تضمین): صندوقی است که به منظور تضمین تسویه وجوه ناشی از انجام معاملات، در شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ایجاد می‌شود.

ز - حساب تسویه: حساب بانکی که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و نیز هر یک از اعضا جهت دریافت‌ها، پرداخت‌ها و هزینه‌های مربوطه (کارمزدها) اوراق بهادار معامله شده به نام خود افتتاح می‌نمایند.

ح - روز تسویه: روز معینی است که تسویه نهایی وجوه و اوراق توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی انجام می‌شود.

ط - **کد مالکیت:** شناسه مشتری جهت انجام معاملات اوراق بهادار در پایگاه داده‌ها است.

ی - **پایگاه داده‌ها:** سامانه‌ای است شامل اطلاعات مورد نیاز درخصوص ناشران اوراق بهادار، اعضا، مالکان اوراق بهادار و هرگونه اطلاعات مربوط به مالکیت اوراق بهادار که توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی راهبری می‌شود.

ک - **کارمزدها:** وجوه ما به ازاء خدمات ارائه شده توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد که سقف آن به تأیید سازمان رسیده است.

فصل دوم: ثبت و سپرده‌گذاری اوراق بهادار

ماده ۲:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ظرف مدت ۱۰ روز کاری پس از دریافت مدارک و مستندات زیر، نسبت به ثبت اوراق بهادار اقدام می‌نماید:

۱- تقاضای کتبی ناشر یا صادرکننده

۲- تأییدیه کتبی بورس مبنی بر پذیرش اوراق بهادار

۳- تصویر مجوز سازمان مبنی بر ثبت یا معافیت از ثبت اوراق بهادار

۴- اسامی مالکان اوراق بهادار ناشر در تاریخ درج در فهرست نرخ‌های بورس که به تأیید صاحبان امضای مجاز ناشر رسیده است، به همراه فرمت الکترونیکی تعیین شده از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

۵- نوع و تعداد اوراق بهادار

تبصره: فقط اوراق بهاداری که اطلاعات آنها کامل باشد قابل ثبت است. مسئولیت صحت، دقت و کامل بودن اطلاعات ارائه شده به عهده ناشر می‌باشد و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مسئولیت درج صحیح اطلاعات فوق را بر عهده خواهد داشت.

ماده ۳:

ناشر موظف است اسامی مالکان اوراق بهادار موضوع بند ۴ ماده ۲ را که حداقل حاوی اطلاعات زیر خواهد بود، مطابق رویه معمول شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تهیه و ارائه نماید:

الف) تعداد مالکان اوراق بهادار

ب) نام کامل، مشخصات شناسنامه‌ای / ثبتی و حسب مورد شماره ملی تمامی مالکان اوراق بهادار

ج) کدپستی ده رقمی و نشانی کامل مالکان اوراق بهادار

د) تابعیت هر یک از مالکان اوراق بهادار

ه) میزان مالکیت هر یک از مالکان اوراق بهادار

و) هرگونه محدودیت تعیین شده برای مالکیت و تعداد اوراق بهادار

ی) مشخصات حساب بانکی متمرکز مالکان اوراق بهادار

ماده ۴:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از دریافت مدارک موضوع ماده ۳ در صورتی که مالکان اوراق بهادار در پایگاه داده‌ها، دارای کد مالکیت نباشند، نسبت به ایجاد آن اقدام می‌نماید.

تبصره: به منظور صدور کد مالکیت برای اشخاص خارجی، دریافت مدارک موضوع قوانین و مقررات مربوط، علاوه بر مدارک موضوع ماده ۳، ضروری است.

ماده ۵:

فقط اوراق بهادار سپرده شده نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی قابل خرید و فروش، وثیقه‌گذاری و یا هر گونه انتقال مالکیت اعم از قهری، قانونی و همچنین سایر انتقالات خارج از ساعات معاملات در بورس یا فرابورس می‌باشند.

تبصره ۱: سپرده نمودن اوراق بهادار توسط مالک یا ناشرانی که از سوی مالک اذن دارند با درخواست کتبی آنها صورت می‌پذیرد.

تبصره ۲: ناشر موظف است پس از افزایش سرمایه، جهت سپرده نمودن کلیه سهام خود اقدام نماید. پس از سپرده شدن اوراق بهادار و صدور گواهی‌های سپرده و نقل و انتقال جدید، گواهی‌های قبلی از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

ماده ۶:

اوراق بهادار ثبت شده و مجاز برای سپرده‌گذاری پس از دریافت کلیه اطلاعات مذکور در مواد قبل و ارائه درخواست کتبی مالک یا ناشر در فرم‌های مخصوص، حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، سپرده می‌شود.

تبصره ۱: اوراق بهادار تحویل شده در مرحله سپرده‌گذاری نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی نگهداری شده و در ازای آن گواهی سپرده و نقل و انتقال صادر می‌شود.

تبصره ۲: سوابق و اسامی مالکان اوراق بهادار سپرده شده نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی حسب اعلام آن شرکت، جایگزین سوابق و فهرست اسامی نزد ناشر می‌شود.

ماده ۷:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در موارد زیر پس از دریافت مستندات یا اخذ مجوزهای لازم، اطلاعات مالکیت مالکان اوراق بهادار را به روز می‌نماید:

الف) افزایش یا کاهش سرمایه ناشر

ب) ادغام یا تجزیه سهام

ج) نقل و انتقالات ناشی از معاملات در بورس یا فرابورس

د) انتقالات قهری و قانونی

ماده ۸:

در صورتیکه مالکان اوراق بهادار، از طرق قانونی نسبت به تغییر موارد ذیل اقدام نمایند، ملزم به اعلام مراتب به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشند. شرکت مزبور، اطلاعات مربوطه در پایگاه داده‌ها را بنا به درخواست آنها و پس از ارائه مدارک قانونی معتبر، مطابق این دستورالعمل به روز خواهد کرد. این اطلاعات شامل موارد زیر خواهد بود:

۱- تغییر مشخصات شناسنامه‌ای / ثبتی

۲- تغییر شماره ملی

۳- تغییر تابعیت

۴- تغییر وضعیت قانونی اشخاص حقوقی

۵- تغییر نشانی

تبصره: در صورت عدم اعلام هر یک از موارد فوق، مسئولیت ضرر و زیان ایجاد شده بر عهده مالک اوراق بهادار خواهد بود.

ماده ۹:

برای دریافت کد مالکیت، سرمایه‌گذاران باید درخواست کتبی خود را به همراه مدارک زیر به کارگزار ارائه نمایند:

الف) اشخاص حقیقی:

۱) کپی مصدق شناسنامه و کارت ملی

۲) کدپستی ده رقمی، نشانی، شماره تلفن، نامبر و پست الکترونیک در صورت وجود

ب) اشخاص حقوقی

۱) شماره ثبت اخذ شده از اداره ثبت شرکتها

۲) روزنامه رسمی تأسیس

۳) آخرین روزنامه رسمی تغییرات شرکت

۴) اساسنامه شرکت

۵) نشانی، شماره تلفن، نامبر و پست الکترونیک در صورت وجود

تبصره ۱: درخصوص بند "ب"، کارگزار مدارک را جهت دریافت کد مالکیت به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارسال می‌نماید.

تبصره ۲: کارگزار، مسوول احراز هویت و تأیید صحت اطلاعات موضوع مواد ۸ و ۹ است که خود در پایگاه داده‌ها درج می‌نماید.

ماده ۱۰:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، باید حداقل اطلاعات زیر را در پایگاه داده‌ها نگهداری نماید:

۱- اطلاعات مالک اوراق بهادار موضوع مواد ۳ و ۸ این دستورالعمل

۲- تعداد، نوع و مشخصات اوراق بهادار (وضعیت دارایی) متعلق به هر مالک در کد مالکیت

۳- اطلاعات مربوط به نقل و انتقالات اوراق بهادار

۴- محدودیت‌های مربوط به مالکیت اوراق بهادار

ماده ۱۱:

کارگزار در موارد زیر به بخشی از پایگاه داده‌ها دسترسی دارد:

الف) ایجاد کد مالکیت برای مشتریان طبق ضوابط تعیین شده

ب) وارد کردن اطلاعات مربوط به نحوه تخصیص اوراق بهادار معامله شده در معاملات گروهی

ج) دسترسی به صورت وضعیت اوراق بهادار سپرده‌گذاری شده مشتریان تحت پوشش وی

ماده ۱۲:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، فهرست مالکان اوراق بهادار ثبت شده را در قبال دریافت کارمزدهای معین به صورت کاغذی و یا الکترونیکی در اختیار ناشر قرار خواهد داد، و ناشر مجاز به ایجاد تغییر یا اصلاح در آن نمی‌باشد.

ماده ۱۳:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌تواند اطلاعات زیر را به صورت کتبی یا الکترونیکی در اختیار مالکان اوراق بهادار قرار دهد:

۱- هرگونه اطلاعات مرتبط با دارایی وی

۲- صورت وضعیت گردش معاملات اوراق بهادار وی

تبصره: صورت وضعیت ذکر شده فاقد ارزش معاملاتی می‌باشد.

فصل سوم: تسویه و پایاپای اوراق بهادار

ماده ۱۴:

حقوق و تعهدات خریدار و فروشنده اوراق بهادار و سایر اشخاص ذینفع مرتبط با معامله، همزمان با انجام معامله مشخص خواهد شد.

ماده ۱۵:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، عملیات پایاپای اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات و انتقال مالکیت اوراق بهادار را بر عهده دارد.

ماده ۱۶:

روز تسویه برای معاملات سهام، سه روز پس از انجام معامله (T+3) و برای معاملات اوراق مشارکت یک روز بعد از انجام معامله (T+1) خواهد بود.

تبصره ۱: در خصوص شرایط مربوط به تحویل اوراق بهادار علاوه بر مفاد این دستورالعمل، ماده ۱۱ آئین‌نامه معاملات در بورس نیز رعایت می‌شود.

تبصره ۲: تسویه و پایاپای معاملات عمده، مطابق مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۷:

مسئولیت تسویه بهای اوراق بهادار خریداری شده در روز تسویه با کارگزار خریدار خواهد بود. در هر حال تحویل اوراق بهادار به خریدار منوط به پرداخت وجه و تسویه وی با کارگزار است.

ماده ۱۸:

در پایان هر روز، بورس یا فرابورس اوراق بهادار مربوطه، پیام الکترونیکی انجام یا عدم انجام معامله را که حاوی اطلاعات مربوط به معاملات انجام شده آن روز می‌باشد، از طریق سامانه معاملاتی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارسال می‌نماید. فایل مذکور حداقل باید شامل موارد زیر در هر معامله باشد:

۱. تاریخ و زمان انجام معامله

۲. نماد معاملاتی

۳. کد مالکیت فروشنده و خریدار اوراق بهادار

۴. کد کارگزار فروشنده و خریدار

۵. تعداد اوراق بهادار

۶. قیمت اوراق بهادار

۷. ارزش کلی معامله

۸. شماره مرجع معامله

ماده ۱۹:

انتقال مالکیت اوراق بهادار سپرده‌گذاری شده، با توجه به اطلاعات روزانه دریافتی، مطابق ماده ۱۸ در کد مالکیت فروشنده و خریدار به صورت مکانیزه ثبت می‌گردد و برای انتقال مالکیت اوراق بهادار نیازی به تأیید مجدد فروشنده یا خریدار نخواهد بود.

ماده ۲۰:

اوراق بهادار بر اساس اطلاعات دریافتی، از کد مالکیت فروشنده به کد مالکیت خریدار منتقل می‌شود و مسئولیت صحت اطلاعات دریافتی بر عهده ارسال‌کننده آن می‌باشد.

ماده ۲۱:

حقوق مالی و غیر مالی اوراق بهادار از قبیل سود سهام، حق تقدم ناشی از افزایش سرمایه، سهام جایزه و حق رأی با قطعیت معامله به خریدار تعلق خواهد داشت.

ماده ۲۲:

به منظور تسویه کامل وجوه، هر کارگزار موظف است حساب یا حساب‌های بانکی تسویه را طبق شرایطی که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مشخص می‌کند افتتاح نماید.

تبصره: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی حق نظارت، دریافت گزارش نقل و انتقالات و به عنوان وکیل کارگزار، حق برداشت از حساب یاد شده را صرفاً به منظور انجام عملیات پایاپای وجوه ناشی از معاملات خواهد داشت.

ماده ۲۳:

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تا پایان هر روز معاملاتی، خالص مبلغی را که باید به هر کارگزار پرداخت یا از او دریافت کند، برای روز تسویه محاسبه و به صورت اطلاعیه از طریق سامانه مکانیزه، برای کارگزار مربوطه ارسال می‌نماید. این مبلغ با کسر ارزش کل خرید اوراق بهادار توسط کارگزار از ارزش کل فروش اوراق بهادار توسط وی، محاسبه می‌شود. در محاسبه ارزش خالص معامله، مالیات، کارمزدها و سایر کسورات نیز مد نظر قرار می‌گیرد.

ماده ۲۴:

در پایان روز معاملاتی، دو اطلاعیه به صورت مکانیزه برای کارگزاران ارسال می‌شود:

۱- اطلاعیه در خصوص پایاپای روزانه کارگزار که باید شامل موارد زیر باشد؛

۱. روز انجام معامله

۲. نام و کد کارگزار

۳. شماره اطلاعیه

۴. اقلام بدهکار و بستانکار کارگزار

۵. تاریخ تسویه

۲- اطلاعیه درخصوص تک تک معاملات به صورت جداگانه که باید شامل موارد زیر باشد:

۱. تاریخ و ساعت انجام معامله

۲. نام و کد مشتری کارگزار

۳. شماره مرجع معامله

۴. ارقام بدهکار و بستانکار مشتری کارگزار

۵. تاریخ تسویه

ماده ۲۵:

درخصوص معاملات سهام و حق تقدم آن، کارگزار بدهکار موظف است مبلغ اعلام شده وفق ماده ۲۳ را حداکثر تا ساعت ۱۰ سومین روز پس از انجام معامله (T+3) به حساب تسویه نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید. **تبصره:** در خصوص معاملات اوراق مشارکت، کارگزار بدهکار باید مبلغ اعلام شده وفق ماده ۲۳ را حداکثر تا ساعت ۱۰ روز پس از معامله (T+1) به حساب تسویه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید.

ماده ۲۶:

در روز تسویه، وجوه از حساب تسویه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی برداشت و به حساب بانکی مخصوص کارگزاران بستانکار واریز می‌گردد. مبالغ واریزی به حساب هر کارگزار بستانکار برابر است با خالص مبلغ وفق ماده ۲۳.

ماده ۲۷:

کارگزار موظف است چنانچه درخصوص اطلاعیه‌ای که طبق ماده ۲۴ دریافت می‌نماید، اعتراض موجه و قابل قبولی دارد، حداکثر تا ساعت ۱۵ فردای روز ارسال اطلاعیه اعتراض خود را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اعلام نماید، مگر اینکه کارگزار اطلاعیه دیگری با عنوان اصلاح اطلاعیه اول دریافت کند.

ماده ۲۸:

چگونگی ارائه اطلاعات توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به بانک مشخص شده به عنوان بانک تسویه، مطابق توافقی خواهد بود که با آن بانک به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۹:

در صورت عدم رعایت مفاد این دستورالعمل و نقض تعهدات کارگزار، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ضمن اطلاع به سازمان، اقدامات زیر را حسب مورد انجام می‌دهد:

الف) در صورت ایجاد صندوق ضمانت تسویه، انتقال مبالغ موضوع ماده ۲۳ از منابع در اختیار صندوق ضمانت تسویه به حساب تسویه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

ب) پیگیری وصول مطالبات و خسارات وارده به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از کارگزار حسب مورد در هیأت داوری یا سایر مراجع ذیصلاح

ج) قطع بخشی از خدمات قابل ارائه به کارگزار عضو براساس مقررات مربوطه

د) برداشت وثایق کارگزار به نفع صندوق ضمانت تسویه یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

ماده ۳۰:

در موارد خاصی که معاملات مطابق قوانین و مقررات و به صورت شرایطی انجام می‌پذیرد و در این دستورالعمل پیش‌بینی نشده است، تسویه می‌تواند با تأخیر مطابق مقررات مربوط انجام شود. در این صورت بورس یا فرابورس موظف است مراتب را در همان روز معامله به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اعلام نماید.

ماده ۳۱:

انتقالات قهری، قانونی و قضایی مشمول پرداخت کارمزدهای مربوطه نخواهد بود. انجام این انتقالات منوط به ارایه مستندات و مدارک لازم براساس مقررات شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از جمله تأییدیه مالیاتی می‌باشد. بابت این انتقالات وجوهی از طریق سیستم تسویه و یا پایاپای منتقل نخواهد شد.

ماده ۳۲:

تسویه خارج از پایاپای پس از تکمیل فرم‌های مربوطه توسط کارگزار و تأیید بورس یا فرابورس و ابلاغ آن به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در همان روز معاملاتی امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۱: تسویه خارج از پایاپای پس از کسر مالیات و کارمزدهای مربوطه انجام می‌شود.

تبصره ۲: فرم‌های موضوع این ماده حسب مورد توسط بورس یا فرابورس تهیه می‌شود.

ماده ۳۳:

جزئیات مربوط به صندوق ضمانت تسویه، تعهدات کارگزار، دامنه مجاز معاملات، شرایط عضویت و تسویه معاملات اعتباری طبق ضوابطی است که به پیشنهاد هیأت مدیره شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به تصویب سازمان خواهد رسید.

ماده ۳۴:

این دستورالعمل شامل موارد قرض‌دهی و قرض‌گیری نمی‌باشد و این مورد در صورت تأیید سازمان، مطابق دستورالعمل جداگانه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به تصویب سازمان خواهد رسید.

ماده ۳۵:

مفاد این دستورالعمل، با پیشنهاد هیأت مدیره شرکت سپرده‌گذاری مرکزی یا سازمان و پس از تصویب سازمان، قابل تغییر خواهد بود. مرجع تفسیر مفاد این دستورالعمل سازمان می‌باشد.

دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط بورس اوراق بهادار تهران (مصوب)

۱۳۸۸/۴/۶ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

در اجرای ماده ۳۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴، این دستورالعمل شامل ۱۲ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۸/۴/۶ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

۱. اطلاعات معاملات: اطلاعات مندرج در ماده ۲ این دستورالعمل است.
۲. انتشار: اعلان عمومی اطلاعات معاملات است.
۳. بورس: شرکت بورس اوراق بهادار تهران (سهامی عام).
۴. مقررات: اعم است از مصوبات هیئت وزیران، شورا، سازمان و نیز مصوبات سایر مراجع در حدود اختیارات تفویض شده به آنان تحت هر عنوان از قبیل آیین نامه، دستورالعمل، رویه اجرایی و بخشنامه در خصوص بازار اوراق بهادار و فعالان آن که جهت اجرا ابلاغ شده باشند.

فصل دوم - موارد انتشار

ماده ۲- آن بخش از اطلاعات معاملاتی که باید توسط بورس منتشر شود عبارت است از:

- الف - اطلاعاتی که بایستی به تفکیک ورقه بهادار و ناشر اعلام شود، شامل:
۱. فهرست نام و نماد اوراق، آخرین وضعیت نماد (متوقف، معلق، باز) با ذکر دلیل توقف یا تعلیق و همچنین موقعیت در بازارها و تابلوها؛
 ۲. تاریخ یا دوره معامله - جلسه معاملاتی؛
 ۳. قیمت شامل آغازین، کمترین، بیشترین، میانگین و پایانی؛
 ۴. حجم و ارزش معاملات؛
 ۵. تغییرات قیمت پایانی نسبت به قیمت پایانی روز گذشته بر حسب ریال و درصد؛
 ۶. تعداد دفعات معامله؛
 ۷. تعداد خریداران و فروشندگان به تفکیک حقیقی و حقوقی؛
 ۸. حجم و ارزش معاملات به تفکیک خرد، بلوکی و عمده؛
 ۹. حجم و ارزش معاملات به تفکیک خریداران و فروشندگان حقیقی و حقوقی؛
 ۱۰. حجم و ارزش معاملات به تفکیک بازارهای مختلف سامانه معاملات از جمله عادی و بلوک؛
 ۱۱. نام و میزان سهام سهامداران حقوقی بالای یک درصد ناشر؛
- ب - اطلاعات تجمیعی کل بورس، بازارها و صنایع شامل:

۱. شاخص‌ها طبق مقررات مربوطه و اطلاعات مربوط به تاثیر هر نماد بر شاخص کل؛
۲. حجم، ارزش و تعداد دفعات معاملات؛
۳. تعداد اوراق بهادار پذیرفته شده و تعداد اوراق بهادار معامله شده به تفکیک نوع اوراق از جمله سهام، حق تقدم سهام، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار پذیرفته شده؛
۴. تعداد خریداران و فروشندگان به تفکیک حقیقی و حقوقی؛
۵. معاملات انجام شده به تفکیک بلوکی، عمده و خرد و همچنین به تفکیک خریداران و فروشندگان حقیقی و حقوقی؛

ج- سایر موارد:

۱. اطلاعات مربوط به بازگشایی نمادهای معاملاتی از قبیل زمان بازگشایی و دلیل توقف، حداقل ۱۵ دقیقه قبل از بازگشایی؛
 ۲. آگهی عرضه اولیه اوراق بهادار، طبق مقررات مربوطه؛
 ۳. هرگونه تغییر در طبقه‌بندی صنعت یا بازار و تابلوی معاملاتی نماد، حداقل یک روز کاری قبل از اعمال؛
 ۴. هرگونه تغییر در حجم مینا و دامنه نوسان قیمت عادی سهم، حداقل دو روز کاری قبل از اعمال؛
 ۵. هرگونه تغییر در زمان شروع، خاتمه و یا در طول مدت جلسه رسمی معاملاتی حداقل ۱۵ روز قبل از اعمال؛
 ۶. توقف نماد به دلیل برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام شرکت‌ها، برگزاری جلسه هیئت مدیره‌ای که طی آن مقرر است در خصوص اختیارات تفویض شده توسط مجمع عمومی فوق‌العاده در خصوص افزایش سرمایه تصمیم‌گیری شود و یا سررسید پرداخت سود علی‌الحساب یا سررسیدهای اوراق مشارکت و ابزارهای مشابه، قبل از شروع جلسه رسمی معاملاتی که در پایان آن نماد جهت موارد مذکور متوقف می‌گردد؛
 ۷. اطلاعیه عرضه عمده سهام طبق مقررات مربوطه؛
 ۸. اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی طبق مقررات مربوطه؛
 ۹. سابقه توقف و بازگشایی نمادها شامل تاریخ و زمان توقف، تاریخ و زمان بازگشایی برای مدت حداقل یکسال قبل؛
 ۱۰. سابقه مشمولیت نمادها در گره معاملاتی برای مدت حداقل یکسال قبل؛
- ماده ۳-** انتشار اطلاعات مربوط به جزئیات نحوه ثبت سفارشات در سامانه معاملاتی مجاز نبوده و صرفاً انتشار قیمت و حجم تجمعی بهترین ۳ سفارش خرید و فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی به تفکیک نماد معاملاتی مجاز می‌باشد.

فصل سوم- زمان بندی و شیوه انتشار

ماده ۴- اطلاعات موضوع بندهای الف و ب ماده ۲ این دستورالعمل باید در زمان‌های مقرر زیر منتشر شود:

۱. اطلاعات روزانه، حداکثر تا پایان وقت همان روز؛
 ۲. اطلاعات هفتگی، حداکثر تا پایان آخرین روز معاملاتی هفته؛
 ۳. اطلاعات ماهانه، حداکثر تا پایان آخرین روز معاملاتی ماه.
- تبصره ۱:** انتشار اطلاعات موضوع این دستورالعمل در فواصل زمانی کوتاهتر و در حین بازار نیز توسط بورس امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: یک نسخه از اطلاعات منتشره موضوع بندهای ۱ تا ۳ این ماده باید پس از

تأیید بورس به صورت کاغذی و الکترونیکی در سوابق بورس نگهداری شود.

ماده ۵- اطلاعات منتشره توسط بورس در حکم سند رسمی است و بورس در قبال صحت و سقم اطلاعات منتشره مسئول می‌باشد.

ماده ۶- به منظور اطمینان از دسترسی هم زمان، منصفانه و عادلانه عموم به اطلاعات معاملات، بورس موظف است این اطلاعات را در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل، در سایت اینترنتی رسمی خود منتشر نماید.

ماده ۷- بورس مکلف است سابقه اطلاعات معاملات منتشره را پس از تاریخ انتشار، از طریق سایت رسمی خود همواره در دسترس عموم قرار دهد.

فصل چهارم - سایر ضوابط

ماده ۸- بورس می‌تواند انتشار اطلاعات معاملات را طبق قراردادهای معین به شخص یا اشخاص دیگری واگذار کند، لیکن مسئولیت‌های مندرج در این دستورالعمل کماکان بر عهده بورس است.

ماده ۹- مفاد این دستورالعمل محدودیتی برای بورس جهت فروش و توزیع اطلاعاتی که مطابق این دستورالعمل و مقررات مجاز به انتشار آن می‌باشد، ایجاد نمی‌کند.

ماده ۱۰- انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به معاملات توسط بورس منحصراً در محدوده مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات مجاز می‌باشد. انتشار هرگونه اطلاعات خارج از موارد مصوب منوط به محرمانه نبودن این اطلاعات و کسب مجوز از سازمان خواهد بود.

تبصره ۱: رعایت مفاد این ماده توسط سایر اشخاص مجاز که به هر نحو اقدام به انتشار اطلاعات معاملات بورس می‌نمایند نیز الزامی است.

ماده ۱۱- نقض ضوابط این دستورالعمل از جمله موارد زیر تخلف محسوب شده و هیئت مدیره سازمان براساس مقررات به آن رسیدگی خواهد کرد:

۱- تأخیر در انتشار اطلاعات

۲- عدم انتشار اطلاعات

۳- انتشار اطلاعات ناقص

۴- انتشار اطلاعات خلاف واقع

۵- انتشار اطلاعاتی که طبق مقررات، بورس مجاز به انتشار آن نیست

ماده ۱۲- در صورتی که بورس نسبت به اصلاح اطلاعات منتشره قبلی موضوع این دستورالعمل اقدام نماید مکلف است دلیل یا دلایل آن را ذیل اطلاعات اصلاح شده‌ای که منتشر می‌کند درج نماید.

ضوابط ایجاد کد مجازی تجمیعی جهت انجام معاملات عمده (مصوب)

هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار) ۱۳۸۷/۸/۱۹

ماده ۱ - "کد مجازی تجمیعی" معاملات عمده سهام پذیرفته شده در بورس به درخواست کارگزار فروشنده جهت فروش تجمیعی سهام در معاملات عمده در سامانه معاملاتی بورس ایجاد می‌گردد تا سهام فروشندگان متعدد در یک کد معاملاتی واحد تجمیع شده و به صورت یکجا جهت فروش عرضه شود.

ماده ۲ - تعداد سهام هر مشارکت کننده در کد تجمیعی باید در زمان ارائه درخواست حداقل ۵ درصد از کل سرمایه شرکت بوده و مجموع سهام مشارکت کنندگان در کد تجمیعی معاملات عمده باید حداقل ۲۰ درصد از کل سرمایه شرکت باشد. همچنین میزان مالکیت هر مشارکت کننده طی دوره یکساله قبل از تاریخ درخواست نباید کمتر از ۵ درصد کل سرمایه شرکت باشد.

تبصره: در صورتی که سهام شناور شرکتی بیش از حداقل‌های مندرج در دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران بوده و کلیه مشارکت کنندگان در کد تجمیعی، همگروه (دارای کنترل کننده مشترک) باشند، علی‌رغم نداشتن برخی از شرایط ماده ۲ این ضوابط، انجام معامله در کد تجمیعی معاملات عمده با موافقت هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار امکان پذیر است.

ماده ۳ - کارگزار پس از اخذ سفارش و وکالتنامه فروش از فروشندگان، اقدام به ارائه درخواست ایجاد کد مجازی تجمیع سهام در آن کد به وکالت از فروشندگان می‌نماید. پس از ایجاد کد تجمیعی، انجام معامله در این کد از هر حیث تابع مقررات مربوط به معاملات عمده به ویژه دستورالعمل اجرائی معاملات عمده نوع اول و دوم در بورس مربوطه می‌باشد.

تبصره: فرم وکالتنامه فروش، به پیشنهاد بورس مربوطه و تأیید معاونت حقوقی سبا تنظیم می‌شود.

ماده ۴ - کلیه هزینه‌های معامله به نسبت میزان سهام هر یک از فروشندگان بین آنها تسهیم و توسط کارگزار اخذ می‌گردد.

ماده ۵ - کارگزار موظف است درخواست انجام معامله عمده و فهرست کدهای فروشندگان به انضمام رونوشت درخواست فروش و وکالتنامه فروش را به بورس مربوطه ارائه نماید. بورس پس از بررسی درخواست و موافقت با انجام معامله مذکور فهرست فروشندگان را جهت تخصیص دارایی به کد مجازی تجمیعی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ارسال می‌نماید. شرکت مذکور براساس نامه بورس اقدام به مسدود کردن سهام فروشندگان و تخصیص دارایی به کد مجازی تجمیعی می‌نماید.

تبصره: تغییر در فهرست کدهای فروشندگان پس از ارائه درخواست کارگزار به بورس امکان پذیر نخواهد بود.

این ضوابط در ماده ۵ و ۳ تبصره در تاریخ ۸۷/۰۸/۱۹ در یکصد و بیست و یکمین جلسه هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب رسید.

چارچوب نقل و انتقال اوراق بهادار بین کد اصلی و کد مجازی مالک اوراق بهادار

(مصوب ۱۳۸۷/۷/۲ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

۱ - مقرر گردید نقل و انتقال اوراق بهادار بین کد اصلی و کد مجازی مالک اوراق بهادار در خصوص موارد زیر با رعایت چهارچوب شرایط مقرر در بند (۲) این مصوبه انجام شود.

الف) انتقال اوراق بهادار از کد بازارگردانی یا بازارسازی به مالک یا مالکان آن طبق قراردادها و سایر مدارک و مستندات مربوطه

ب) انتقال اوراق بهادار از کد سبدهای مشاع و صندوق‌های سرمایه‌گذاری که به صورت شخصیت حقوقی مستقل نمی‌باشند، به ترتیب به سرمایه‌گذاران همان سبد مشاع یا صندوق سرمایه‌گذاری، در هنگام تصفیه با شرایط مورد نظر سبا.

۲ - متقاضی یا متقاضیان مذکور در بند (۱)، باید ابتدا تقاضای خود را به سازمان بورس و اوراق بهادار (سبا) ارائه نمایند. این درخواست باید حاوی اطلاعات زیر باشد و به امضای کلیه مالکان اوراق بهاداری که تقاضای انتقال اوراق بهادار آنها ارائه شده است، برسد:

- تاریخ ارائه تقاضا

- هویت متقاضی یا متقاضیان و نشانی آنها

- مشخصات و تعداد اوراق بهاداری که درخواست انتقال آنها ارائه شده است، کد یا کدهای معاملاتی مربوطه و هویت مالکان آن اوراق بهادار به تفکیک

- کد یا کدهای معاملاتی که اوراق بهادار مورد نظر به آنها منتقل می‌شوند

- دلایل ارائه تقاضای انتقال

- سایر مدارک و مستندات لازم

در صورتی که تقاضا به شرح فوق بدون نقص بوده و انتقال اوراق بهادار تقاضا شده، انتقال مالکیت محسوب نشده و صرفاً انتقال از :

- کد معاملاتی یک مالک به کد معاملاتی همان مالک، یا

- کد معاملاتی چند مالک به کد معاملاتی همان مالکان به نسبت مالکیت آنها، محسوب شود.

آن‌گاه سبا انتقال را تأیید و برای اجرا به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه مربوطه ارسال می‌نماید.

ضوابط تأسیس صندوق‌های زمین و ساختمان (مصوب ۱۳۸۷/۵/۲۸ شورای عالی بورس و اوراق بهادار)

ماده (۱) اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این آیین‌نامه نیز کاربرد دارند. سایر واژه‌ها دارای معانی زیر می‌باشند:

۱- **صندوق زمین و ساختمان:** منظور نهاد مالی موضوع ماده ۲ این ضوابط می‌باشد که در این ضوابط به اختصار صندوق نامیده می‌شود.

۲- **واحد سرمایه‌گذاری:** کوچکترین جزء سرمایه صندوق زمین و ساختمان است.

۳- **سازمان:** منظور سازمان بورس و اوراق بهادار، موضوع ماده ۵ قانون بازار اوراق بهادار می‌باشد.

۴- **قانون:** منظور قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی است.

۵- **آیین‌نامه اجرایی قانون:** منظور آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۵/۶/۲۰ هیأت وزیران است.

ماده (۲) صندوق، شخص حقوقی است که با اخذ مجوز از سازمان تأسیس و به جمع‌آوری وجوه از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و تخصیص آن به ساخت پروژه یا پروژه‌های ساختمانی می‌پردازد.

ماده (۳) براساس ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی قانون، صندوق از مصادیق نهادهای مالی موضوع بند ۲۱ ماده (۱) قانون، محسوب می‌شود. صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده ۱۴ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۸۷، با رعایت ضوابط حاضر و در قالب صندوق‌های زمین و ساختمان تأسیس می‌شوند.

ماده (۴) گواهی سرمایه‌گذاری که معرف تعداد واحدهای سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار در صندوق است، به موجب ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی قانون از جمله مصادیق اوراق بهادار قابل معامله موضوع بند ۲۴ ماده (۱) قانون، محسوب می‌شوند.

ماده (۵) مسئولیت دارندگان گواهی‌های سرمایه‌گذاری، محدود به مبلغ سرمایه‌گذاری آنها در صندوق است. سایر حقوق و تکالیف دارندگان گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود.

ماده (۶) صندوق حداکثر ظرف ۳ ماه پس از دریافت مجوز تأسیس از سازمان، به عنوان مؤسسه غیرتجارتی نزد مرجع ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجارتی به ثبت رسیده و با ارائه مدارک ثبت به سازمان، با رعایت این ضوابط به عنوان نهاد مالی نزد سازمان نیز به ثبت می‌رسد. در غیر این صورت مجوز تأسیس صندوق از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

ماده (۷) صندوق با رعایت قوانین مربوط به مؤسسات غیرتجارتی، تابع اساسنامه خود

است. اساسنامه این صندوق‌ها باید مطابق نمونه‌ای باشد که به تصویب هیأت مدیره سازمان رسیده است. پیش‌بینی موارد زیر در اساسنامه صندوق ضروری است:

۱- نام صندوق که باید عبارت «صندوق زمین و ساختمان» در ابتدای آن تصریح شده باشد؛

۲- ذکر مدت فعالیت صندوق؛

۳- ارکان صندوق، شیوه انتخاب و حدود وظایف و مسئولیت‌های آنها در مقابل صندوق و سرمایه‌گذاران؛

۴- حقوق و تعهدات سرمایه‌گذاران صندوق؛

۵- شیوه تصمیم‌گیری در صندوق؛

۶- صاحبان امضای مجاز از طرف صندوق یا نحوه انتخاب آنها؛

۷- نحوه تصفیه صندوق در صورت انحلال یا خاتمه فعالیت آن؛

۸- نحوه انتشار اطلاعیه‌ها و آگهی‌های صندوق؛

۹- نحوه تهیه گزارش‌ها و صورت‌های مالی صندوق و نحوه رسیدگی به آنها.

تبصره ۱: کلیه ارکان صندوق باید قبول سمت نموده و طی آن وظایف و مسئولیت‌های خود را طبق اساسنامه صندوق و سایر مقررات بپذیرند و نسخه‌ای از آن به سازمان ارائه شود. هویت و اقامتگاه ارکان صندوق و صاحبان امضای مجاز و حدود اختیارات آنها براساس مقررات مربوطه در روزنامه رسمی کشور منتشر می‌شود.

تبصره ۲: صلاحیت حرفه‌ای، تخصصی و تجربی ارکان صندوق باید به تأیید سازمان برسد. سازمان می‌تواند در تعیین صلاحیت‌های ارکان صندوق از مدارک حرفه‌ای و تأییدیه‌هایی که توسط سایر مراجع ذیصلاح نظیر سازمان نظام مهندسی کشور، جامعه حسابداران رسمی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری صادر می‌شود، استفاده نماید.

تبصره ۳: صندوق موظف است دفاتر ثبت وقایع مالی خود را وفق قوانین و مقررات، تنظیم و نگهداری کند و صورت‌های مالی را با رعایت استانداردهای حسابداری، تهیه نماید.

ماده (۸) فعالیت صندوق تحت نظارت سازمان است و این صندوق‌ها ملزم به رعایت دستورالعمل‌های مصوب مربوط سازمان می‌باشند. سازمان مرجع رسیدگی به تخلف صندوق و ارکان آن از قوانین، مقررات و اساسنامه صندوق می‌باشد و می‌تواند در حدود اختیارات قانونی خود، برای صندوق‌ها دستورالعمل انضباطی وضع و اجرا نماید.

ماده (۹) هرگونه اختلاف ارکان صندوق با یکدیگر و با سرمایه‌گذاران صندوق در مواردی که مربوط به صندوق می‌شود و همچنین هرگونه اختلاف صندوق با سایر اشخاص ذیربط که به تشخیص سازمان ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها باشد، مشمول ماده ۳۶ قانون بوده و براساس این ماده رسیدگی می‌شود. سازمان مرجع تعیین کانون مربوطه برای سازش در این گونه اختلافات است. در صورتی که به تشخیص سازمان، هیچ‌کدام از کانون‌های تشکیل شده، صالح به سازش در مورد اختلافات موضوع این ماده نباشد، تا تشکیل کانون مربوطه، وظایف مربوط به آن کانون به عهده سازمان است.

ماده (۱۰) در صورتی که هر یک از ارکان یا مدیران صندوق، در انجام وظایف و مسئولیت‌های خود قصور، تقصیر تا تخلف داشته باشند یا مفاد قوانین و مقررات مربوطه یا اساسنامه صندوق را نقض کنند، حسب مورد به صورت انفرادی

یا تضامنی در مقابل صندوق، سرمایه‌گذاران صندوق و اشخاص ثالث، مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می‌باشند. در صورتی که خسارت حاصله ناشی از عمل دو یا چند رکن یا مدیر صندوق باشد، مرجع رسیدگی به تخلفات، حدود مسئولیت هر یک را در جبران خسارت تعیین می‌کند.

ماده (۱۱) هرگونه تصمیم، ایجاد تعهد یا اقدام هر یک از ارکان و مدیران صندوق یا نمایندگان آنها که در حدود وظایف و مسئولیت خود صورت می‌پذیرد، در مقابل سرمایه‌گذاران صندوق و اشخاص ثالث معتبر است. در صورتی که این‌گونه موارد خارج از حدود وظایف و مسئولیت آنها باشد، مسئولیت ایفای تعهدات در مقابل سرمایه‌گذاران صندوق و اشخاص ثالث یا جبران خسارات وارده به آنها، متضامناً به عهده ارکان یا مدیران مربوطه خواهد بود. در مورد جبران خسارات موضوع این ماده، نمایندگان هر یک از ارکان یا مدیران صندوق، متضامناً با رکن یا مدیر مربوطه مسئولیت خواهند داشت.

ماده (۱۲) مجوز عرضه عمومی واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق پس از تأسیس و ارائه مدارک لازم، توسط سازمان صادر می‌گردد.

ماده (۱۳) فعالیت صندوق در شرایط زیر، خاتمه یافته و مراحل تصفیه و انحلال طبق اساسنامه انجام می‌پذیرد:

- ۱- انقضای مدت فعالیت صندوق مگر این که مدت قبل از انقضاء تمدید شده باشد؛
- ۲- در صورتی که صندوق موضوعی را که برای آن تشکیل شده است، انجام داده یا انجام آن غیر ممکن گردد؛
- ۳- با تصمیم رکن یا ارکانی که طبق اساسنامه اختیار تصمیم‌گیری در مورد خاتمه فعالیت را دارند؛
- ۴- در صورت صدور حکم قطعی دادگاه مبنی بر خاتمه فعالیت یا انحلال؛
- ۵- در صورت لغو مجوز صندوق توسط سازمان؛
- ۶- در صورت تحقق شرایطی که در اساسنامه صندوق پیش‌بینی شده است.

تبصره ۱: در صورت خاتمه فعالیت صندوق، شخصیت حقوقی آن تا اتمام مراحل تصفیه و انحلال باقی می‌ماند.

تبصره ۲: خاتمه فعالیت و تصفیه صندوق براساس بندهای ۱، ۲، ۳ و ۶ این ماده، منوط به تأیید سازمان است.

تبصره ۳: ناظر منتخب سازمان بر فرآیند تصفیه و انحلال صندوق نظارت می‌کند. کلیه ارکان صندوق موظفند اطلاعات موردنظر ناظر سازمان را در اختیار وی قراردهند.

تبصره ۴: در تصفیه صندوق، پرداخت حقوق سرمایه‌گذاران بر پرداخت مطالبات ارکانی که در تصفیه صندوق مسئولیت اجرایی یا نظارتی دارند، مقدم است.

ماده (۱۴) دستورالعمل اجرایی این ضوابط به تصویب سازمان بورس و اوراق بهادار می‌رسد.

ماده (۱۵) این ضوابط در ۱۵ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۲۸ به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است.

ضوابط نقل و انتقال سهام خارج از ساعت معاملات (مصوب ۱۳۸۷/۵/۱ شورای عالی بورس و اوراق بهادار)

الحاقی به مقررات معاملات بورس اوراق بهادار تهران: ضوابط نقل و انتقال سهام خارج از ساعت معاملات

ماده ۱ - سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بازنشستگی کشوری یا سایر اشخاص، نهادها و سازمانهای مشابه که سهامی را بابت طلب خود از دولت دریافت می کنند می توانند با رعایت مقررات بورس آن را به شرکت های تحت مالکیت و کنترل خود که حداقل ۹۵ درصد از سهام آنها را بصورت مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دارند، خارج از جلسه رسمی معاملات انتقال دهند.

ماده ۲ - درخصوص معاملاتی که قبلاً انجام شده است، سازمان ها یا نهادهای مذکور حداکثر ۳۰ روز پس از تاریخ ابلاغ این مصوبه می توانند نسبت به انتقال فوق الذکر و با قیمت پایانی روزانه سهم در تاریخ انتقال، اقدام نمایند.

ماده ۳ - درخصوص معاملاتی که پس از تاریخ این مصوبه انجام شود، انجام معامله انتقالی فوق الذکر حداکثر ۳۰ روز پس از انجام معامله انتقالی از دولت و با قیمت انتقال اولیه، امکان پذیر می باشد.

ماده ۴ - این معاملات در نماد معاملاتی اصلی سهم با پرداخت کلیه هزینه ها و کارمزدهای معاملاتی مانند معاملات عادی انجام می شود.

ماده ۵ - این ضوابط در ماده ۵ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱ به تصویب شورای عالی بورس رسید.

دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش دهی دارندگان اطلاعات نهانی (مصوب)

۱۳۸۶/۱۰/۱۱ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش دهی دارندگان اطلاعات نهانی، در اجرای تبصره ۲ ماده ۴۶ قانون بازار اوراق بهادار در جلسه مورخ ۸۶/۱۰/۱۱ توسط هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب رسید.

ماده ۱) اصطلاحات بکار رفته در این دستورالعمل عبارتند از:

الف) "شخص گزارش دهنده": عبارت است از هر یک از اشخاص موضوع تبصره ۱ ماده ۴۶ قانون بازار اوراق بهادار که براساس تبصره ۲ همان ماده مکلف به گزارش دهی می‌باشد.

ب) فرم شماره (۱): فرمی است که "شخص گزارش دهنده" به منظور اعلام مشخصات خود به عنوان دارنده اطلاعات نهانی تکمیل و به سازمان بورس و اوراق بهادار و بورس اوراق بهادار تهران ارسال می‌کند.

ج) فرم شماره (۲): فرمی است که "شخص گزارش دهنده" مکلف به تکمیل آن پس از انجام معامله، هرگونه تغییر در مالکیت اوراق بهادار و یا تغییر رابطه وی با ناشر اوراق بهادار می‌باشد.

د) فرم شماره (۳): فرمی است که شرکت مکلف به تکمیل و ارائه آن به سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

ماده ۲) "اشخاص گزارش دهنده" که نسبت به ناشر پذیرفته شده در بورس دارنده اطلاعات نهانی محسوب می‌شوند عبارتند از:

الف) مدیران شرکت شامل اعضای هیئت مدیره، هیئت عامل، مدیرعامل و معاونان آنان،

ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت،

ج) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان،

د) مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت مدیره شرکت سرمایه‌پذیر باشند،

ه) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به اطلاعات نهانی دسترسی دارند. سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند اشخاص مشمول این بند را حسب مورد تعیین نماید.

تبصره: اشخاص حقیقی موضوع بندهای این ماده، طبق این دستورالعمل مکلف به گزارش دهی می‌باشند.

ماده ۳) "شخص گزارش دهنده" مکلف است، اطلاعات مورد نظر از جمله اطلاعات معاملات اوراق بهادار به شرح

"فرم‌های شماره ۱ و ۲" این دستورالعمل را ظرف مهلت‌های مقرر در این ماده به اطلاع سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران برساند:

الف - تکمیل و ارائه "فرم شماره ۱" حداکثر ۱۵ روز پس از اینکه به عنوان دارنده اطلاعات نهانی شناخته شود.

ب - تکمیل و ارائه "فرم شماره ۲" حداکثر ۱۵ روز پس از:

انجام معامله

تغییر در مالکیت اوراق بهادار

تغییر رابطه "شخص گزارش دهنده" با ناشر.

ماده ۴) "شخص گزارش دهنده" مرتبط با ناشران اوراق بهاداری که در بورس پذیرفته می‌شوند موظف است "فرم شماره ۱" را پس از پذیرش در بورس و قبل از عرضه اولیه اوراق، تکمیل و ارائه نماید.

ماده ۵) در صورتیکه رابطه شخص گزارش دهنده با ناشر به گونه‌ای تغییر یابد که دیگر نسبت به ناشر دارنده اطلاعات نهانی محسوب نشود موظف است مراتب را طبق فرم شماره ۲ به سازمان بورس و اوراق بهادار و بورس اوراق بهادار تهران اعلام کند.

ماده ۶) شرکت مکلف است فهرست "اشخاص گزارش دهنده" را مطابق "فرم شماره ۳" به سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران گزارش دهد. هرگونه تغییر در فهرست مزبور باید ظرف یک هفته اطلاع داده شود.

ماده ۷) مسئولیت صحت اطلاعات گزارش شده برعهده "شخص گزارش دهنده‌ای" است که ذیل فرمهای مربوطه را امضا می‌نماید.

تبصره: در صورت تکمیل فرم به صورت الکترونیکی، استفاده از علایم شناسایی منحصر به فرد تخصیص داده شده به "شخص گزارش دهنده" از قبیل شناسه کاربری و رمز عبور و امضای الکترونیکی در حکم امضای نامبرده از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل بوده و قابلیت استناد قانونی خواهد داشت.

ماده ۸) آئین‌نامه اجرایی انتشار اخبار معاملات براساس اطلاعات درونی (مصوب جلسه ۱۳۷۸/۷/۲۵ شورای بورس) و سایر مقررات مغایر این دستورالعمل لغو می‌گردد.

ماده ۹) این دستورالعمل در ۹ ماده و ۲ تبصره به تصویب رسیده و از ابتدای سال ۱۳۸۷ لازم‌الاجرا می‌باشد.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار در خصوص

کارگزاری‌های عضو (مصوب ۸۶/۵/۳ هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

در جهت اجرای مفاد بند ۶ ماده (۱) و ماده (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و به منظور تعیین وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار تهران در خصوص کارگزاری‌های عضو خود، این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۳ به تصویب هیأت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده (۱)

اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

الف - **قبا** : قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴.

ب - **سبا** : سازمان بورس و اوراق بهادار.

ج - **بورس**: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

د - **کارگزار** : منظور کارگزار عضو بورس اوراق بهادار تهران است.

ماده (۲)

بورس پس از دریافت گزارش‌های ماهانه مطابق مقررات مربوطه، فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری‌ها را مطابق پیوست شماره (۱)، تکمیل می‌نماید و در صورت مشاهده هرگونه نقص، موضوع را ظرف هفت روز کاری کتباً به کارگزاری مربوطه اطلاع می‌دهد. وجود هر گونه نقص در گزارش‌های مذکور براساس این فرم، به منزله عدم دریافت گزارش توسط **بورس** می‌باشد.

تبصره (۱): در صورتی که کارگزار در طول یک سال بیش از یک‌بار در ارسال گزارش‌های موضوع این ماده، مهلت‌های تعیین شده در مقررات مربوطه را رعایت ننماید، **بورس** موظف است موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** گزارش نماید.

ماده (۳)

در صورتی که گزارش‌های ماهانه دریافتی موضوع ماده (۲) دارای نقص نباشد، **بورس** حداکثر ظرف ۱۵ روز کاری پس از دریافت این گزارش‌ها، فرم بررسی ماهانه کارگزاری‌ها را برای هر کارگزاری مطابق پیوست شماره (۲) تکمیل، و در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات مذکور در این فرم منفی باشد، توضیح کارگزاری را ظرف ۱۰ روز کاری پس از اتمام مهلت تکمیل این فرم، دریافت و در صورت قانع‌کننده نبودن توضیحات کارگزاری، ظرف هفت روز کاری بعد به همراه نظرات خود به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** ارسال می‌نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مراجع مذکور نخواهد بود.

ماده (۴)

بورس قبل از آغاز هر سال برنامه رسیدگی سالانه خود را تهیه و به سازمان اطلاع می‌دهد. سازمان نظرات اصلاحی خود را در مورد این برنامه به بورس اعلام می‌نماید.

ماده (۵)

بورس در هر بازدید از دفاتر مرکزی و شعب و نمایندگی‌های کارگزاری‌ها که در برنامه سالانه رسیدگی خود پیش‌بینی نموده است فرم گزارش بازدید از کارگزاری را مطابق نمونه پیوست شماره (۳) تکمیل می‌نماید. در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات مطرح در این فرم منفی باشد، **بورس** باید توضیحات کارگزاری مربوطه را ظرف ۱۵ روز کاری از تاریخ تکمیل این فرم دریافت و در صورت قانع‌کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات **بورس** ظرف مدت ۱۵ روز کاری از اتمام این مهلت به مرجع رسیدگی‌کننده به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** ارسال نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مراجع مذکور نخواهد بود.

تبصره (۱): چگونگی انتخاب دوره بررسی در فرم مذکور در این ماده در برنامه سالانه رسیدگی شرکت پیش‌بینی می‌شود.

تبصره (۲): هرگاه در فرم گزارش بازدید از کارگزاری، بررسی نمونه‌ای و تصادفی ذکر شده باشد، **بورس** باید کاربرگی به همین منظور تهیه نماید که در آن روش‌های رسیدگی شامل نمونه‌ها و نتایج رسیدگی به نحو کافی مستند شود و به ضمیمه فرم مذکور در پرونده کارگزاری نگهداری گردد. **سبا** می‌تواند موارد مورد نظر خود را در این مورد به **بورس** اعلام نماید.

ماده (۶)

بورس حداکثر ۱۵ روز کاری پس از دریافت صورت‌های مالی کارگزاری که مصوب مجمع عمومی است، فرم بررسی سالانه کارگزاری‌ها را مطابق پیوست شماره (۴) براساس صورت‌های مالی حسابرسی شده و سایر گزارش‌ها و مدارک دریافتی، برای هر کارگزاری تکمیل می‌نماید و گزارش حسابرس و بازرس قانونی آن کارگزاری را مورد بررسی قرار می‌دهد. در صورتیکه جواب هر یک از سؤالات مذکور در این فرم منفی باشد یا کارگزاری براساس گزارش حسابرس و بازرس قانونی از قوانین و مقررات تخلف نموده باشد، **بورس** ظرف ۱۵ روز کاری پس از پایان این مهلت توضیح کارگزاری را در خصوص هر یک از موارد دریافت و در صورت قانع‌کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات خود حداکثر ظرف هفت روز کاری بعد به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا**، ارسال می‌نماید.

ماده (۷)

از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، **بورس** دارای اختیارات زیر است:

الف) اعطای مجوز ایجاد شعبه یا نمایندگی به کارگزاری‌های عضو خود؛

ب) اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصی؛

ج) اعطای حق دسترسی به سامانه معاملاتی بورس به کارگزاری‌های عضو خود؛

د (صدور مجوز برای کارکنان کارگزاری‌های عضو جهت دسترسی به سامانه معاملات و ورود به محل‌های معاملات بورس؛

هـ (دریافت اطلاعات کارگزاری‌های عضو خود و مدیران و کارکنان آنها در راستای انجام وظایف محوله؛
تبصره: بورس در اجرای اختیارات موضوع این ماده مقررات را رعایت می‌نماید. مقررات موجود در رابطه با کارگزاری‌های عضو بورس اوراق بهادار در پیوست شماره ۵ این دستورالعمل فهرست شده‌اند.

ماده (۸)

تا تصویب مقررات مربوط به پذیرش اعضاء توسط بورس، کارگزاری‌هایی که در حال حاضر مجوز فعالیت در بورس اوراق بهادار را دارند به عنوان عضو بورس پذیرفته می‌شوند.

ماده (۹)

بورس موظف است بررسی لازم جهت اطمینان از رعایت قانون و مقررات توسط اعضای خود را انجام داده، و در صورت مشاهده هرگونه تخلف موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و سببا گزارش کند.

ماده (۱۰)

بورس هر ماه گزارشی از وضعیت کارگزاران فعال و غیر فعال و شعبه‌های آن‌ها و همچنین هر سه ماه گزارشی از بازرسی انجام شده از شرکت‌های کارگزاری و شعبه‌های آن‌ها را تهیه و به سببا ارسال می‌نماید.

ماده (۱۱)

بورس می‌تواند برای انجام موارد مذکور در این دستورالعمل از خدمات حساب‌برسان معتمد سازمان استفاده نماید.

ماده (۱۲)

یک نسخه از کلیه فرم‌ها و مدارک رسیدگی بورس، در پرونده مخصوصی نگهداری می‌شود.

ماده (۱۳)

بورس می‌تواند اصلاحات لازم در این دستورالعمل را جهت تصویب به سببا پیشنهاد دهد.

ماده (۱۴)

بورس یک نسخه از مصوبات خود در خصوص کارگزاری‌ها را بلافاصله به سببا ارسال می‌دارد.

ماده (۱۵)

این دستورالعمل در پانزده ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۳ به تصویب هیأت مدیره سببا رسید و از پانزدهم مردادماه ۱۳۸۶ لازم‌الاجرا است.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار تهران در خصوص کارگزاری های عضو

(پیوست ۱)

نام شرکت کارگزاری :

تاریخ تهیه :

ماه مورد گزارش :

صفحه :

فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری ها

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا تمام صفحات گزارش های ماهانه دریافتی از کارگزاری طبق دستورالعمل مربوطه؛ به ترتیبی که مکاتبات عادی شرکت کارگزاری امضاء می شوند، امضاء شده و به ضمیمه نامه رسمی شرکت کارگزاری ارسال شده است؟				
۲	آیا فرم مانده برخی از حساب های کارگزاری در پایان هر ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۳	آیا تراز آزمایشی کل به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه، و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۴	آیا تراز آزمایشی کل تعدیل شده به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۵	آیا مجموع مانده حساب های بانکی و وجوه نقد در تراز تفصیلی حساب های بانکی و وجوه نقد با مانده حساب وجوه نقد در تراز کل مطابقت دارد؟				
۶	آیا برای کلیه حساب های بانکی گزارش شده در تراز تفصیلی حساب های بانکی و وجوه نقد، صورت مغایرت بانکی در تاریخ پایان ماه مورد گزارش به همراه صورت حساب بانک در تاریخ پایان ماه مورد گزارش و روز بعد از آن، فهرست اقلام باز و گزارش توضیح اقلام باز در صورت لزوم، ارسال شده است؟				
۷	آیا جدول اطلاعات اسناد در جریان وصول به طور کامل تکمیل و ارائه شده است؟				
۸	آیا گزارش مانده حساب تعدیل شده مشتریان بدهکار و بستانکار کارگزاری ارائه شده است؟				
۹	آیا گردش "حساب کنترل تهاتر وجوه مشتریان" در ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۱۰	آیا گردش بدهکار و بستانکار حساب "کنترل تهاتر وجوه مشتریان" در گزارش گردش این حساب با گردش بدهکار و بستانکار آن در تراز کل، مطابقت دارد؟				
۱۱	آیا تفاضل مانده حساب مشتریان بدهکار و بستانکار در گزارش مانده حساب تعدیل شده مشتریان بدهکار و بستانکار کارگزاری با مانده حساب مشتریان در تراز کل تعدیل شده برابر است؟				
۱۲	آیا تراز معین "حساب سرمایه گذاری در سهام شرکت" به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۱۳	آیا "گزارش مانده سنی بستانکاران بیش از یک ماه کارگزاری" به تفکیک مشتریان به تاریخ پایان ماه مورد گزارش، با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار تهران در خصوص کارگزاری‌های عضو (پیوست)
(۲)

به نام خدا

نام شرکت کارگزاری : تاریخ تهیه :

ماه مورد گزارش : صفحه :

فرم بررسی گزارش ماهانه کارگزاری‌ها

ردیف	سؤال	بله	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا گزارش ماهانه مطابق دستورالعمل مربوطه به موقع ارسال شده‌اند؟				
۲	آیا حساب اتاق پایاپای در تراز تعدیل شده بدون مانده است؟				
۳	آیا کلیه حساب‌های بانکی که به عنوان "حساب جاری معاملاتی مشتریان" در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد گزارش شده‌اند، قبل از تاریخ تهیه گزارش، رسماً به بورس معرفی شده‌اند؟				
۴	آیا کلیه حساب‌های بانکی که در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده‌اند، از نوع حساب جاری بانکی هستند؟				
۵	آیا حساب اسناد در جریان وصول در سطح حساب‌های کل تعریف شده است؟				
۶	آیا با توجه به مانده "حساب اسناد در جریان وصول" در ماه‌های پیش، به نظر می‌رسد که شرکت کارگزاری به صورت کامل اسناد تجاری دریافتی خود را در موقع دریافت در "حساب اسناد در جریان وصول" ثبت می‌کند؟				
۷	آیا براساس تراز آزمایشی ماهانه، "حساب کنترل تهاتر وجوه مشتریان" در سرفصل حساب‌های کل مطابق مقررات مربوطه ایجاد گردیده است؟				
۸	آیا مجموع مانده حساب سرمایه‌گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت‌ها، برابر یا کمتر از سرمایه پرداخت شده یا ۷۰ درصد حقوق صاحبان سهام کارگزاری است؟				
۹	آیا کارگزاری براساس اطلاعات و مدارک ماهانه ارسالی، در پایان ماه مورد گزارش فاقد کسری وجوه مطابق تعریف مقررات مربوطه است؟				
۱۰	در صورتی که مانده حساب جاری شرکاء دارای مانده بدهکار باشد، آیا این مانده با توجه به سرمایه کارگزاری معقول به نظر می‌رسد؟				

نام و نام خانوادگی تهیه‌کننده : نام و نام خانوادگی تأییدکننده :

امضاء : امضاء :

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار تهران در خصوص کارگزاری های عضو
(پیوست ۳)

به نام خدا

نام شرکت کارگزاری : دوره بررسی :

محل بازدید : تاریخ تهیه :

نشانی محل بازدید : شماره صفحه : ۱

فرم گزارش بازدید از کارگزاری

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا محل مورد بازدید دارای تابلوی مناسب در رؤیت عمومی حاوی نام شرکت کارگزاری و عنوان محل می باشد؟				
۲	آیا نشانی محل مورد بازدید قبلاً به سبا و بورس با ذکر عنوان آن اعلام شده است؟				
۳	آیا محل مورد بازدید، دارای کاربری اداری یا تجاری است؟				
۴	آیا فهرست اسامی شاغلین در محل مورد بازدید، قبلاً به سبا و بورس اعلام گردیده است؟				
۵	آیا کلیه کارکنان شاغل کارگزاری در محل مورد بازدید دارای مجوزهای لازم می باشند؟				
۶	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، فرم مشخصات مشتریان کارگزاری مطابق مقررات مربوطه تنظیم و مدارک مربوط به شکل صحیح دریافت و بایگانی می گردد؟				
۷	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، اطلاعات مشتریان کارگزاری و سفارشات خرید و فروش آن ها مطابق مقررات مربوطه در سیستم کامپیوتری کارگزاری ثبت می شود؟				
۸	آیا در مکان مورد بازدید، کارکنان مسئول می توانند از طریق سیستم حسابداری شرکت کارگزاری، هر آن به درخواست مشتری، اطلاعات تفصیلی گردش حساب وی را به تاریخ پایان روز قبل ارائه دهند؟				
۹	آیا سیستم حسابداری شرکت کارگزاری در مکان مورد بازدید، قادر به ارائه تراز تعدیل شده می باشد؟				برای شعبه و نمایندگی مورد ندارد.
۱۰	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی انتقال طلب مشتریان، مقررات مربوطه به طور کامل رعایت می شود؟				
۱۱	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، برای کلیه سفارش های خرید، مقررات مربوطه به طور کامل رعایت می شود؟				
۱۲	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، مقررات مربوطه در ارائه گواهی تجمعی سپرده سهام به خریدار به طور کامل رعایت می شود؟				
۱۳	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، مقررات مربوطه در دریافت و اجرای سفارش فروش به طور کامل رعایت می شود؟				

نام و نام خانوادگی تهیه کننده : نام و نام خانوادگی تأیید کننده :

امضاء : امضاء :

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس اوراق بهادار تهران در خصوص کارگزاری های عضو
(پیوست ۴)

به نام خدا

تهیه کننده :

نام شرکت کارگزاری :

تاریخ تهیه گزارش :

سال مالی منتهی به :

فرم بررسی سالانه کارگزاری ها

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا صورت های مالی حسابرسی شده کارگزاری و سایر مدارک و اطلاعات مربوطه مطابق مقررات به موقع ارسال شده است؟				
۲	آیا در انتخاب یا تغییر حسابرس کارگزاری، مقررات مربوطه رعایت شده است؟				در صورتی که حسابرس شرکت تغییر یافته و علل تغییر از نظر بورس منطقی نباشد، موضوع به مدیریت نظارت بر کارگزاران سپا گزارش شود.
۳	آیا حسابرس در صدور گزارش خود مقررات مربوطه را رعایت نموده است؟				
۴	آیا کارگزار در تغییر سهامداران خود مقررات را رعایت نموده است؟				
۵	آیا اطلاعات و مدارک تغییرات در سهامداران کارگزاری، به موقع به بورس ارسال شده است؟				
۶	آیا کلیه حساب های بانکی که در یادداشت پیوست صورت های مالی به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده اند، از نوع حساب جاری بانکی هستند؟				
۷	آیا مجموع مانده حساب های سرمایه گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت ها، برابر یا کمتر از سرمایه پرداخت شده یا ۷۰ درصد حقوق صاحبان سهام کارگزاری است؟				
۸	در صورتی که مانده حساب جاری شرکاء دارای مانده بدهکار باشد، آیا این مانده با توجه به سرمایه کارگزاری معقول به نظر می رسد؟				
۹	آیا اظهار نظر حسابرس در مورد صورت های مالی کارگزاری مقبول یا مشروط با بندهای شرط قابل قبول است؟				در صورت مشروط بودن اظهار نظر حسابرس، (تشخیص قابل قبول بودن) بندهای شرط، به عهده بورس است؟

نام و نام خانوادگی تأیید کننده :

نام و نام خانوادگی تهیه کننده :

امضاء :

امضاء :

ضوابط محاسبه سهام شناور آزاد (۱۱/۰۵/۱۳۸۹ شورای عالی بورس و اوراق

بهادار)

موضوع ماده (۶) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

در اجرای ماده ۶ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی، ضوابط نحوه محاسبه سهام شناور آزاد ناشران پذیرفته شده در بورس ها و بازارهای خارج از بورس در ۵ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۱۱ به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱: اصلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی مصوب ۱۳۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی تعریف شده‌اند به همان مفاهیم در این ضوابط به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱- **ناشر:** شخص حقوقی است که سهام آن در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس پذیرفته شده است.
 ۲- **سهامداران مدیریتی:** هر سهامداری که یکی از شرایط زیر را داشته باشد سهامدار مدیریتی است:
 الف) اشخاص حقیقی که به واسطه سهامداری خود، اقوام نسبی از طبقه اول و دوم و یا اشخاص حقوقی تحت کنترل خود، مجموعاً مساوی یا بیشتر از ۵ درصد سهام ناشر را داشته باشند.
 ب) اشخاص حقوقی که به واسطه سهامداری خود، اشخاص حقوقی تحت کنترل و یا اشخاص حقوقی با کنترل کننده مشترک مجموعاً مساوی یا بیشتر از ۵ درصد سهام ناشر را داشته باشند.

۳- **سهامداران غیر مدیریتی:** به آن دسته از سهامداران ناشر که جزء سهامداران مدیریتی نباشند، اطلاق می‌گردد.
 ۴- **کنترل:** به تعریف استانداردهای حسابداری ملی عبارتست از توانایی هدایت سیاست‌های مالی و اعتباری یک واحد به منظور کسب منافع اقتصادی از آن

۵- **ضریب شناوری:** عبارت است از حاصل تقسیم تعداد روزهایی از دوره مالی ناشر که طی آن معاملات سهم در بازار عادی بیش از ۰/۰۰۰۱ تعداد سهام ناشر می‌باشد بر نصف روزهای معاملاتی آن دوره و حداکثر معادل یک می‌باشد.

ماده ۲: نحوه محاسبه سهام شناور آزاد عبارتست از حاصلضرب ضریب شناوری در مجموع سهام سهامداران غیر مدیریتی ناشر در پایان دوره مالی که سهام شناور آزاد برای آن دوره محاسبه می‌گردد.

ماده ۳: سازمان موظف است در پایان مقاطع سه ماهه منتهی به خرداد، شهریور، آذر و اسفند هر سال، نسبت به محاسبه سهام شناور آزاد ناشر اقدام نموده و نتایج محاسبات را حداکثر تا یک ماه پس از پایان دوره‌های فوق به اطلاع عموم برساند.

تبصره: اگر پایان دوره مالی ناشر منطبق با پایان یکی از مقاطع سه ماهه اشاره شده در

این ماده نباشد، سازمان حسب مورد سهام شناور آزاد را در پایان دوره مالی ناشر محاسبه خواهد نمود و این محاسبه مبنای صدور تأییدیه موضوع تبصره ۱ ماده ۴ این ضوابط قرار خواهد گرفت.

ماده ۴: تأییدیه مالیاتی جهت بهره مندی ناشر از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۶ "قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی" به ناشر و حوزه مالیاتی مربوطه توسط سازمان اعلام می‌گردد.

تبصره ۱: تأییدیه مالیاتی موضوع این ماده بر مبنای سهام شناور آزاد ناشر که طبق ماده ۲ این ضوابط محاسبه گردیده است صادر می‌گردد.

تبصره ۲: صدور تأییدیه موضوع این ماده منوط به ارائه اطلاعات مورد نیاز سازمان جهت انجام محاسبات موضوع این ضوابط، توسط ناشر طبق فرم‌های سازمان می‌باشد.

تبصره ۳: اگر مدت پذیرش ناشر در بورس یا دوره مالی وی که برای آن صدور تأییدیه مالیاتی مورد درخواست می‌باشد کمتر از یکسال تقویمی باشد، ضریب شناوری متناسب با حضور آن در بورس یا بازار خارج از بورس محاسبه خواهد شد.

ماده ۵: در صورتی که سازمان ظرف مدت (۱۵) روز کاری از صدور تأییدیه مالیاتی متوجه مغایرتی در محاسبات سهام شناور آزاد ناشر شود یا ناشر ظرف همان مدت نسبت به محاسبه میزان سهام شناور آزاد خود معترض گردد، سازمان پس از بررسی موضوع در صورت تغییر میزان سهام شناور آزاد، محاسبات جدید را بلافاصله به سازمان امور مالیاتی جهت لحاظ نمودن در معافیت مالیاتی ناشر اعلام می‌نماید.

دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران (مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۸ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

مقدمه

در راستای اجرای ماده ۳۴ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، این دستورالعمل به منظور تعیین حدود تعهدات و نحوه فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران تنظیم شده است.

تعاریف

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

قانون بازار اوراق بهادار: منظور قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی است.

سبب: منظور سازمان بورس و اوراق بهادار است.

بورس: منظور شرکت بورس اوراق بهادار تهران است.

بازارگردانی: فعالیت‌های بازارگردان طبق این دستورالعمل است که با هدف تنظیم عرضه و تقاضا، تحدید دامنه نوسان قیمت و افزایش نقدشوندگی ورقه بهادار انجام می‌شود.

کارگزار: منظور کارگزار عضو بورس است.

بازارگردان: شخص موضوع بند ۱۵ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار است که با مجوز سبب، اوراق بهادار معینی را بازارگردانی می‌نماید.

ورقه بهادار: منظور ورقه بهادار پذیرفته شده در بورس است که مطابق این دستورالعمل فعالیت بازارگردانی بر روی آن انجام می‌شود.

دامنه مجاز نوسان: حداکثر تغییرات مجاز قیمت ورقه بهادار در هر روز نسبت به قیمت پایانی روز معاملاتی قبل است.

دامنه مغزنه: حداکثر اختلاف بین قیمت سفارش خرید و سفارش فروش هر ورقه بهادار به درصد است که بازارگردان آن ورقه بهادار، در سامانه معاملات بورس وارد می‌نماید. این درصد نسبت به قیمت سفارش خرید محاسبه می‌شود.

حداقل سفارش انباشته: حداقل تعدادی از ورقه بهادار است که بازارگردان باید همواره در سفارش خرید و فروش خود در سامانه معاملات بورس نگه دارد.

حداقل معاملات روزانه: حداقل تعداد ورقه بهاداری است که در صورتی که بازارگردان به میزان آن تعداد از ورقه بهادار در یک روز معاملاتی، معامله کند، می‌تواند از انجام تعهدات خود طبق این دستورالعمل در آن روز معاملاتی، خودداری نماید.

شرایط و مراحل اعطای مجوز بازارگردانی

ماده ۲- متقاضی دریافت مجوز بازارگردانی باید تقاضای خود را برای بازارگردانی ورقه بهادار، به بورس ارائه کند. این تقاضا باید براساس فرم پیوست و حاوی، تعهدات متقاضی در مورد دامنه مظنه باشد.

ماده ۳- شروع فعالیت بازارگردانی برای هر ورقه بهادار، منوط به صدور مجوز فعالیت بازارگردانی توسط بورس خواهد بود.

ماده ۴- شرکت‌های کارگزاری که صلاحیت انجام فعالیت بازارگردانی را دارند، توسط سبا به بورس اعلام خواهند شد.

ماده ۵- بورس ظرف حداکثر ۱۵ روز پس از دریافت درخواست متقاضی، نظر خود را جهت اجازه شروع فعالیت بازارگردانی به متقاضی اعلام می‌کند. در صورت موافقت با شروع بازارگردانی، شرایط بازارگردانی و تاریخ آغاز و پایان فعالیت مزبور در مجوز اعطایی ذکر خواهد شد.

تبصره: مجوز فعالیت بازارگردانی حداکثر برای دوره یک ساله اعطا می‌شود و قابل تمدید است.

وظایف و اختیارات بازارگردان

ماده ۶- بازارگردان فعالیت بازارگردانی ورقه بهادار، را در کد بازارگردانی انجام می‌دهد. برای انتقال ورقه بهادار به کد بازارگردانی، بازارگردان باید فرم پیوست این دستورالعمل را که به تأیید مالک یا مالکان ورقه بهادار رسیده است، تکمیل و به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار تسلیم نماید تا تعداد ورقه بهادار معین شده در فرم مذکور، توسط شرکت اخیرالذکر به کد بازارگردانی ورقه بهادار منتقل شود.

ماده ۷- بازارگردان موظف است برای انجام امور بازارگردانی، هر ورقه بهادار، ایستگاه معاملاتی و مسئول انجام معاملات جداگانه‌ای را طبق مقررات اختصاص دهد. بازارگردان همچنین موظف است کلیه معاملات ورقه بهادار، دریافت‌ها، پرداخت‌ها، هزینه‌ها و درآمدهای مرتبط با بازارگردانی را در سر فصل حساب‌های جداگانه ثبت و در مقاطع سه ماهه به سبا و بورس گزارش نماید.

ماده ۸- بازارگردان موظف است، سفارش‌های خرید و فروش خود را با رعایت شرایط زیر وارد سامانه معاملات بورس کند:

الف) قیمت‌های پیشنهادی در این سفارش‌ها باید در دامنه مجاز نوسان باشند.

ب) تفاوت بین کمترین قیمت خرید در سفارش‌های خرید و بیشترین قیمت فروش در سفارش‌های فروش بازارگردان، حداکثر برابر دامنه مظنه باشد.

ج) حجم سفارش‌های خرید و فروش باید با یکدیگر برابر و هر یک معادل یا بیش از حداقل سفارش انباشته باشد.

تبصره: در صورتی که در اثر انجام معامله، حجم سفارش خرید یا فروش کمتر از حداقل سفارش انباشته شود یا تساوی میان آنها از بین برود، بازارگردان موظف است حداکثر ظرف دو دقیقه، حجم سفارش‌های مزبور را با یکدیگر برابر و معادل یا بیش از حداقل سفارش انباشته نماید.

ماده ۹- بازارگردان برای تأمین منابع مالی یا اوراق بهادار مورد نیاز خود می‌تواند در قالب قرارداد از مشارکت سایرین استفاده کند. توافق مزبور می‌تواند شامل حق الزحمه مدیریت و مشارکت در سود و زیان قرارداد باشد. قرارداد تأمین مالی فعالیت بازارگردانی، باید مطابق نمونه‌ی ارائه شده در پیوست سه این دستورالعمل تنظیم شود.

وظایف و اختیارات بورس در امور مرتبط با بازارگردانی

ماده ۱۰- بورس قبل از اعطای مجوز شروع فعالیت بازارگردانی، فهرست اوراق بهادار مورد نظر و شرایط بازارگردانی آنها را شامل دامنه مجاز نوسان، حداقل سفارش انباشته، حداقل معاملات روزانه، و حداقل دوره زمانی مورد قبول برای بازارگردانی هر ورقه بهادار تهیه کرده و به تأیید سبا می‌رساند.

ماده ۱۱- از روز شروع بازارگردانی، دامنه جدید نوسان قیمت، جایگزین دامنه نوسان قیمت قبلی می‌شود. این دامنه‌ی نوسان حداقل دو برابر دامنه‌ی نوسان در شرایط معمول خواهد بود. در صورتی که ورقه‌ی بهادار دارای بازارگردان فعال باشد، دامنه‌ی نوسان قیمت در روز بازگشایی نماد، تابع همین دستورالعمل است. همچنین حجم مبنا در محاسبه قیمت پایانی نمادهای دارای بازارگردان فعال، اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۲- در صورت تقاضای بازارگردان مبنی بر توقف نماد معاملاتی ورقه‌ی بهادار، بورس می‌تواند دلایل بازارگردان را بررسی و در صورت توافق و تطابق با مقررات مربوطه، نماد معاملاتی ورقه‌ی بهادار را حداکثر به مدت یک ساعت متوقف نماید. توقف نماد معاملاتی مطابق این ماده باید به گونه‌ای باشد که همواره نیم‌ساعت از پایان جلسه‌ی معاملاتی مربوطه، امکان انجام معامله‌ی ورقه‌ی بهادار وجود داشته باشد.

ماده ۱۳- بورس بر چگونگی انجام وظایف بازارگردان و همچنین احراز و حفظ شرایط در نظر گرفته شده در این دستورالعمل نظارت دارد.

ماده ۱۴- بورس موظف است فهرست اوراق بهادار دارای بازارگردان، و همچنین اوراقی که مجوز فعالیت بازارگردانی آنها لغو یا اتمام شده است را به همراه ذکر نام بازارگردان، و تاریخ شروع و خاتمه بازارگردانی، تهیه و در پایگاه الکترونیکی رسمی خود منتشر کند. تغییرات این فهرست باید به صورت روزانه، به‌هنگام شود.

شرایط معافیت بازارگردان از انجام وظایف بازارگردانی

ماده ۱۵- هرگاه حجم معاملات بازارگردان بر روی ورقه بهادار در یک روز معاملاتی، برابر یا بیش از حداقل معاملات روزانه شود، تعهد بازارگردان در آن روز معاملاتی، ایفا شده تلقی می‌شود.

ماده ۱۶- در شرایط زیر، بازارگردان تعهد به اجرای وظایف بازارگردانی ندارد:
 الف) در صورتی که نماد معاملاتی ورقه بهادار مورد نظر بسته باشد.

ب) در صورتی که قیمت ورقه بهادار در پنج جلسه معاملاتی متوالی بیش از ۳ برابر دامنه مجاز نوسان، در یک جهت تغییر کند و در عین حال عرضه و تقاضای ورقه بهادار به تعادل نرسیده باشد.

تبصره: مدت زمان معافیت بازارگردان براساس بند (ب) توسط بورس تعیین می‌شود.

ماده ۱۷- در صورتی که، مقررات انجام معامله ورقه بهادار تغییر کند، مخصوصاً چنانچه دامنه مجاز نوسان ورقه بهادار محدودتر شود، بازارگردان ظرف ۱۰ روز می‌تواند تقاضای ابطال مجوز فعالیت بازارگردانی خود را به بورس ارائه نماید. در این صورت تعهدات بازارگردان از ابتدای جلسه معاملاتی بعد از ارائه تقاضای مذکور تا تصمیم نهایی بورس منتفی است و بورس موظف است موضوع را به سبب گزارش نموده و نسبت به اعلام عمومی آن در پایگاه الکترونیکی رسمی خود اقدام کند.

امتیازات بازارگردان

ماده ۱۸- بورس برای بازارگردانی هر ورقه بهادار یک ایستگاه معاملاتی جداگانه، بدون دریافت هیچ‌گونه هزینه‌ای از این بابت در اختیار بازارگردان خواهد گذاشت. انجام معاملات سایر اوراق بهادار از ایستگاه معاملاتی مخصوص بازارگردانی مجاز نیست.

ماده ۱۹- سقف کارمزد بورس از معاملات بازارگردان ده درصد سقف کارمزد بورس از معاملات معمول است. بورس می‌تواند کارمزد خود از معاملات بازارگردان را کمتر از سقف مقرر در این ماده، تعیین نماید.

رسیدگی به تخلفات

ماده ۲۰- در صورتی که بازارگردان مفاد این دستورالعمل را نقض کند یا به تعهدات خود در زمینه بازارگردانی عمل ننماید، موضوع در مرجع رسیدگی مربوطه طرح و رسیدگی می‌شود. مرجع رسیدگی مربوطه، در صورت احراز تخلف یک یا چند حکم از احکام زیر را متناسباً صادر می‌نماید:

الف) تذکر کتبی بدون درج در پرونده؛

ب) تذکر کتبی با درج در پرونده؛

ج) پرداخت تمام یا قسمتی از کارمزد معاملات و هزینه ایستگاه معاملاتی که در طول فعالیت بازارگردانی از پرداخت آن معاف بوده است.

د) تعلیق فعالیت بازارگردانی بازارگردان در مورد اوراق بهادار مربوطه برای مدت حداکثر دو سال؛

ه) لغو مجوز بازارگردانی بازارگردان در مورد اوراق بهادار مربوطه؛

و) محرومیت بازارگردان از دریافت مجوز بازارگردانی حداکثر تا مدت دو سال؛

ز) لغو تمام یا بخشی از امتیازاتی که به دلیل انجام فعالیت بازارگردانی، به بازارگردان تعلق گرفته است.

تبصره ۱: سبب و بورس می‌توانند تا اتمام مراحل رسیدگی، فعالیت بازارگردانی بازارگردان را متوقف نمایند.

تبصره ۲: اعمال مجازات‌های موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات‌های پیش‌بینی شده برای نقض سایر قوانین و مقررات، نخواهد بود.

ماده ۲۱- در صورت لغو مجوز فعالیت کارگزاری یک بازارگردان، مجوز فعالیت بازارگردانی وی نیز لغو خواهد شد.

سایر موارد

ماده ۲۲- سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار بازارگردان، از نظر اولویت انجام با سایر مشتریان برابر است.

ماده ۲۳- در صورتی که یک ورقه‌ی بهادار بیش از یک بازارگردان داشته باشد، بازارگردانان آن ورقه بهادار نباید در تعیین قیمت سفارش‌های خود با یکدیگر هماهنگ نمایند. هماهنگی در این زمینه به منزله دستکاری قیمت خواهد بود.

ماده ۲۴- این دستورالعمل در ۲۴ ماده، و ۵ تبصره و سه پیوست در تاریخ ۰۸ / ۱۰ / ۱۳۸۸ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

پیوست ۱: تقاضای دریافت مجوز فعالیت بازارگردانی**شرکت بورس اوراق بهادار تهران؛**

با سلام؛

این شرکت به شماره ثبت در مرجع ثبت شرکت های شهرستان که از این پس شرکت نامیده می شود، با امضای صاحبان امضای مجاز در ذیل این ورقه، تقاضای دریافت مجوز فعالیت بازارگردانی ورقه بهادار با مشخصات زیر در بورس اوراق بهادار تهران را دارد:

نوع ورقه بهادار	عنوان ورقه بهادار در بورس	ناشر	نماد در بورس

در صورت اعطای مجوز فعالیت بازارگردانی، این شرکت تعهد می نماید که به وظایف بازارگردانی ورقه بهادار فوق براساس قانون بازار اوراق بهادار و دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران مصوب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار (من بعد دستورالعمل بازارگردانی) عمل نماید. همچنین براساس دستورالعمل یادشده، تعهدات شرکت در مورد دامنه مظنه، حداقل سفارش انباشته، حداقل معاملات روزانه، و دوره زمانی بازارگردانی برای ورقه بهادار مذکور به شرح زیر است:

۱. دامنه مظنه: حداکثر درصد؛
 ۲. حداقل سفارش انباشته: تعداد ورقه بهادار؛
 ۳. حداقل معاملات روزانه: تعداد ورقه بهادار؛
 ۴. دوره زمانی بازارگردانی: از تاریخ اعطای مجوز بازارگردانی به مدت ماه.
- تعهدات شرکت به شرح فوق، مشروط به شرایط زیر خواهد بود:
- ۱- دامنه مجاز نوسان قیمت ورقه بهادار مذکور حداقل به درصد در روز افزایش یابد.
 - ۲- مزایای مذکور در دستورالعمل بازارگردانی، به شرکت تعلق گیرد.
 - ۳-

در ضمن موافقت اولیه مالک (مالکان) ورقه بهادار را به شرح زیر، برای انتقال تعداد ورقه از اوراق بهادار تحت تملک وی (آنها)، به کد بازارگردانی، جلب نموده ام؛

ردیف	نام مالک ورقه بهادار (حقیقی/حقوقی)	شماره ملی/شماره ثبت	محل صدور شناسنامه /محل ثبت	تعداد ورقه بهادار قابل انتقال به کد بازارگردانی	درصد از کل
۱					
۲					
۳					
جمع					

توضیح: تکمیل جدول فوق الزامی نیست.

در صورت اعطای مجوز فعالیت بازارگردانی و قبل از شروع به فعالیت، موافقت کتبی مالک (مالکان) فوق براساس فرم مربوطه، ارائه خواهد شد.

شرکت توافق دارد که در صورت نقض جزئی یا کلی دستورالعمل بازارگردانی به هر طریق توسط هریک از کارکنان یا ارکان شرکت، مطابق دستورالعمل یادشده و سایر مقررات مصوب ارکان بازار سرمایه، با وی رفتار شود. کلیه اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در این فرم دارای همان معانی است که در ماده ۱ دستورالعمل بازارگردانی ارائه شده است.

ردیف	نام و نام خانوادگی صاحبان امضای مجاز	سمت	امضاء
۱			
۲			

مهر شرکت

پیوست ۲: فرم موافقت مالکان با انتقال اوراق بهادار به کد بازارگردانی

اینجانب مالک(مالکان) ورقه بهادار با مشخصات زیر:

نوع ورقه بهادار	نام ناشر	نام ورقه بهادار در بورس تهران	نماد ورقه بهادار در بورس تهران

با امضای ذیل این برگه، موافقت نمودم (نمودیم) تا ورقه بهادار یادشده به شرح جدول زیر از کد سهامداری اینجانب (اینجانبان) برای امر بازارگردانی به کد مخصوص بازارگردانی، منتقل شود:

ردیف	نوع شخصیت (حقیقی/ حقوقی)	نام مالک	شماره ملی / شماره ثبت	محل صدور شناسنامه / محل ثبت	کد معاملاتی در بورس تهران	تعداد ورقه بهادار قابل انتقال به کد بازارگردانی	درصد از کل

با انتقال اوراق بهادار به شرح فوق به کد مخصوص بازارگردانی، شرکت به شماره ثبت نزد مرجع ثبت شرکت‌های شهرستان به عنوان بازارگردان ورقه بهادار، حق فروش اوراق بهادار مذکور را در بورس اوراق بهادار تهران دارد و همچنین می‌تواند ورقه بهادار مذکور را در بورس تهران خریداری و به آن کد اختصاص دهد و اوراق بهادار تخصیص داده شده به آن کد را مجدداً بفروشد. روابط اینجانب (اینجانبان) و بازارگردان مذکور، طی قرارداد جداگانه تنظیم شده است؛ لکن مالکیت اوراق بهادار موجود در کد بازارگردانی مذکور و کلیه حقوق و مزایای مترتب بر آن (براساس درصدهای مذکور در ستون جدول فوق)، به اینجانب (اینجانبان) تعلق دارد و در صورت عدم تمدید این اجازه‌نامه، پس از خاتمه فعالیت بازارگردانی که حداکثر تا تاریخ خواهد بود، بازارگردان اجازه انجام معامله را با کد بازارگردانی اختصاصی، نداشته و اوراق بهادار موجود در کد بازارگردانی، باید به کد سهامداری مالک (براساس نسبت‌های هر یک از مالکان که به صورت درصد در ستون آخر جدول فوق درج شده، به کد سهامداری هر یک از مالکان) منتقل شود. (در تسهیم اوراق بهادار بین مالکان، خرده ورقه بهادار، کمتر از ۰/۵ ورقه بهادار به صفر و بیشتر از آن به یک ورقه گرد شود.)

امضاء

نام مالک یا مالکان

بیوست ۳: قرارداد [نمونه‌ی] تامین مالی فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران

[عباراتی که بین دو علامت [] آمده‌اند به منظور توضیح می‌باشند و جزو متن قرارداد نمونه نیستند. عباراتی که بین دو علامت { } آمده‌اند با موافقت معاونت نظارت بر نهادهای مالی و تأیید ریاست سازمان بورس و اوراق بهادار، قابل تغییر است. تمام صفحات قرارداد باید به امضای طرفین برسد.]

اصطلاحات به کار رفته:

ماده (۱): اصطلاحات به کار رفته در این قرارداد به شرح زیر تعریف می‌شوند:

- ۱- بازارگردان: شخصی است که تحت این عنوان در ماده (۲) این قرارداد، معرفی شده است.
- ۲- سرمایه‌گذار: شخصی است که تحت این عنوان در ماده (۲) این قرارداد، معرفی شده است.
- ۳- ورقه‌ی بهادار یا اوراق بهادار: منظور ورقه‌ی بهادار موضوع ماده‌ی (۳) این قرارداد است.
- ۴- بازارگردانی: منظور فعالیت تعریف شده در دستورالعمل بازارگردانی است.
- ۵- دستورالعمل بازارگردانی: منظور دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۸۷/۴/۲۲ هیأت‌مدیره سبا و اصلاحات بعدی آن است.
- ۶- کد بازارگردانی: رمزی است که به تقاضای بازارگردان توسط سماتو برای ثبت ورقه‌ی بهادار و معاملات آن اختصاص می‌یابد.
- ۷- بورس اوراق بهادار تهران: منظور شرکت بورس اوراق بهادار تهران به شماره‌ی ثبت ... نزد مرجع ثبت شرکت‌های تهران می‌باشد.
- ۸- سماتو: منظور شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران به شماره ثبت ... نزد مرجع ثبت شرکت‌های ... می‌باشد.
- ۹- سبا: منظور سازمان بورس و اوراق بهادار موضوع ماده‌ی ۵ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ می‌باشد.

طرفین قرارداد:

ماده (۲): این قرارداد بین بازارگردان و سرمایه‌گذار با مشخصات و نشانی و مشخصات نمایندگان زیر به شرح مواد آتی منعقد گردید.

الف) مشخصات، نشانی و نمایندگان بازارگردان: شرکت ... شماره ثبت ... تاریخ ثبت ... محل ثبت ... نشانی ... کدپستی ... شماره تلفن ... شماره نمابر ...
 صاحبان امضای مجاز بازارگردان به موجب روزنامه‌ی رسمی شماره‌ی ... مورخ ... که به عنوان نمایندگان بازارگردان این قرارداد را امضاء نموده‌اند، عبارتند از:

- نام ... نام خانوادگی ... نام پدر ... به شماره ی شناسنامه ... صادره از ...
 - نام ... نام خانوادگی ... نام پدر ... به شماره ی شناسنامه ... صادره از ...
 ب) مشخصات، نشانی [و نمایندگان] سرمایه گذار:
 [برای اشخاص حقیقی:] نام ... نام خانوادگی ... نام پدر ... شماره شناسنامه ... تاریخ تولد ... محل صدور شناسنامه ... نشانی ... کدپستی ... شماره ی تلفن ... شماره ی نمابر ... کد ملی ... کد معاملاتی در بورس اوراق بهادار تهران ...
 [برای اشخاص حقوقی:] نام ... شماره ی ثبت ... محل ثبت ... نشانی ... کدپستی ... شماره ی تلفن ... شماره ی نمابر ... کد معاملاتی در بورس اوراق بهادار تهران ...
 صاحبان امضای مجاز سرمایه گذار به موجب روزنامه ی رسمی شماره ی ... مورخ ... که به عنوان نمایندگان سرمایه گذار این قرارداد را امضاء نموده اند، عبارتند از:
 - نام ... نام خانوادگی ... نام پدر ... شماره ی شناسنامه ... صادره از ...
 - نام ... نام خانوادگی ... نام پدر ... شماره ی شناسنامه ... صادره از ...

موضوع قرارداد:

ماده (۳): موضوع قرارداد عبارتست از بازارگردانی ورقه ی بهادار با مشخصات زیر توسط بازارگردان و مشارکت سرمایه گذار در تامین منابع مالی و اوراق بهادار لازم برای این امر:

نوع ورقه ی بهادار	نام ناشر ورقه ی بهادار	نام ورقه ی بهادار در بورس تهران	نماد ورقه ی بهادار در بورس تهران

مدت قرارداد:

ماده (۴): این قرارداد از تاریخ انعقاد شروع شده و از تاریخ شروع بازارگردانی طبق مجوز مربوطه حداکثر به مدت ... روز ادامه می یابد.

آورده ی سرمایه گذار [و بازارگردان]:

ماده (۵): آورده ی سرمایه گذار [و بازارگردان] به شرح زیر می باشد:
 {الف} آورده سرمایه گذار جمعاً ... ریال شامل ... ریال وجه نقد و تعداد ... ورقه ی بهادار با مشخصات مذکور در ماده ی (۳) که به ... ریال تقویم شده است.

{ب} آورده‌ی بازارگردان جمعاً ... ریال شامل ... ریال وجه نقد و تعداد ... ورقه‌ی بهادار با مشخصات مذکور در ماده‌ی (۴) که به ... ریال تقویم شده است.

تبصره ۱: سرمایه‌گذار موظف است مبلغ ... ریال (به حروف ... ریال) [معادل ۱۰ درصد از آورده‌ی سرمایه‌گذار] را ظرف یک روز کاری پس از انعقاد این قرارداد به حساب شماره‌ی ... نزد بانک ... شعبه ... به نام بازارگردان واریز نماید.

تبصره ۲: باقیمانده وجه نقد موضوع این ماده معادل ... ریال (به حروف ... ریال)، باید حداکثر سه روز کاری پس از اعلام بازارگردان مبنی بر دریافت مجوز بازارگردانی به حساب مذکور در تبصره‌ی (۱) این ماده به نام بازارگردان واریز گردد. اوراق بهادار موضوع این ماده یا گواهی سپرده مربوطه نیز باید ظرف همین مدت به بازارگردان تسلیم گردد.

نحوه‌ی مالکیت و تسهیم سود یا زیان بازارگردانی:

ماده (۶): ظرف ... روز کاری [حداکثر ۷ روز کاری] پس از انعقاد این قرارداد، سرمایه‌گذار {و بازارگردان} فرم مخصوص انتقال اوراق بهادار موضوع ماده‌ی (۵) به کد بازارگردانی را امضاء می‌نماید {می‌نمایند}. اوراق بهادار ثبت شده در کد مذکور و منافع حاصل از آن [اعم از سود پرداختی و برگه‌های حق تقدم]، خواه از محل اوراق بهادار منتقل شده، خواه از محل خرید اوراق بهادار توسط بازارگردان پس از انعقاد این قرارداد، و همچنین سود یا زیان حاصل از عملیات بازارگردانی همواره {به نسبت} ... درصد متعلق به سرمایه‌گذار {و ... درصد متعلق به بازارگردان} است. {در اجرای این ماده، خرده‌ی اوراق بهادار کمتر از ۰/۵ به صفر و بزرگتر یا مساوی ۰/۵ به یک ورقه‌ی بهادار گرد می‌شوند}.

ماده (۷): هزینه‌های زیر به عنوان هزینه‌ی بازارگردانی تلقی شده و از محل وجوه موضوع ماده‌ی (۵) و وجوه حاصل از اجرای بند (ب) ماده‌ی (۹)، قابل پرداخت است.

الف) هزینه‌ها و کارمزد انجام معاملات اوراق بهادار موضوع این قرارداد، که به سازمان بورس و اوراق بهادار، شرکت بورس اوراق بهادار تهران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران پرداخت می‌شود.

ب) مالیات معاملات اوراق بهادار موضوع این قرارداد.

ج) کارمزد بازارگردان که مطابق ماده‌ی (۱۳) تعیین می‌شود.

تبصره ۱: سایر هزینه‌های بازارگردانی به عهده‌ی بازارگردان خواهد بود.

تبصره ۲: هزینه‌های موضوع بندهای (الف) و (ب) در مواعد تعیین شده در مقررات مربوطه و هزینه‌های موضوع بند (ج) هر ماه یکبار و پس از تهیه گزارش ماهانه‌ی موضوع ماده‌ی (۱۱) قابل پرداخت می‌باشند.

اختیارات و مسئولیت‌های بازارگردان:

ماده (۸): بازارگردان موظف است پس از انعقاد این قرارداد و انجام پرداخت موضوع تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۵) توسط سرمایه‌گذار، تقاضای دریافت مجوز بازارگردانی را براساس مقررات مصوب به مراجع ذی‌صلاح تسلیم و موضوع را تا حصول نتیجه پی‌گیری نماید.

ماده (۹): بازارگردان موظف است پس از دریافت مجوز بازارگردانی، موضوع را بلافاصله به صورت کتبی به سرمایه‌گذار اطلاع دهد. در این صورت بازارگردان موظف است ظرف یک روز کاری پس از اجرای تبصره‌ی (۲) ماده‌ی (۵)، فعالیت بازارگردانی را با رعایت دستورالعمل بازارگردانی آغاز نماید. در اجرای فعالیت بازارگردانی، بازارگردان می‌تواند اقدامات زیر را انجام دهد:

الف) خرید اوراق بهادار به کد بازارگردانی از محل وجوه نقد موضوع ماده‌ی (۴) یا وجوه حاصل از اجرای بند (ب) این ماده.

ب) فروش اوراق بهادار منتقل شده یا خریداری شده به کد بازارگردانی.

ماده (۱۰): بازارگردان موظف است وجوه حاصل از فروش اوراق بهادار موضوع این قرارداد را صرفاً به حساب بانکی موضوع تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۵)، واریز نماید.

ماده (۱۱): بازارگردان موظف است وقایع مالی عملیات بازارگردانی را به‌طور جداگانه ثبت نماید و ظرف ده روز ابتدای هر ماه شمسی، گزارش‌های ماهانه از عملیات بازارگردانی شامل موارد زیر تهیه و به سرمایه‌گذار تسلیم کند:

الف) مانده اوراق بهادار در کد بازارگردانی شامل تعداد و ارزش روز در پایان دوره‌ی گزارش.

ب) مانده وجوه نقد حساب بانکی موضوع تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۵) در ابتدای دوره‌ی گزارش، تاریخ و مبالغ واریز شده به این حساب بابت اجرای بند (ب) ماده‌ی (۹) همراه با شرح موضوع، تاریخ و مبالغ برداشت شده از این حساب بابت اجرای بند (الف) ماده‌ی (۹) و هزینه‌های موضوع ماده‌ی (۷) همراه با شرح موضوع، مانده وجوه نقد در پایان دوره‌ی گزارش.

ج) درآمدها، هزینه‌ها و سود یا زیان حاصل از بازارگردانی در دوره‌ی گزارش.

د) اوراق بهادار خریداری شده به کد بازارگردانی در دوره‌ی گزارش شامل تاریخ، تعداد و مبلغ اوراق بهادار خریداری شده به تفکیک.

هـ) اوراق بهادار فروخته شده از کد بازارگردانی در دوره‌ی گزارش شامل تاریخ، تعداد و مبلغ اوراق بهادار فروخته شده به تفکیک.

[به گزارش‌های موضوع این ماده می‌تواند با توافق طرفین موارد دیگری اضافه شود]

ماده (۱۲): در شرایط زیر، بازارگردان موظف است عملیات بازارگردانی را متوقف و ظرف ده روز کاری، گزارشی شامل موضوعات ماده‌ی (۱۱)، تهیه کرده و براساس ماده‌ی (۶) این قرارداد، سهم سرمایه‌گذار را از اوراق بهادار و وجوه نقد موضوع این قرارداد معین نماید و سهم وجوه نقد سرمایه‌گذار را به وی

- پرداخت کرده و درخواست انتقال اوراق بهادار سهم سرمایه‌گذار به کد معاملاتی وی را به مراجع ذی-ربط تسلیم و موضوع را تا حصول نتیجه پی‌گیری نماید:
- الف) در پایان اعتبار قرارداد.
- ب) در پایان اعتبار مجوز بازارگردانی.
- ج) در صورت تعلیق فعالیت بازارگردانی به مدت بیش از ۱۵ روز کاری از سوی مراجع ذی‌صلاح.
- د) در صورت فسخ یا انفساخ قرارداد مطابق مواد مربوطه.
- ه) در صورت لغو مجوز بازارگردانی از سوی مراجع ذی‌صلاح.

تبصره: در صورت وقوع موارد (الف) تا (د) این ماده و توافق کتبی سرمایه‌گذار، بازارگردان می‌تواند به‌منظور تمدید مجوز بازارگردانی یا شروع مجدد عملیاتی بازارگردانی پس از رفع تعلیق، وجوه نقد سهم سرمایه‌گذار را به وی پرداخت نموده و برای انتقال اوراق بهادار سهم سرمایه‌گذار به کد معاملاتی وی، اقدامی ننماید.

کارمزد بازارگردانی

ماده (۱۳): به بازارگردان برای انجام وظایف و مسئولیت‌های خود، کارمزد بازارگردانی تعلق می‌گیرد. کارمزد بازارگردانی معادل { ... در هزار از ارزش معاملات اوراق بهادار موضوع بازارگردانی در طول اعتبار این قرارداد با رعایت سقف مصوب سبا برای کارمزد شرکت‌های کارگزاری از معاملات اوراق بهادار است. }

فسخ یا انفساخ قرارداد

ماده (۱۴): در صورت ابطال یا لغو مجوز فعالیت بازارگردانی بازارگردان توسط مراجع ذی‌صلاح، این قرارداد منفسخ می‌گردد.

ماده (۱۵): در صورت تعلیق مجوز فعالیت بازارگردانی بازارگردان برای بیش از ۱۵ روز کاری توسط مراجع ذی-صلاح، یا در پایان اعتبار مجوز بازارگردانی بازارگردان، این قرارداد منفسخ می‌شود.

ماده (۱۶): در صورت عدم اجرای تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۵) توسط سرمایه‌گذار ظرف مهلت مقرر، بازارگردان حق فسخ این قرارداد را دارد. در صورت اجرای تبصره‌ی مذکور خارج از مهلت مقرر و عدم فسخ قرارداد توسط بازارگردان ظرف سه روز کاری، حق فسخ بازارگردان ساقط می‌شود. { در صورت فسخ قرارداد توسط بازارگردان مطابق این ماده، بازارگردان مبلغ ... ریال به عنوان حق‌الزحمه از سرمایه‌گذار دریافت می‌کند. }

ماده (۱۷): در صورتی که بازارگردان ظرف ۳۰ روز پس از اجرای تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۵) این قرارداد، موفق به دریافت مجوز بازارگردانی نشود یا عملاً فعالیت بازارگردانی را شروع ننماید، سرمایه‌گذار حق فسخ این قرارداد را دارد. در این صورت بازارگردان مستحق دریافت حق‌الزحمه‌ای نیست.

ماده (۱۸): در صورتی که در اثر بروز حوادث قهری، امکان ایفای تمام یا بخشی از تعهدات هر یک از طرفین به موجب این قرارداد، وجود نداشته و وضعیت مذکور به مدت ۲۰ روز ادامه یابد، هر یک از طرفین حق فسخ قرارداد را دارد.

تخلفات و اختلافات

ماده (۱۹): مرجع رسیدگی به اختلافات بین سرمایه‌گذار و بازارگردان براساس ماده‌ی (۳۶) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذر ماه سال ۱۳۸۴، در صورت عدم سازش در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، هیأت داورى موضوع ماده‌ی (۳۷) قانون مذکور است.

ماده (۲۰): به تخلفات بازارگردان از این قرارداد و مقررات مربوط به بازارگردانی، طبق قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذر ماه سال ۱۳۸۴ و مقررات اجرایی آن، رسیدگی می‌شود.

ماده (۲۱): در صورت ورود خسارت به اشخاص ثالث در اثر تخلف بازارگردان از مقررات، مسئولیتی متوجه سرمایه‌گذار نخواهد بود.

ضمانت اجرا و بروز حوادث قهری

ماده (۲۲): در صورت بروز حوادث قهری که مانع از اجرای این قرارداد است، مسئولیتی برای جبران خسارت متوجه طرفین نخواهد بود. در این صورت آن طرف قرارداد که به موجب حوادث قهری امکان ایفای تعهدات خود طبق این قرارداد را ندارد، موظف است ظرف دو روز کاری، موضوع را به طرف دیگر کتباً اطلاع دهد.

ماده (۲۳): در صورت نقض مفاد این قرارداد به شرح زیر اقدام خواهد شد:

الف) در صورتی که بازارگردان به دلیل عدم اجرای تبصره‌ی (۲) ماده‌ی (۵) توسط سرمایه‌گذار ظرف مهلت مقرر، نسبت به شروع بازارگردانی اقدام ننماید، آن‌گاه مبلغ موضوع تبصره‌ی ۱ ماده‌ی (۵) تا تعیین تکلیف موضوع براساس مقررات نزد بازارگردان باقی می‌ماند. در صورتی که پس از رسیدگی موضوع توسط مرجع ذیصلاح، بازارگردان متخلف شناخته شود، مبلغ یاد شده به نفع بازارگردان ضبط می‌شود.

ب) در صورتی که به دلیل عدم رعایت مقررات بازارگردانی موضوع ماده‌ی (۹) توسط بازارگردان، خسارتی به سرمایه‌گذار وارد شود، مسئول جبران خسارت وارده بازارگردان خواهد بود.

ج) در صورت عدم رعایت ماده‌ی (۱۰) قرارداد توسط بازارگردان، بازارگردان مکلف است به ازای هر روز تاخیر، نیم در هزار وجوه واریز نشده‌ی سهم سرمایه‌گذار را به عنوان خسارت به سرمایه‌گذار پرداخت کند.

د) در صورت عدم رعایت مواد (۱۱) و (۱۲) توسط بازارگردان، وی موظف است به ازای هر روز تاخیر در ارائه‌ی گزارش موضوع این ماده، مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال به سرمایه‌گذار پرداخت نماید. علاوه بر این چنانچه بازارگردان بر خلاف ماده‌ی (۱۲) فعالیت بازارگردانی را ادامه دهد و از این بابت خسارتی به سرمایه‌گذار وارد آید، مسئول جبران خسارت مذکور، بازارگردان خواهد بود.

ه) در صورت عدم پرداخت به موقع سهم سرمایه‌گذار از وجوه نقد و عدم انتقاد بهادار بر خلاف ماده‌ی (۱۲) توسط بازارگردان، بازارگردان موظف است به ازای وجوه نقد و ارزش اوراق بهادار مذکور را به عنوان خسارت به سرمایه‌گذار پرد

سایر موارد

ماده (۲۴): در صورتی که نشانی هر یک از طرفین قرارداد که در ماده‌ی (۲) ذکر شده است است نشانی جدید خود را ظرف یک هفته، کتباً به طرف مقابل اطلاع دهد ارتباط با این قرارداد با پست سفارشی دو قبضه به نشانی موضوع ماده‌ی آخرین نشانی اعلامی مطابق این ماده ارسال شود، به منزله‌ی دریافت شد

ماده (۲۵): عناوین در این قرارداد به منظور دسته‌بندی مواد قرارداد بوده و در تفسیر موا

ماده (۲۶): این قرارداد در ... ماده و ... تبصره در سه نسخه‌ی واحد اعتبار در تاریخ ... و دو نسخه از آن به بازارگردان و یک نسخه به سرمایه‌گذار تحویل گردید قرارداد را به همراه درخواست دریافت مجوز بازارگردانی، به مرجع ذی‌ربط

محل امضای سر

- ۱- نام و نام خانوادگی
- ۲- نام و نام خانوادگی

محل امضای بازارگردان

- ۱- نام و نام خانوادگی امضاء
- ۲- نام و نام خانوادگی امضاء

مقررات معامله‌گری اوراق تأمین مالی

۱. سرمایه گذار خارجی راهبردی پس از خرید سهام شرکت بورس.....
 - ۱) نمی تواند تا دو سال بدون مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار، اصل سهام خریداری شده را بفروشد.
 - ۲) می تواند سهام خریداری شده را بفروشد، مشروط بر این که در هیئت مدیره نماینده نداشته باشد.
 - ۳) می تواند بدون محدودیت زمان سهام خود در شرکت را با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار بفروشد.
 - ۴) نمی تواند تا پنج سال اصل سهام خریداری شده را بفروشد.
۲. انتشار اطلاعات مربوط به جزئیات نحوه ثبت سفارشات در سامانه معاملاتی توسط بورس
 - ۱) در صورت موافقت سازمان بورس و اوراق بهادار مجاز می باشد.
 - ۲) مجاز می باشد.
 - ۳) مجاز نمی باشد.
 - ۴) جز در مورد انتشار قیمت و حجم تجمیعی بهترین ۳ سفارش خرید و فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی به تفکیک نماد معاملاتی مجاز باشد.
۳. در کد مجازی تجمیعی، سهام فروشندگان متعدد در یک کد معاملاتی واحد تجمیع شده و به صورت یکجا جهت فروش عرضه می شود. استفاده از کد مجازی تجمیعی در معاملات امکان پذیر بوده و تعداد سهام هر مشارکت کننده در کد تجمیعی باید در زمان ارایه درخواست حداقل از کل سرمایه شرکت باشد.
 - ۱) عمده و خرد - نیم درصد
 - ۲) عمده - پنج درصد
 - ۳) عمده - نیم درصد
 - ۴) خرد - یک هزارم درصد
۴. کدام یک از موارد زیر از مصادیق نقل و انتقال اوراق بهادار بین کد اصلی و کد مجازی مالک اوراق بهادار محسوب نمی شود؟
 - ۱) انتقال اوراق بهادار از کد بازارگردانی به مالک آنها
 - ۲) انتقال اوراق بهادار متعلق به شرکت های زیر مجموعه به شرکت مادر (هلدینگ) آنها
 - ۳) انتقال اوراق بهادار از کد بازارسازی به مالک آنها
 - ۴) انتقال اوراق بهادار از کد سبد مشاع به سرمایه گذاران همان سبد.
۵. در صندوق های زمین و ساختمان مسئولیت دارندگان گواهی های سرمایه گذاری به چه میزان است؟
 - ۱) به نسبت سرمایه گذاری آنها در صندوق نظیر آنچه در شرکت نسبی مقرر است؟
 - ۲) به میزان کلیه خسارات وارده به صورت تضامنی
 - ۳) تا دو برابر مبلغ سرمایه گذاری آنها در صندوق
 - ۴) تا مبلغ سرمایه گذاری آنها در صندوق
۶. به اختلاف ناشی از فعالیت حرفه ای بین ارکان صندوق زمین و ساختمان با یکدیگر و با سرمایه گذاران صندوق در مواردی که مربوط به صندوق می شود، در کدام مرجع رسیدگی می شود؟
 - ۱) در هیئت مدیره بورس
 - ۲) مستقیماً در هیئت داورى
 - ۳) در کانون مربوطه و در صورت عدم سازش در هیئت داورى
 - ۴) در هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
۷. اشخاص و سازمان هایی که سهامی را بابت طلب خود از دولت دریافت می کنند، می توانند با رعایت مقررات، آن را به شرکت های تحت مالکیت و کنترل خود - که حداقل ۹۵ درصد از سهام آنها را به صورت مستقیم و غیرمستقیم در اختیار دارند - خارج از جلسه رسمی معاملات انتقال دهند. این قسم معاملات

۱) در نماد معاملاتی اصلی سهم و با پرداخت کلیه هزینه ها و کارمزدهای معاملاتی مانند معاملات عادی انجام می شود.

۲) در نماد معاملاتی اصلی سهم و بدون پرداخت هر گونه هزینه یا کارمزد انجام می شود.

۳) در نماد مجازی جدا از معاملات اصلی و با پرداخت کلیه هزینه ها و کارمزدهای معاملاتی مانند معاملات عادی انجام می شود.

۴) در نماد مجازی جدا از معاملات اصلی و بدون پرداخت هرگونه هزینه یا کارمزد انجام می شود.

۸. مطابق قانون بازار اوراق بهادار و دستورالعمل نحوه گزارش دهی دارندگان اطلاعات نهانی، وکلای ناشر پذیرفته شده در بورس نسبت به آن شرکت

۱) دارنده اطلاعات نهانی محسوب می شوند.

۲) درخصوص موضوعاتی که راجع به آنها وکالت ناشر را برعهده دارند، اطلاعات نهانی محسوب می شوند.

۳) دارنده اطلاعات نهانی محسوب نمی شوند.

۴) دارنده اطلاعات نهانی محسوب می شوند، مشروط بر اینکه قرارداد استخدامی یا مشاوره نیز با شرکت منعقد کرده باشند.

۹. کدام یک از موارد زیر از اختیارات بورس در خصوص کارگزاری های عضو نمی باشد؟

۱) اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصی

۲) اعطای مجوز ایجاد شعبه یا نمایندگی به کارگزاری ها

۳) تصویب نرخ های خدمات کارگزاران

۴) اعطای حق دسترسی به سامانه معاملاتی بورس به کارگزاری ها

۱۰. نحوه محاسبه سهام شناور آزاد مطابق با ضوابط محاسبه سهام شناور آزاد مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار چگونه است؟

۱) حاصل ضرب شناوری در حداقل ۹۰٪ از سهام سهامداران ناشر در پایان دوره مالی که سهام شناور آزاد برای آن دوره محاسبه می گردد.

۲) حاصل ضرب شناوری در مجموع سهام سهامداران مدیریتی ناشر در پایان دوره مالی که سهام شناور آزاد برای آن دوره محاسبه می گردد.

۳) حاصل ضرب ضرب شناوری در مجموع سهام سهامداران غیرمدیریتی ناشر در پایان دوره مالی که سهام شناور آزاد برای آن دوره محاسبه می گردد.

۴) حاصل ضرب ضرب شناوری در صد درصد سهام سهامداران ناشر در پایان دوره مالی که سهام شناور آزاد برای آن دوره محاسبه می گردد.

۱۱. تحقق کدام یک از شرایط زیر کافی است تا بازارگردان تعهدی به اجرای وظایف بازارگردانی نداشته باشد؟

۱) هرگاه حجم معاملات بازارگردان بر روی ورقه بهادار در یک روز معاملاتی به ۵۰ درصد سهام شناور آزاد آن برسد.

۲) در صورتی که میزان سهام شناور آزاد شرکت تغییر کند.

۳) در صورتی که دامنه مجاز نوسان ورقه بهادار بیشتر شود.

۴) در صورتی که قیمت ورقه بهادار در پنج جلسه معاملاتی متوالی بیش از ۳ برابر دامنه مجاز نوسان در یک جهت حرکت کند و در عین حال عرضه و تقاضای ورقه بهادار به تعادل نرسیده باشد.

۱۲. کدام گزینه در خصوص فعالیت بازارگردان صحیح نیست؟

۱) مجوز بازارگردانی حداکثر برای دوره یک ساله اعطا می شود و قابل تمدید است.

۲) بورس برای بازارگردانی هر ورقه بهادار یک ایستگاه معاملاتی جداگانه بدون دریافت هیچ گونه هزینه ای از این بابت در اختیار بازارگردان خواهد گذاشت.

۳) سفارش های خرید و فروش اوراق بهادار بازارگردان، از نظر اولویت انجام با سایر مشتریان برابر است.

۴) در صورت لغو مجوز فعالیت کارگزاری یک بازارگردان، مجوز فعالیت یا بازارگردانی وی تا پایان مدت مذکور در مجوز بازارگردانی اعتبار خواهد داشت، مگر اینکه مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزار در این خصوص تصمیم دیگری گرفته باشد.

۱۳. انجام کدام یک از معاملات زیر مجاز نیست؟

- ۱) معاملات با اقربا
 ۲) معاملات دو طرفه
 ۳) معاملات چرخشی
 ۴) معاملات اعتباری

۱۴. مطابق با آیین نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار، در معاملات اوراق مشارکت، ضمانت اجرای عدم پرداخت وجه حاصل از فروش چیست؟

- ۱) معامله قطعی شده لیکن کارگزار فروشنده می تواند مطالبه وجه نماید.
 ۲) کارگزار فروشنده می تواند درخواست ابطال معامله یا اخذ جریمه به تناسب دیر کرد نماید.
 ۳) بورس معامله را غیرقطعی اعلام می نماید.
 ۴) شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه با اعلام عدم تسویه و پایاپای معامله، معامله را غیرقطعی اعلام می کند.

۱۵. در صورتی که معاملات اوراق بهادار در بورس مضمون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشد،

- ۱) امکان جلوگیری از انجام معامله وجود ندارد، اما به تخلف واقع شده در صورت وقوع رسیدگی خواهد شد.
 ۲) بورس می تواند رأساً یا به موجب اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید.
 ۳) صرفاً سازمان بورس و اوراق بهادار می تواند نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید.
 ۴) صرفاً بورس می تواند نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید.

۱۶. مطابق با دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران، منظور از سفارش به قیمت گشایش کدام است؟

- ۱) سفارشی که با قیمت مشخص وارد سامانه معاملاتی شده باشد.
 ۲) سفارشی که پس از گشایش می تواند وارد سامانه معاملاتی شود.
 ۳) سفارشی که فقط در مرحله پیش گشایش می تواند وارد سامانه معاملاتی شود.
 ۴) سفارشی که به صورت قیمت بازار وارد سامانه می شود.

۱۷. در صورتی که اجرای سفارش مشتری منجر به دستکاری بازار شود،

- ۱) کارگزار مکلف به عدم اجرای دستور و اعلام مراتب به بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار است.
 ۲) کارگزار در هر حال مکلف است سفارش مشتری را اجرا کند و مسئولیت دستکاری به عهده سفارش دهنده است.
 ۳) کارگزار می تواند سفارش را اجرا نکند، مشروط بر این که مراتب را به سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کند.
 ۴) کارگزار مکلف به عدم اجرای دستور و اعلام مراتب به سفارش دهنده است.

۱۸. مطابق با دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار، اولویت سفارش ها در سامانه معاملات به چه ترتیب است؟

- ۱) الف - سفارش به قیمت باز - محدود ب - سفارش به قیمت باز ج - سفارش محدود
 ۲) الف - سفارش با قیمت باز و باز - محدود ب - سفارش به قیمت گشایش ج - سفارش محدود
 ۳) الف - سفارش به قیمت باز ب - سفارش محدود ج - سفارش به قیمت گشایش
 ۴) الف - سفارش به قیمت باز - محدود ب - سفارش به قیمت گشایش ج - سفارش با قیمت باز

۱۹. در انجام معاملات عمده بورس، در صورت انصراف فروشنده از انجام معامله در بورس

- ۱) عرضه مجدد سهم پس از مشخص شدن وضعیت معامله بلامانع است.
 ۲) کارگزار فروشنده می تواند از عرضه سهم در جلسه معاملاتی خودداری کند.
 ۳) باید قبل از شروع جلسه معاملاتی هر روز، انصراف خود را از طریق کارگزار خود در دبیرخانه بورس قیمت نماید.
 ۴) وی متخلف محسوب می شود. لیکن مجاز به عرضه مجدد سهم پس از طی تشریفات است.

۲۰. محدودیت حجم هر سفارش در چه صورتی در بورس اعمال نمی شود؟
- ۱) در صورتی که حجم معاملات در بازار عادی سهم مساوی با حجم مبنای شرکت باشد.
 - ۲) در معاملات بیشتر از ده میلیون حق تقدم
 - ۳) در عرضه های اولیه
 - ۴) در معاملات بیشتر از یک میلیون سهم به درخواست کارگزار
۲۱. مطابق ماده ۳۱ آیین نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران، کدام گزینه وضعیت حقوقی حاکم بر خرید، فروش سهام توسط مدیران شرکت های کارگزاری و نمایندگان ایشان را دقیق تر بیان می کند؟
- ۱) تمامی اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل هر شرکت کارگزاری می توانند مجموعاً تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال اقدام به خرید اوراق بهادار نمایند.
 - ۲) کارگزاران نمی توانند به خرید و فروش سهام برای خود مبادرت ورزند.
 - ۳) اعضای حقیقی و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیئت مدیره و مدیرعامل می توانند هر یک به همراه افراد تحت تکفل خویش مجموعاً تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال اقدام به خرید سهام نمایند.
 - ۴) اعضای حقیقی و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیئت مدیره و مدیرعامل می توانند هر یک به تنهایی تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال اقدام به خرید سهام نمایند.
۲۲. در چه مواردی می توان مقررات گره معاملاتی را در بورس اعمال نمود؟
- ۱) در مورد سهام شرکت هایی با سرمایه کمتر از پانزده میلیون ریال
 - ۲) در صورتی که کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در کف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد.
 - ۳) در صورتی که کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد.
 - ۴) با تشخیص مدیرعامل بورس در مورد سهام شرکت هایی با سهام پایه کمتر از ۱۵۰ میلیون سهم.
۲۳. اعتبار مجوز معامله صادر شده برای سرمایه گذار خارجی
- ۱) برای خرید و فروش اوراق بهادار حداکثر ۵ سال می باشد.
 - ۲) برای خرید و فروش اوراق بهادار نامحدود است.
 - ۳) برای خرید اوراق بهادار نامحدود و برای فروش حداکثر ۵ سال می باشد.
 - ۴) برای خرید اوراق بهادار حداکثر ۵ سال و برای فروش اوراق بهادار نامحدود است.
۲۴. مطابق با دستورالعمل اجرایی معاملات بر خط اوراق بهادار، کدام مورد صحیح نمی باشد؟
- ۱) داشتن دانش لازم در خصوص قوانین و مقررات مرتبط با معامله اوراق بهادار از شرایط مشتری است.
 - ۲) کارگزار می تواند بابت ارائه خدمات دسترسی بر خط بازار به مشتری، وجهی مطابق با مصوبه سازمان بورس و اوراق بهادار دریافت کند.
 - ۳) بهره برداری از زیرساخت دسترسی بر خط بازار نیازمند اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار است.
 - ۴) مشتریان حقوقی نیز می توانند همچون مشتریان حقیقی از خدمات بر خط استفاده کنند.
۲۵. در صورتی که مشتری به هنگام ورود سفارش خرید اوراق بهادار از طریق زیرساخت دسترسی بر خط بازار، تأییدیه ثبت سفارش را دریافت ننماید،
- ۱) باید همان سفارش را مجدداً به صورت کتبی به کارگزار مربوطه ارائه نماید.
 - ۲) باید مراتب را فوراً به صورت کتبی به کارگزار مربوطه اطلاع دهد.
 - ۳) باید مراتب را فوراً به صورت الکترونیکی به کارگزار مربوطه اطلاع دهد.
 - ۴) باید مراتب را فوراً به سازمان بورس و اوراق بهادار اطلاع دهد.
۲۶. در صورتی که سهامی به وثیقه گذارده شده باشد و به جهت افزایش سرمایه شرکت مربوطه، حق تقدمی به آن سهام تعلق گیرد، آیا حق تقدم مزبور نیز جزء وثیقه به شمار خواهد رفت؟

- ۱) خیر، مگر اینکه در قرارداد وثیقه شرط شده باشد.
- ۲) بله، مگر اینکه در قرارداد وثیقه، طور دیگری شرط شده باشد.
- ۳) بله، در صورتی که مبلغ اسمی سهم توسط وثیقه گیرنده پرداخت شود.
- ۴) بله.
۲۷. مطابق دستورالعمل نحوه انجام معاملات وکالتی اوراق بهادار، فروش اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس یا فرابورس توسط شرکت های کارگزاری با استفاده از سند وکالت و بدون اخذ تأییدیه از سوی شرکت سپرده گذاری مرکزی
-
- ۱) تخلف محسوب شده و به منزله فروش بدون دستور می باشد.
- ۲) مجاز است، اما مسئولیت هرگونه ادعا و خسارت راجع به این نوع معامله بر عهده کارگزار است.
- ۳) در صورتی که مبلغ معامله کمتر از سقف تعیین شده توسط هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار باشد، مجاز است.
- ۴) تخلف محسوب شده و فروش آن اوراق نیز باطل و بلااثر است.
۲۸. مطابق با دستورالعمل نحوه انجام معاملات وکالتی اوراق بهادار، وجوه حاصل از فروش اوراق بهادار که به وسیله وکیل سهامدار به فروش می رسد،
- ۱) بالاتر از مبلغ پنج میلیون تومان به حساب و کمتر از آن نقدی یا به صورت چک پرداخت می شود.
- ۲) الزاماً باید حسب مفاد تأییدیه صادره به حساب موکل یا وکیل واریز گردد.
- ۳) کارگزار مختار است وجوه را به حساب وکیل یا موکل واریز کند یا به صورت نقدی یا چک پرداخت نماید.
- ۴) کارگزار باید وجوه را به حساب سهامدار واریز نماید.
۲۹. کدام یک از موارد زیر از شرایط ابطال معاملات در فرابورس توسط مدیرعامل فرابورس به شمار نمی رود؟
- ۱) خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملات
- ۲) اعلام کارگزار مبنی بر وقوع اشتباه و احراز آن توسط مدیر عامل فرابورس
- ۳) عدم پرداخت ثمن معامله توسط خریدار ظرف مهلت قانونی
- ۴) عدم رعایت سهمیه اعلام شده برای خرید یا فروش اوراق بهادار براساس مقررات که موجب ابطال کل خرید یا فروش کارگزار می شود.
۳۰. در بازار سوم فرابورس کدام مورد عرضه نمی شود؟
- ۱) پذیره نویسی گواهی سپرده
- ۲) عرضه یک جای اوراق بهادار
- ۳) عرضه خرد اوراق بهادار
- ۴) عرضه اولیه اوراق بهادار
۳۱. معاملات بلوک فرابورس
- ۱) در نماد معاملاتی بازار عادی انجام می شود.
- ۲) به روش حراج ناپیوسته برگزار می شود.
- ۳) به روش حراج پیوسته و هر ۵ دقیقه یکبار برگزار می شود.
- ۴) مشابه معاملات در نماد اصلی است.
۳۲. روز تسویه برای معاملات سهام روز پس از انجام معامله و برای معاملات اوراق مشارکت روز بعد از انجام معامله خواهد بود.
- ۱) یک - سه
- ۲) سه - یک
- ۳) یک - یک
- ۴) سه - سه
۳۳. عملیات پایاپای اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات و انتقال مالکیت اوراق بهادار در فرابورس ایران به عهده است.

۱) شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه

۲) شرکت فرابورس ایران

۳) سازمان بورس و اوراق بهادار

۴) کارگزار خریدار و فروشنده

۳۴. سود سهام خریداری شده شرکت های بورسی

۱) پس از انتقال مالکیت در سیستم شرکت سپرده گذاری مرکزی به خریدار تعلق می گیرد.

۲) سه روز بعد از انجام معامله و پس از تکمیل فرایند تسویه وجه، به خریدار تعلق خواهد گرفت.

۳) یک روز بعد از انجام معامله و پس از تکمیل فرایند تسویه وجه، به خریدار تعلق خواهد گرفت.

۴) با قطعیت معامله به خریدار تعلق خواهد داشت.

۳۵. معاملات اوراق بهادار در بورس در صورتی قطعیت می یابد که به تأیید برسد.

۱) هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

۲) رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

۳) معامله به محض تحقق ایجاب و قبول قطعی است و نیاز به تأیید ندارد.

۴) بورس

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار